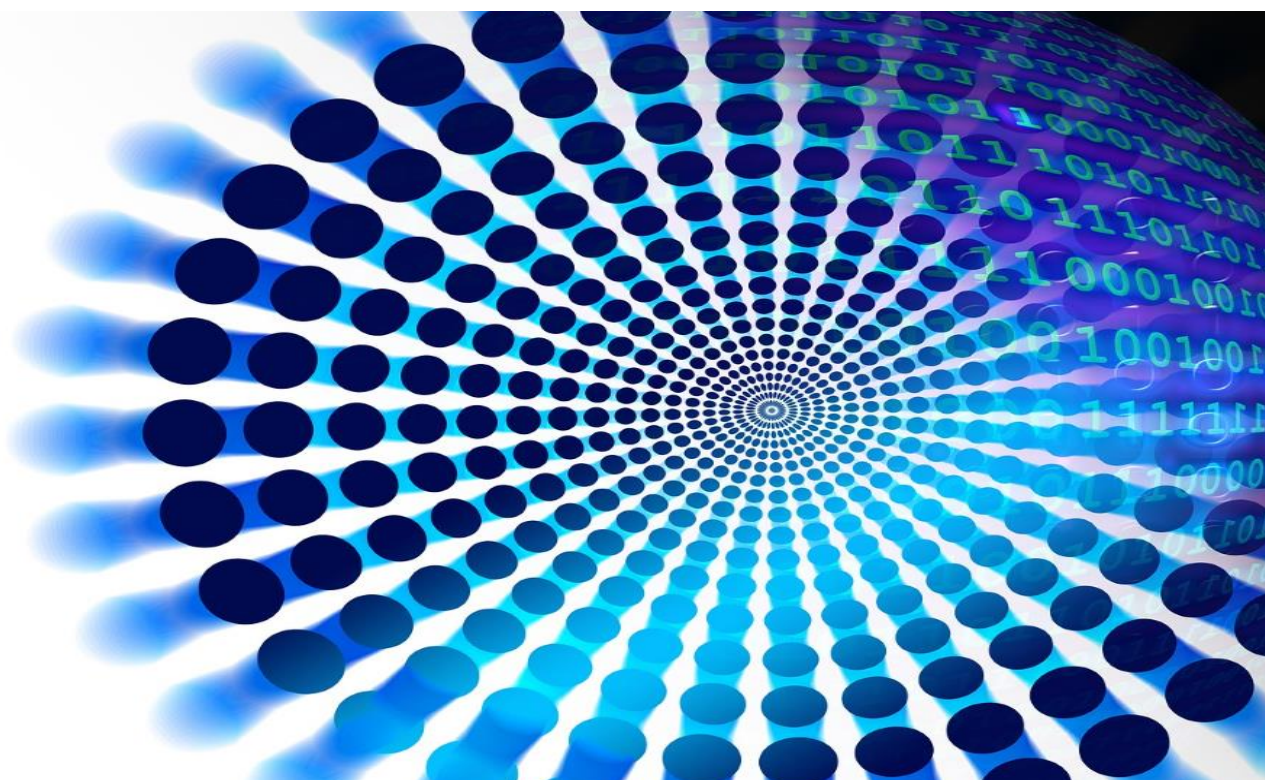

**Wdrożenie MSB 540 (zmienionego) –
Przykłady ilustrujące oczekiwane straty kredytowe
sierpień 2020 r.**

IAASB

**International Auditing
and Assurance
Standards Board**

O IAASB

Celem IAASB jest służyć interesowi publicznemu poprzez ustanawianie wysokiej jakości standardów badania, usług atestacyjnych i innych powiązanych standardów oraz ułatwianie procesu ujednolicania międzynarodowych i krajowych standardów badania i usług atestacyjnych, przyczyniając się w ten sposób do podnoszenia jakości i spójności praktyki na całym świecie i zwiększania publicznego zaufania do zawodu biegłego rewidenta przeprowadzającego badania i usługi atestacyjne na całym świecie.

IAASB opracowuje standardy i wytyczne badania i usług atestacyjnych do wykorzystania przez wszystkich zawodowych księgowych w ramach wspólnego procesu ustanawiania standardów, w którym uczestniczy Public Interest Oversight Board, nadzorująca działalność IAASB, oraz grupa doradcza IAASB, wnosząca wkład ze strony instytucji interesu publicznego w opracowanie standardów i wytycznych. Struktury i procesy wspierające działalność IAASB zapewnia International Federation of Accountants (IFAC).

Prawa autorskie, znak handlowy oraz informacje dotyczące zgód, patrz strony [122-123](#).

Spis treści

Wprowadzenie	4
Przykład 1 – Zastosowanie wybranych aspektów MSB 540 (zmienionego) do MSSF 9 „Utrata wartości” (Oczekiwane straty kredytowe) – Karty kredytowe	6
Informacje ogólne	6
Zastosowanie MSB 540 (zmienionego)	7
Procedury oszacowania ryzyka i powiązane działania	7
Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia	23
Reakcje na oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia	33
Ogólna ocena oparta na wykonanych procedurach badania	44
Przykład 2 – Zastosowanie wybranych aspektów MSB 540 (zmienionego) do MSSF 9 „Utrata wartości” (Oczekiwane straty kredytowe) – Istotny wzrost ryzyka kredytowego	47
Informacje ogólne	47
Zastosowanie MSB 540 (zmienionego)	49
Procedury oszacowania ryzyka i powiązane działania	49
Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia	62
Reakcje na oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia	67
Ogólna ocena oparta na wykonanych procedurach badania	80
Przykład 3 – Zastosowanie wybranych aspektów MSB 540 (zmienionego) do MSSF 9 „Utrata wartości” (Oczekiwane straty kredytowe) – Makroekonomiczne dane wejściowe i inne dane ..	83
Informacje ogólne	83
Zastosowanie MSB 540 (zmienionego)	84
Procedury oszacowania ryzyka i powiązane działania	84
Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia	89
Reakcje na oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia	94
Ujawnienia odnoszące się do szacunków księgowych	112
Oznaki możliwej stronniczości kierownictwa	113
Ogólna ocena oparta na wykonanych procedurach badania	115

Wdrożenie MSB 540 (zmienionego) – Przykłady ilustrujące

Niniejsza publikacja została opracowana przez Grupę Roboczą Rady Międzynarodowych Standardów Badania i Usług Atestacyjnych (IAASB) po zatwierdzeniu Międzynarodowego Standardu Badania (MSB) 540 (zmienionego), *Badanie szacunków księgowych i powiązanych ujawnień*. Zapoznanie się z niniejszą publikacją nie zastępuje zapoznania się z Międzynarodowymi Standardami Badania (MSB). Nie zmienia też ani nie zastępuje standardów MSB i wyłącznie ich tekst jest obowiązujący. Przykłady ilustrujące zawierają wyjaśnienia sposobu stosowania niektórych wymogów MSB 540 (zmienionego), ale przedstawiają dokumentacji rewizyjnej, jaka powinna zostać przygotowana.

Wprowadzenie

Przedstawione poniżej przykłady mają na celu zilustrowanie, w jaki sposób biegły rewident może odnieść się do niektórych wymogów MSB 540 (zmienionego). Zostały one opracowane, aby pomóc biegłemu rewidentowi w zrozumieniu możliwości zastosowania MSB 540 (zmienionego):

1. MSSF 9 Utrata wartości (oczekiwane straty kredytowe) – Karty kredytowe	Przykłady te zajmują się w szczególności kwestiami badania dotyczącymi różnych cech oczekiwanych strat kredytowych, zgodnie z ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej, w szczególności z MSSF 9. ¹
2. MSSF 9 Utrata wartości (oczekiwane straty kredytowe) – Istotny wzrost ryzyka kredytowego	
3. MSSF 9 Utrata wartości (oczekiwane straty kredytowe) – Informacje i dane makroekonomiczne	

Przykłady ilustrują szacunki księgowe o różnych cechach i różnym stopniu złożoności. Poszczególne przykłady ilustrują tylko wybrane wymogi MSB 540 (zmienionego). Nie wszystkie wymogi są uwzględnione w każdym przykładzie i nie wszystkie aspekty wybranych do przykładu wymogów są omawiane. Dokonano wyboru różnych wymogów, aby zilustrować różne aspekty MSB 540 (zmienionego) i skupić się na tych wymogach, które są dla danego przykładu najbardziej adekwatne.

Ogólnie rzecz biorąc, ze względu na złożoność związaną z szacowaniem oczekiwanych strat kredytowych, biegły rewident prawdopodobnie zastosuje podejście polegające na sprawdzeniu, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunku księgowego,² zamiast uzyskiwać dowody badania ze zdarzeń mających miejsce

¹ Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 9 „Instrumenty finansowe”

² MSB 540 (zmieniony), paragraf 18(b)

po dacie sprawozdań finansowych do daty sprawozdania biegłego rewidenta lub opracowywać punktowy szacunek lub przedział.³ W związku z tym, odpowiednie zidentyfikowanie i oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia w podejściu kierownictwa (oraz reakcja na nie) może mieć decydujące znaczenie, a niniejsze przykłady koncentrują się na tych aspektach MSB 540 (zmienionego).

W przykładach zastosowano następujący format:

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego)	Kwestie wymagające uwzględnienia	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście
<p>Niniejsza kolumna zawiera fragmenty wymogów MSB 540 (zmienionego). Zapoznanie się z nią nie zastępuje zapoznania się z całym standardem. Nie zawiera ona celów, definicji ani materiałów dotyczących zastosowania, z którymi należy się zapoznać, aby właściwie zastosować wymogi standardu.</p>	<p>Kolumna ta zawiera wytyczne dotyczące rozważań, które mają ogólne zastosowanie do konkretnego scenariusza, a zatem są istotne przy uzyskiwaniu zrozumienia i projektowaniu podejścia do badania. Kolumna ta zawiera również, tam gdzie jest to stosowne, dodatkowy kontekst wymogów MSSF 9, który jest niezbędny do zrozumienia opisanych w niej rozważań biegłego rewidenta.</p>	<p>Niniejsza kolumna przedstawia przykłady ilustrujące, w jaki sposób biegły rewident może odnieść się do wymogów standardu, co obejmuje też opis wykonanych procedur i możliwe wyniki. Jej celem nie jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie innych możliwych wyników; • opis każdej procedury, jaka może zostać przeprowadzona, aby spełnić dany wymóg; • odniesienie się do wszystkich kwestii wymagających uwzględnienia w drugiej kolumnie.

Trzy przykłady oczekiwanych strat kredytowych należy czytać łącznie, ponieważ wymogi omówione w jednym przykładzie mogą być również istotne dla innego. Przykład „Informacje i dane makroekonomiczne” koncentruje się przede wszystkim na znaczeniu takich danych dla badania i nie powtarza materiału z innych przykładów, który jednak może być istotny i mieć szersze zastosowanie do tego przykładu.

Przykłady ilustrujące nieprzedstawione w niniejszej publikacji

Proste i złożone przykłady ilustrujące, w jaki sposób biegły rewident może odnieść się do wybranych wymogów MSB 540 (zmienionego) w kontekście badania sprawozdania finansowego jednostki wraz z prostymi i złożonymi szacunkami księgowymi można znaleźć na stronie:

https://www.ifac.org/system/files/publications/files/ISA-540-Illustrative-Examples-1-and-2-Simple-and-Complex_Final.pdf.

³ MSB 540 (zmieniony), paragrafy 18(a) i 18(c)

Przykład 1 – Zastosowanie wybranych aspektów MSB 540 (zmienionego) do MSSF 9 „Utrata wartości” (Oczekiwane straty kredytowe) – Karty kredytowe

Informacje ogólne

Badany bank wydaje niezabezpieczone karty kredytowe klientom detalicznym. Zgodnie z MSSF 9 bank ocenił, że karty kredytowe są zarządzane w modelu biznesowym „utrzymywania w celu uzyskania przepływów pieniężnych”, a przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek. W rezultacie, karty kredytowe są wyceniane na dzień sprawozdawczy według zamortyzowanego kosztu skorygowanego o odpis z tytułu utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości wyceniany jest na bazie oczekiwanych strat kredytowych. W celu jego oszacowania, bank wdrożył wewnętrzny, solidny proces modelowania i weryfikacji oczekiwanych strat kredytowych, oparty na następującym podejściu:

$$ECL = (PD \times EAD \times LGD)_{ES}$$

gdzie:

- PD = prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (odpowiednio 12-miesięczne lub w całym okresie użytkowania) dla danej karty kredytowej
- EAD = ekspozycja w momencie niewykonania zobowiązania dla danej karty kredytowej
- LGD = strata z tytułu niewykonania zobowiązania z danej karty kredytowej
- ES = oczekiwane straty kredytowe szacuje się w kontekście określonego przez kierownictwo przyszłego scenariusza ekonomicznego

Zasadą modelu oczekiwanych strat kredytowych jest pomiar oczekiwanych strat kredytowych w sposób odzwierciedlający bezstronną i ważoną prawdopodobieństwem kwotę, która jest określana poprzez ocenę szeregu możliwych wyników. Przestrzeganie tej zasady jest z zasady skomplikowane i subiektywne, ponieważ wymaga od kierownictwa stosowania osądu w wielu obszarach. Stosowana przez kierownictwo technika modelowania jest złożona, a także zawiera istotne założenia i subiektywne oceny dotyczące między innymi oceny okresu użytkowania karty, procesu określania progów stosowanych przy ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz prognozowania przyszłych poziomów strat kredytowych i zmienności lub przyszłych warunków gospodarczych. Biorąc pod uwagę zakres i złożoność osądu kierownictwa stosowanego przy szacowaniu oczekiwanych strat kredytowych, niepewność szacunków powoduje, że szacunki oczekiwanych strat kredytowych są klasyfikowane przez kierownictwo jako istotne szacunki księgowe.

Zastosowanie MSB 540 (zmienionego)

Poniższa tabela podaje przykłady ilustrujące zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście, z których można skorzystać w odniesieniu do wybranych wymogów MSB 540 (zmienionego). Przykład nie odnosi się do wszystkich wymogów standardu. Dodatkowo, w konkretnych okolicznościach zlecenia mogą mieć znaczenie inne zdarzenia, warunki lub czynniki i mogą one wymagać rozważenia.

Biegły rewident stwierdził znaczące ryzyko istotnego zniekształcenia wyceny szacunku oczekiwanych strat kredytowych.⁴

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
Procedury oszacowania ryzyka i powiązane działania		
<p>13. Podczas uzyskiwania zrozumienia jednostki i jej otoczenia, w tym jej kontroli wewnętrznej zgodnie z wymogami MSB 315 (zmienionego),⁸ biegły rewident uzyskuje zrozumienie poniższych kwestii odnoszących się do szacunków księgowych jednostki. Procedury biegłego rewidenta prowadzące do uzyskania tego zrozumienia powinny zostać przeprowadzone w zakresie niezbędnym do zapewnienia odpowiedniej podstawy dla identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia zarówno na poziomie</p>	<p>Karty kredytowe i związane z nimi interakcje z klientami różnią się w zależności od położenia geograficznego i innych czynników, takich jak profil ryzyka klienta. Produkty te są często ściśle regulowane, więc zrozumienie tych ograniczeń w ramach procedur planowania i szacowania ryzyka jest ważne.</p>	<p>Biegły rewident zasięgnął informacji u kierownictwa oraz zapoznał się z ramami prawnymi i regulacyjnymi w celu zidentyfikowania transakcji, które mogłyby doprowadzić do ujęcia i ujawnienia przez bank szacunków oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Na podstawie tych zapytań biegły rewident ustalił, że badany bank wydaje niezabezpieczone karty kredytowe klientom detalicznym. Karty kredytowe są pogrupowane w dwa odrębne produkty: „karty kredytowe travel” i „zwykłe karty kredytowe”.</p> <p>W rozumieniu biegłego rewidenta karta kredytowa travel zachęca posiadacza karty</p>

⁴ Zostało to szerzej omówione w poniższej tabeli.

⁵ Zob. odpowiednie wskazówki dotyczące zastosowania.

⁶ Mają one na celu zapewnienie kontekstu, aby pomóc biegłemu rewidentowi w uzyskaniu zrozumienia i wypracowaniu podejścia - nie są one w zamierzeniu wyczerpujące.

⁷ Mają one na celu zilustrowanie możliwych wyników dla niniejszego przykładu - nie ilustrują wszystkich możliwych wyników.

⁸ MSB 315 (zmieniony), paragrafy 3, 5–6, 9, 11–12, 15–17 i 20–21

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>sprawozdania finansowego, jak i na poziomie stwierdzeń. (Zob. par. A19–A22)</p> <p><i>Jednostka i jej otoczenie</i></p> <p>(a) Transakcje jednostki oraz inne zdarzenia i uwarunkowania, które mogą skutkować potrzebą ujęcia lub ujawnienia, albo zmiany szacunków księgowych w sprawozdaniu finansowym. (Zob. par. A23)</p>		<p>do korzystania z niej, oferując bezpłatne ubezpieczenie podróżne w przypadku każdej rezerwacji podróży opłaconej kartą. Karta ma następujące cechy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karty kredytowe travel są zaprojektowane jako karty obciążeniowe (tj. posiadacz karty jest zobowiązany do spłaty salda w całości w każdym miesięcznym terminie płatności). • Nie ma bezwzględnego limitu kredytowego. • Bank ustanowił zasady i procedury dotyczące zatwierdzania transakcji w punkcie sprzedaży. • Bank może zawiesić lub unieważnić kartę według własnego uznania, nawet jeśli klient płaci w terminie, i na karcie nie ma niespłaconych zobowiązań. Bank postępował tak w praktyce. • Bank stwierdza wystąpienie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego nie później niż wtedy, gdy płatności wynikające z umowy są przeterminowane o 30 dni. <p>W rozumieniu biegłego rewidenta zwykła karta kredytowa zachęca posiadacza karty do korzystania z niej poprzez system punktów premialnych, który umożliwia mu zbieranie punktów od każdej płatności dokonanej kartą</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>i wymianę tych punktów na towary lub usługi. Karta ma następujące cechy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karty zwykle składają się z limitu kredytowego dostępnego dla klientów o dobrej zdolności kredytowej. • Po skorzystaniu z karty zwykłej wykorzystana kwota pozostaje nieoprocentowana przez określony dla danego produktu okres (okres karencji w spłacie odsetek), po upływie którego naliczane są odsetki według wyższej stopy procentowej niż miałyby to miejsce w przypadku pożyczek zabezpieczonych udzielanych na czas określony. • Klienci mogą zdecydować się na spłatę na koniec okresu karencji odsetkowej, wykorzystując w ten sposób zwykłą kartę jako wygodny mechanizm płatniczy, lub kontynuować finansowanie transakcji w wybranym przez siebie okresie, z zastrzeżeniem pewnych minimalnych wymogów dotyczących płatności (tj. umowa o kartę nie ma określonej daty zapadalności, ale pobrane salda podlegają harmonogramowi minimalnych spłat). • Bank ma umowną możliwość anulowania rachunku karty według własnego uznania,

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>nawet jeśli klient płaci w terminie i na rachunku karty nie ma niespłaconych zobowiązań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bank rzadko anuluje rachunki klientów, którzy nie zalegali i nie zalegają z płatnościami. • Bank stwierdza wystąpienie znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego nie później niż wtedy, gdy płatności wynikające z umowy są przeterminowane o 30 dni. • Kiedy płatności wynikające z umowy są przeterminowane o 60 dni, zdolność klienta do korzystania z karty zostaje wstrzymana. Jeśli klient dokona wszystkich zaległych płatności i nie zalega już z żadnymi płatnościami, bank może przywrócić mu zdolność do zaciągania zobowiązań. • Kiedy płatności wynikające z umowy stają się przeterminowane o 90 dni, ekspozycję uznaje się za niewykonaną, a rachunek za obciążony utratą wartości kredytowej. W tym momencie zobowiązanie zostaje anulowane.
(b) Wymogi mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej	Aby zrozumieć obowiązujące ramy sprawozdawczości finansowej, biegły rewident uzyskuje zrozumienie MSSF 9 i ocenia, w jaki	Biegły rewident potwierdził, że polityka rachunkowości banku wymaga, aby odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości był

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>dotyczące szacunków księgowych (w tym kryteria ujęcia, podstawy wyceny, oraz powiązane wymogi odnoszące się do ujawnień i prezentacji), a także sposób, w jaki są one stosowane w kontekście rodzaju i okoliczności dotyczących jednostki i jej otoczenia, w tym w jaki sposób transakcje i inne zdarzenia lub okoliczności są podatne na czynniki ryzyka nieodłącznego lub wpływają na nie. (Zob. par. A24–A25)</p>	<p>sposób został on wdrożony przez bank, a także bierze pod uwagę zasady rachunkowości zgodne z MSSF 9 oraz podejście do zarządzania ryzykiem modelu.</p> <p>Zasady rachunkowości określone w MSSF 9 są istotne, ponieważ chociaż MSSF 9 określa pewne zasady ustalania oczekiwanych strat kredytowych, nie określa jednej metody, według której te zasady należy stosować, a w konsekwencji bank jest zobowiązany do dokonywania szeregu istotnych, często złożonych osądów. Opracowując zasady rachunkowości, kierownictwo powinno potrafić przedstawić dowody będące podstawą oceny, na podstawie której zasady te zostały ustalone. W przypadku produktów o charakterze otwartym, takich jak karty kredytowe, zrozumienie zastosowania polityki rachunkowości banku w tym zakresie jest prawdopodobnie ważnym zagadnieniem.</p> <p>Obowiązujące ramy sprawozdawczości finansowej wymagają, aby odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości był wyceniany na podstawie oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Oczekiwane straty kredytowe to ważony prawdopodobieństwem szacunek strat kredytowych w oczekiwanym okresie użytkowania. W przypadku niektórych</p>	<p>wyceniany na podstawie oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Biegły rewident udokumentował i ocenił:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretację wymogów MSSF 9 dokonaną przez bank; • Ocenę banku dotyczącą oczekiwanego okresu użytkowania kart kredytowych ze względu na osąd związany z ustalaniem kalkulacji EAD; • Kluczowe decyzje i osądy dokonane przez kierownictwo przy wyborze polityki banku; oraz • Procesy i kontrole związane z zapewnieniem banku o kompletności, zgodności i konsekwentnym stosowaniu tych polityk. <p>Przeprowadzona przez kierownictwo ocena produktów pod kątem oczekiwanego okresu użytkowania wykazała, co następuje:</p> <p>(a) Karta kredytowa travel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limity umowne wynoszą zero, a zatem przyszłe wypłaty nie będą brane pod uwagę. • Ponieważ nie ma niewykorzystanego elementu (tj. nie ma wiążącego

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>odnawialnych instrumentów finansowych objętych definicją MSSF 9.5.5.20, oczekiwany okres użytkowania stanowi okres, w którym bank jest narażony na ryzyko kredytowe (które to oczekiwane straty kredytowe nie zostałyby ograniczone przez normalne działania banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym), nawet jeśli ten okres wykracza poza maksymalny okres trwania umowy (MSSF 9.5.5.20 oraz MSSF 9.B5.5.39-40).</p>	<p>zobowiązania do udzielenia kredytu), instrument nie wchodzi w zakres wyjątku określonego w MSSF 9.5.5.20.</p> <p>(b) Zwykła karta kredytowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwykłe karty będą wchodziły w zakres wyjątku określonego w MSSF 9.5.5.20, biorąc pod uwagę wymogi paragrafów. • Określając okres, w którym jednostka jest narażona na ryzyko kredytowe – i dla którego oczekiwane straty kredytowe nie będą ograniczane przez działania w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym – bank wziął pod uwagę swoją praktykę wstrzymywania obsługi rachunków po 60 dniach przeterminowania. • Bank rozważa swoje oczekiwania co do przyszłych wypłat w ciągu oczekiwanego okresu istnienia portfela - lub w ciągu najbliższych 12 miesięcy, jeśli nie wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego – wykorzystując swoje modele ryzyka kredytowego.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>Biegły rewident rozważył, w jaki sposób czynniki ryzyka nieodłącznego mogą wpływać na zdarzenia lub warunki istotne dla kart kredytowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modele ryzyka kredytowego są uzależnione od danych, które nie są tradycyjnymi informacjami ze sprawozdawczości finansowej. W związku z tym wybór odpowiednich danych wiąże się ze znaczącym osądem oraz ryzykiem, że dane te nie są kompletne lub dokładne. • Oczekiwane straty kredytowe są obszarem podatnym na stronniczość kierownictwa, biorąc pod uwagę ilość osądu przy ustalaniu sposobu stosowania zasad oczekiwanych strat kredytowych. <p>Biegły rewident zauważył, że ze względu na wyjątkowy charakter instrumentów odnawialnych, MSSF 9 zawiera szczególne wymogi rachunkowości dla produktów odnawialnych. MSSF 9.5.5.20 zawiera wyjątek dotyczący maksymalnego okresu, który należy uwzględnić przy wycenie oczekiwanych strat kredytowych. Dalsze rozważania na temat czynników ryzyka nieodłącznego w odniesieniu do ram sprawozdawczości finansowej zostały</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		przedstawione poniżej, w paragrafie 16 Oszacowanie ryzyka nieodłącznego.
<p><i>Kontrola wewnętrzna jednostki</i></p> <p>(e) Rodzaj i zakres nadzoru i ładu korporacyjnego, jaki jednostka posiada nad procesem sprawozdawczości finansowej kierownictwa w zakresie ustalania szacunków księgowych. (Zob. par. A28–A30).</p>	<p>W związku z tym, że podejście oparte na oczekiwanych stratach kredytowych wymaga dokonywania znaczących osądów, oczekuje się, że bank ustanowi procedury nadzoru i ładu korporacyjnego w celu monitorowania i oceny szacunków oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Zwykle oczekuje się, że będą one obejmować ocenę podejścia banku do zarządzania ryzykiem modelu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Polityka w zakresie ryzyka modeli często określa kluczowe wykonywane działania, takie jak charakter i częstotliwość sprawdzania modelu oraz jego monitorowania czy weryfikacji ex-post, a także kontrole nad oceną kompletności i dokładności danych wykorzystywanych w modelu. Biorąc pod uwagę złożony charakter modeli oczekiwanych strat kredytowych, poziom zaawansowania bankowych kontroli modeli może mieć 	<p>Biegły rewident przeprowadził wywiady i uzyskał dowody od osób sprawujących nadzór nad procesem utraty wartości. Biegły rewident zidentyfikował następujące istotne czynności kontrolne związane z kartą kredytową travel i zwykłą kartą kredytową:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rada Dyrektorów utworzyła Komitet ds. Ryzyka Kredytowego Grupy w celu nadzorowania ryzyka kredytowego i wyceny oczekiwanych strat kredytowych.⁹ W skład Komitetu wchodzi członkowie działów ryzyka kredytowego i finansów. Dział Finansów Grupy określa zasady rachunkowości dla oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 oraz, w stosownych przypadkach, zgodnie z odpowiednimi wytycznymi regulacyjnymi. Zasady te są corocznie zatwierdzane przez Komitet Nadzoru Finansowego Grupy.

⁹ Bank postępował zgodnie z wytycznymi Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego („Komitet Bazylejski”) w sprawie ryzyka kredytowego i rachunkowości oczekiwanych strat kredytowych („GCRAECL”) (grudzień 2015 r.). Wytyczne te określają wskazówki nadzorcze dotyczące prawidłowych praktyk w zakresie ryzyka kredytowego związanych z wdrożeniem i bieżącym stosowaniem ram rachunkowości oczekiwanych strat kredytowych.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>znaczący wpływ na reakcję biegłego rewidenta na ryzyka istotnego zniekształcenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrozumienie i ocena projektu polityki banku w zakresie ryzyka modelu są często kluczowe dla określenia poziomu ryzyka kontroli, które występuje w odniesieniu do obliczeń, jak również poziomu dowodów, które należy uzyskać w wyniku testowania odpowiednich kontroli wewnętrznych banku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odrębny Dział Ryzyka Kredytowego Grupy, podlegający Komitetowi ds. Ryzyka Kredytowego Grupy, jest odpowiedzialny za zarządzanie procesami i politykami Grupy w zakresie ryzyka kredytowego (zgodnymi z zasadami rachunkowości oczekiwanych strat kredytowych), w tym za: <ul style="list-style-type: none"> ○ Formułowanie polityk kredytowych w porozumieniu z poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi; ○ Ustalanie struktury uprawnień do zatwierdzania i odnawiania instrumentów kredytowych; oraz ○ Opracowywanie i utrzymywanie procesów wyceny oczekiwanych strat kredytowych w Grupie. Obejmuje to procesy służące: <ul style="list-style-type: none"> - Ocenie znaczących osądów księgowych we współpracy z funkcją finansową; - Wstępnemu zatwierdzaniu, regularnemu sprawdzaniu i weryfikacji ex-post stosowanych modeli;

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<ul style="list-style-type: none"> - Określaniu i monitorowaniu istotnego wzrostu ryzyka kredytowego; oraz - Włączaniu informacji dotyczących przyszłości. <ul style="list-style-type: none"> • Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do wdrożenia zasad i procedur kredytowych Grupy, przy czym uprawnienia do zatwierdzania kredytów są delegowane przez Komitet Kredytowy Grupy. Każda jednostka organizacyjna jest odpowiedzialna za jakość i wyniki swojego portfela kredytowego oraz za monitorowanie i kontrolowanie wszystkich ryzyk kredytowych w swoim portfelu, w tym ryzyk podlegających zatwierdzeniu centralnemu. • Regularne audyty jednostek organizacyjnych i procesów kredytowych Grupy przeprowadzane są przez audyt wewnętrzny. Po zapoznaniu się z raportem z audytu wewnętrznego jednostki organizacyjnej Kart Kredytowych za okres objęty przeglądem, biegły rewident stwierdził, że audytorzy wewnętrzni wydali zadowolający raport. Raport potwierdził oczekiwania biegłego rewidenta

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>i zrozumienie wstępnego oszacowania ryzyka, ponieważ był zgodny z wynikami innych czynności związanych z oszacowaniem ryzyka, takich jak rozmowy z kierownictwem i przegląd protokołów z posiedzeń.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i utrzymanie polityki w zakresie ryzyka modelu zgodnie z wymogami i wytycznymi regulacyjnymi. <p>Biegły rewident zaangażował specjalistów ds. ryzyka kredytowego, posiadających odpowiednie umiejętności i wiedzę, w celu oceny polityki ryzyka modelu ze względu na złożoność szacunku oraz w celu poinformowania biegłego rewidenta o wpływie polityki na oszacowanie ryzyka w odniesieniu do szacunku oczekiwanych strat kredytowych. Inne procedury byłyby wymagane w odniesieniu do polityki ryzyka modelu.</p>
<p>(i) Mające znaczenie dla badania czynności kontrolne nad procesem ustalania szacunków księgowych przez kierownictwo, jak opisano w paragrafie 13(h)(ii). (Zob. par. A50–A54)</p>	<p>Zdolność banku do uzasadniania rozsądnych szacunków oczekiwanych strat kredytowych będzie zależała od solidnego systemu kontroli wewnętrznej nad krytycznymi źródłami informacji, procesami i modelami, na których opiera się szacunek oczekiwanych strat kredytowych banku. Szacunki oczekiwanych strat kredytowych będą zależały od unikalnych informacji, doświadczenia</p>	<p>Biegły rewident zrozumiał i ocenił projekt i wdrożenie kontroli w procesie utraty wartości w ramach swoich procedur oszacowania ryzyka i zauważył, że czynności kontrolne w badanym banku miały szeroki zakres, a szefowie jednostek organizacyjnych zajmujących się kartami kredytowymi byli aktywnie zaangażowani w wymagane zatwierdzenia. Biegły rewident</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>i perspektywy każdego banku. W związku z tym kluczowe elementy tych szacunków będą miały charakter subiektywny i będą podatne na stronniczość kierownictwa. System kontroli wewnętrznej banku powinien zazwyczaj uwzględniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosowność i wiarygodność informacji historycznych, w tym informacji pochodzących spoza funkcji finansowej lub uzyskanych ze źródeł zewnętrznych; • odpowiedniość zasad rachunkowości, zwłaszcza tych, które wymagają zastosowania osądu, np. w przypadku, gdy ekspozycja kredytowa wykazuje istotny wzrost ryzyka kredytowego; • opracowywanie, utrzymywanie i zatwierdzanie modeli, w tym odpowiedniość wszelkich nakładek; • opracowanie i wybór założeń ekonomicznych i innych; • ogólny przegląd szacunku dokonywany przez bank oraz identyfikację i ograniczanie potencjalnej stronniczości kierownictwa; oraz 	<p>zidentyfikował następujące istotne czynności kontrolne, które zostały wdrożone dla obu rodzajów kart kredytowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przegląd przez funkcję niezależną od sporządzającego i sprawdzenie modeli oczekiwanych strat kredytowych przez kierownictwo; • Przegląd i zakwestionowanie przez komitet zarządczy kluczowych założeń przyjętych przy szacowaniu oczekiwanych strat kredytowych na koniec okresu, w tym prognoz przyszłych warunków makroekonomicznych, prawdopodobieństwa różnych możliwych wyników oraz nakładek stosowanych do wyceny na koniec okresu; • Proces zarządzania w zakresie szacowania oczekiwanych strat kredytowych, w tym wielopoziomowe przeglądy kluczowych polityk, osądów i wyników szacowania oczekiwanych strat kredytowych przez kierownictwo i osoby odpowiedzialne za zarządzanie; • Ogólne (informatyczne) kontrole IT i kontrole uzgadniające związane z danymi wykorzystywanymi w procesie szacowania oczekiwanych strat kredytowych oraz

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<ul style="list-style-type: none"> przejrzystość i racjonalność ujawnień dotyczących oczekiwanych strat kredytowych. <p>Należy zauważyć, że banki zazwyczaj posiadają dobrze kontrolowany, dobrze udokumentowany, poparty i powtarzalny proces szacowania oczekiwanych strat kredytowych. Banki, które nie posiadają takiej solidnej i kompleksowej kontroli wewnętrznej nad całym procesem szacowania, mogą mieć szacunki oczekiwanych strat kredytowych, którym brakuje odpowiedniego oparcia w dowodach.</p>	<p>przekazywaniem danych pomiędzy różnymi systemami, w szczególności uzgadnianie danych uzyskanych z różnych systemów ryzyka i finansów;</p> <ul style="list-style-type: none"> Kontrole dotyczące danych wejściowych wykorzystywanych w procesie szacowania oczekiwanych strat kredytowych, w tym danych wejściowych lub innych informacji uzyskanych z zewnętrznych źródeł; Kontrole założeń przyjmowanych w procesie szacowania oczekiwanych strat kredytowych, w tym kontrole przeglądów zarządczych, które mają na celu sprawdzenie, czy założenia są spójne ze sobą oraz z założeniami wykorzystywanymi w innych szacunkach księgowych lub z powiązаныmi założeniami wykorzystywanymi w innych obszarach działalności jednostki; Kontrole logicznego i fizycznego dostępu, kontrole zarządzania zmianami oraz kontrole operacji komputerowych dotyczące aplikacji i infrastruktury informatycznej wykorzystywanej do realizacji procesu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych; Kontrole mające na celu zapewnienie, że aktywa są właściwie oceniane pod

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>kątem istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, w odniesieniu do kryteriów 30-dniowego przeterminowania; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> Przeгляд oceny oczekiwanych strat kredytowych przeprowadzonej na poziomie pojedynczej ekspozycji, w tym oceny oczekiwanych przepływów pieniężnych w ramach różnych scenariuszy odzyskania należności oraz prawdopodobieństwa wystąpienia tych scenariuszy, dokonany przez funkcję niezależną od sporządzającego.
<p>(j) W jaki sposób kierownictwo dokonuje przeglądu wyniku (lub wyników) wcześniejszych szacunków księgowych i odnosi się do rezultatów tego przeglądu.</p>	<p>Wykorzystanie retrospektywnego przeglądu jest powszechną i przyjętą praktyką stosowaną w celu oceny, czy zachowanie modelu jest zgodne z jego przeznaczeniem. Weryfikacja ex-post jest jedną z metod wykorzystania perspektywy czasu do sprawdzenia modeli lub ich elementów w stosownych przypadkach; alternatywne rozwiązania obejmują testy warunków skrajnych, benchmarking i inne, bardziej jakościowe metody.</p> <p>Szacunki oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 nie są szacunkami banku dotyczącymi strat, które spodziewa się on ponieść w danym portfelu, ale raczej sumą 12-miesięcznych (dla aktywów w etapie 1) i dożywotnich oczekiwanych strat kredytowych (dla</p>	<p>Biegły rewident zauważył, że kierownictwo dokonało formalnego przeglądu weryfikacji ex-post przeprowadzonej w odniesieniu do modelowanego wpływu warunków gospodarczych na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązań dla portfeli kart kredytowych.</p> <p>Monitoruje ono również w sposób szczególnie skuteczność kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego poprzez ocenę następujących parametrów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Czas spędzony w etapie 2 przed niewykonaniem zobowiązania. Liczba incydentów objętych mechanizmem zabezpieczającym.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>aktywów w etapie 2), które są wazone prawdopodobieństwem według różnych scenariuszy ekonomicznych. W związku z tym wysiłki zmierzające do porównania faktycznie poniesionych strat banku z wcześniejszymi, całościowymi szacunkami oczekiwanych strat kredytowych mogą być mniej wnikliwe w przypadku szacunków oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9.</p> <p>Jednakże różne elementy procesu szacowania oczekiwanych strat kredytowych przez bank łatwiej poddają się ocenie z perspektywy czasu. Na przykład, weryfikacja ex-post może być przeprowadzona w celu sprawdzenia modelowanego wpływu warunków ekonomicznych na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. Innym przykładem może być weryfikacja ex-post kluczowych osądów księgowych, takich jak istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, poprzez wykorzystanie kluczowych wskaźników efektywności (KPI), takich jak wycena kredytów w sytuacji nieregularnej bez wykorzystania etapu 2.</p> <p>Biegły rewident może rozważyć, czy modele są odpowiednio skorygowane o nowe istotne informacje historyczne, po rozważeniu wpływu różnic między przewidywanymi a rzeczywistymi wynikami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ręczne unieważnienie kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. <p>Ponadto, biegły rewident sprawdził, że w banku funkcjonuje sformalizowany proces sprawdzania jako czynność kontrolna, która obejmuje ocenę potencjalnych aktualizacji i procedur kontroli zmian w modelach kart kredytowych banku.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>Biegły rewident może rozważyć, czy modele są odpowiednio aktualizowane lub korygowane w odpowiednim czasie o zmiany zidentyfikowane jako konieczne w ramach bankowego procesu testowania i sprawdzania modeli oraz czy istnieją odpowiednie polityki kontroli zmian w modelach.</p>	
<p>15. W odniesieniu do szacunków księgowych biegły rewident określa, czy zespół wykonujący zlecenie posiada specjalistyczne umiejętności lub wiedzę do wykonania procedur oszacowania ryzyka, identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia, zaprojektowania i wykonania procedur badania i wykonania procedur badania stanowiących reakcję na te ryzyka, lub oceny uzyskanych dowodów badania. (Zob. par. A61–A63)</p>	<p>Ze względu na złożoność i subiektywność szacunku, biegły rewident może stwierdzić, że zespół wykonujący zlecenie potrzebuje specjalistycznych umiejętności lub wiedzy w celu oceny kwestii dotyczących wartości oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Biegły rewident może być zmuszony do zaangażowania odpowiednich ekspertów w takich dyscyplinach, jak ryzyko kredytowe, modelowanie, prognozowanie ekonomiczne i systemy informatyczne.</p> <p>Oprócz znajomości odpowiednich zasad rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, biegli rewidenci badający sprawozdania finansowe banków muszą posiadać wiedzę i doświadczenie w zakresie sektora bankowego i jego unikalnych rodzajów ryzyka.</p>	<p>Na podstawie złożoności szacunku oczekiwanych strat kredytowych oraz biorąc pod uwagę wiedzę i umiejętności posiadane przez zespół przeprowadzający badanie, biegły rewident ustalił, że do wykonania procedur badania niezbędne są następujące specjalistyczne umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatycy: Umiejętności i wiedza z zakresu IT są wymagane do zrozumienia i przeprowadzenia procedur związanych z informatycznym wdrożeniem modeli oczekiwanych strat kredytowych. • Specjaliści ds. modelowania: Specjaliści ds. modelowania są niezbędni do zrozumienia i przeprowadzenia procedur związanych z modelami oczekiwanych strat kredytowych funkcjonującymi w banku.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia		
<p>16. W trakcie identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia odnoszących się do szacunków księgowych i powiązanych ujawnień na poziomie stwierdzeń, jak jest to wymagane przez MSB 315 (Zmieniony),¹⁰ biegły rewident szacuje odrębnie ryzyko nieodłączne i ryzyko kontroli. Podczas identyfikacji ryzyk istotnego zniekształcenia i szacowania ryzyka nieodłącznego biegły rewident bierze pod uwagę następujące zagadnienia: (zob. par. A64–A71):</p> <p>(a) stopień, w jakim szacunek księgowy jest narażony na niepewność szacowania, oraz (zob. par. A72–A75)</p> <p>(b) stopień w jakim na poniższe ma wpływ niepewność szacowania, złożoność, subiektywizm lub inne czynniki ryzyka nieodłącznego: (zob. par. A76–A79)</p> <p>(i) wybór i zastosowanie metod, założeń i danych podczas</p>	<p>Szacunki oczekiwanych strat kredytowych często charakteryzują się wysokim stopniem niepewności szacunków ze względu na nieodłączną niemożność ich precyzyjnej wyceny, a także są obciążone złożonością modelu stosowanego do obliczania oczekiwanej straty oraz subiektywnością w doborze założeń i atrybutów wyceny.</p> <p>Oceniając stopień, w jakim metoda modelowania oczekiwanych strat kredytowych podlega niepewności oszacowania oraz stopień, w jakim na metodę, założenia i dane przy dokonywaniu szacunku księgowego lub wyborze szacunku punktowego kierownictwa wpływa złożoność, subiektywność lub inne nieodłączne czynniki ryzyka, biegły rewident uwzględnia charakterystykę portfela ekspozycji kart kredytowych. Kwestie wymagające uwzględnienia przy szacowaniu tych nieodłącznych ryzyk mogą obejmować:</p> <p>(a) podstawę stosowania lub modelowania wymogów MSSF 9;</p>	<p>Oszacowanie ryzyka nieodłącznego i ryzyka kontroli przeprowadzone przez biegłego rewidenta uwzględniało, co następuje:</p> <p><u>Zwykłe karty kredytowe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Produkt banku w postaci zwykłej karty kredytowej jest skonstruowany w taki sposób, aby zapewnić klientowi zarówno elastyczność w zakresie zaciągania kredytu, jak i spłat. Ta cecha stwarza wyzwania przy obliczaniu oczekiwanych strat kredytowych dla portfeli kart kredytowych ze względu na zróżnicowane typy produktów, ilość danych i transakcji oraz wymóg uwzględnienia informacji odnoszących się do przyszłości. Biegły rewident doszedł do wniosku, że występuje podwyższony poziom złożoności w odniesieniu do wyceny. To ogólne ustalenie opierało się na analizie kwestii wymagających uwzględnienia związanych z portfelem, co zostało szerzej omówione poniżej.

¹⁰ MSB 315 (zmieniony), paragrafy 25 i 26

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>ustalania szacunku księgowego, oraz</p> <p>(ii) wybór szacunku punktowego kierownictwa i powiązanych ujawnień do włączenia do sprawozdania finansowego.</p>	<p>(b) warunki ekonomiczne wpływające na wykorzystanie kart kredytowych i straty kredytowe;</p> <p>(c) zdolność kredytową lub ryzyko kredytowe kredytobiorców banku;</p> <p>(d) standardy zatwierdzania kredytów stosowane przez bank;</p> <p>(e) trendy w zachowaniach klientów wpływające na wzorce spłat lub okresy użytkowania kart kredytowych związane z zachowaniami klientów;</p> <p>(f) wpływ strategii motywacyjnych dotyczących kart kredytowych na okresy użytkowania kart kredytowych; oraz</p> <p>(g) zmiany w wymogach regulacyjnych.</p> <p>W celu dokonania oszacowania i zareagowania na ryzyka istotnego zniekształcenia, może zaistnieć potrzeba rozbicia podstawowych ryzyk nieodłącznych na wiele pojedynczych punktów ryzyka sprawozdania finansowego.</p> <p>Na przykład, jeżeli kierownictwo postanowi ocenić, czy na kartach kredytowych nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, wykorzystując jedynie własne dane kredytowe dotyczące klientów, a nie korzystając również z danych biura</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ponadto biegły rewident zauważył, że bank wprowadził zmiany w swoim wewnętrznym zarządzaniu ryzykiem w taki sposób, że wprowadzono nowe wskaźniki wczesnego ostrzegania, które pozwalają bankowi przewidzieć wzrost ryzyka kredytowego i w reakcji na to umożliwiają obniżenie limitów kredytowych. Ten nowy system wczesnego ostrzegania i wynikające z niego działania banku w zakresie zarządzania ryzykiem mogą mieć wpływ na wskaźnik EAD karty kredytowej, jaki nie występował w przeszłości. W związku z tym kierownictwo zastosowało osąd przy określaniu wpływu nowego systemu. Biegły rewident doszedł do wniosku, że istnieje podwyższony poziom subiektywności w odniesieniu do wyceny. W związku z tym nowy system wczesnego ostrzegania wskazał zaprzeczające dowody w odniesieniu do części zwykłych kart kredytowych, z którymi związane było większe niż oczekiwano ryzyko kredytowe. Po przeprowadzeniu dalszej analizy okazało się, że przyczyną tego stanu rzeczy były niewystarczające dane obejmujące tylko niewielką liczbę

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>kredytowego, może to mieć wpływ na oszacowanie oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Ponadto, w stosownych przypadkach należy zwrócić uwagę na metody stosowane przy ustalaniu korekt po przeprowadzeniu modelowania lub nakładek na modele.</p> <p>Nakładki zarządcze lub korekty po przeprowadzeniu modelowania mogą być ujmowane dodatkowo do modelowanego salda oczekiwanych strat kredytowych, aby uwzględnić znane niedoskonałości modelu lub niewystarczalność danych. Biegły rewident zwykle uzyskuje i przegląda dokumentację kierownictwa wspierającą korekty dokonane po modelowaniu oraz ocenia ich zasadność i wycenę, kwestionując rozumowanie i kwantyfikację przedstawione przez kierownictwo. Może to obejmować rozważenie wszelkich dostępnych dowodów zaprzeczających oraz przeprowadzenie testów wiarygodności kwantyfikacji. Biegły rewident może również ocenić, czy na podstawie jego zrozumienia modelu i portfela bazowego należy ująć dodatkowe korekty po przeprowadzeniu modelowania oraz zakwestionować sposób, w jaki zostały one uwzględnione przez kierownictwo.</p>	<p>określonych zwykłych kart kredytowych. Kierownictwo ustaliło wartość korekty dokonanej po modelowaniu, aby rozwiązać tę kwestię. Niewielka liczba kart kredytowych w ogólnym portfelu zwykłych kart kredytowych miała wpływ na ograniczenie możliwości kierownictwa do celowego zniekształcenia wartości korekty dokonanej po modelowaniu. Biegły rewident zbadał dokumenty przygotowane przez kierownictwo oraz obliczenia dotyczące korekty dokonanej po modelowaniu i ustalił, że nie istnieje ryzyko istotnego zniekształcenia w odniesieniu do wartości tej korekty.</p> <p><u>Karty kredytowe travel</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Karta kredytowa travel banku jest skonstruowana jako karta obciążeniowa, a bank ustanowił zasady i procedury dotyczące zatwierdzania transakcji w punkcie sprzedaży. Krótki termin ważności karty zapewnia kierownictwu możliwość weryfikacji szacunków w odpowiednim czasie i daje biegłemu rewidentowi możliwość uzyskania dowodów ze zdarzeń mających miejsce do dnia sporządzenia sprawozdania biegłego rewidenta.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p><i>[Uwaga: Niniejszy przykład ilustracyjny koncentruje się na kwestiach dotyczących podstawy zastosowania lub modelowania wymogów MSSF 9. Nie obejmuje innych kwestii wymienionych w sąsiedniej kolumnie, chociaż biegły rewident wziąłby je pod uwagę przy identyfikacji i oszacowaniu ryzyka istotnych zniekształceń].</i></p> <p>Biorąc pod uwagę powyższą okoliczność, biegły rewident przeprowadził szczegółowe oszacowanie ryzyka nieodłącznego w odniesieniu do obu portfeli i odnotował następujące cechy:</p> <p>(a) Informacje kredytowe wymagane dla każdej karty kredytowej wskazywały, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karta kredytowa travel: Pojedyncza wypłata. • Zwykła karta kredytowa: Limit wewnętrzny. <p>Ponieważ, biorąc pod uwagę wielkość portfela, dotyczyłoby to każdej karty kredytowej, kwestia ta wskazuje na duży wolumen transakcji i związanych z nimi danych kredytowych, które mają znaczenie przy obliczaniu oczekiwanych strat kredytowych dla portfela kart kredytowych.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>(b) Po dokonaniu oceny wyjątku na podstawie MSSF 9.5.5.20, zgodnie z ust. 13(b) powyżej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karta kredytowa travel: Wyjątek nie ma zastosowania. • Zwykła karta kredytowa: Wyjątek ma zastosowanie. <p>Wpływa to na ocenę oczekiwanego okresu użytkowania produktów, a tym samym na niepewność związaną z obliczaniem wskaźnika EAD.</p> <p>(c) Po dokonaniu oceny ryzyk nieodłącznych według modelu PD, które mają zastosowanie do obu portfeli kart kredytowych:</p> <p>Modele PD są uzależnione od:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacowanego okresu życia składnika aktywów finansowych; • szacunkowej liczby klientów, którzy stają się kredytobiorcami i ostatecznie nie wywiązują się ze zobowiązań; oraz • dużej ilości danych.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>Cechy te zwiększają niepewność szacunków i subiektywność towarzyszącą wyborowi i stosowaniu metody PD przy określaniu wartości oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>(d) Po dokonaniu oceny ryzyk nieodłącznych według modelu LGD, które mają zastosowanie do obu portfeli kart kredytowych:</p> <p>Modele LGD są uzależnione od:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpływającego na szacunki niezabezpieczonego charakteru produktu; • sposobu traktowania upadłości; oraz • dużej ilości danych. <p>Cechy te zwiększają niepewność szacunków i subiektywność towarzyszącą wyborowi i stosowaniu metody LGD przy określaniu wartości oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>(e) Po dokonaniu oceny ryzyk nieodłącznych według modelu EAD, które mają zastosowanie do obu portfeli kart kredytowych:</p> <p>Modele EAD są uzależnione od:</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<ul style="list-style-type: none"> • szacowanego okresu życia składnika aktywów finansowych; • umownych limitów kredytowych; • wypłat. <p>Cechy te zwiększają niepewność szacunków i subiektywność towarzyszącą wyborowi i stosowaniu metody EAD przy określaniu wartości oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>(f) W przypadku obu portfeli wyzwaniem było przewidzenie przyszłych wypłat, działań w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz spłat, ponieważ nie ma ustalonej umownej amortyzacji. Zwiększa to niepewność szacunków i subiektywność towarzyszącą wyborowi i stosowaniu danych i założeń przy określaniu wartości oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>W oparciu o powyższe (oraz biorąc pod uwagę pozostałe względy nie wyszczególnione powyżej, jak również ich wpływ na czynniki ryzyka nieodłącznego), biegły rewident ocenił ryzyko nieodłączne istotnego zniekształcenia wyceny szacunkowej wartości oczekiwanych strat kredytowych dla kart zwykłych jako wysokie, a dla kart travel jako niskie.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>Na podstawie przeprowadzonej przez biegłego rewidenta oceny projektu i wdrożenia kontroli, w ramach elementu dotyczącego czynności kontrolnych (paragraf 13(i)), biegły rewident oszacował ryzyko kontroli jako niskie, biorąc pod uwagę planowane poleganie na skutecznym działaniu kontroli, które były wrażliwe na oszacowane ryzyko nieodłączne. Wniosek ten wyciągnięto, ponieważ kontrole jednostki mają zabezpieczać ją przed ryzykami zniekształcenia wynikającymi z szacunków oczekiwanych strat kredytowych na poziomie stwierdzeń dotyczących wyceny.</p> <p>Biegły rewident ustalił, że podejście polegające na sprawdzeniu, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunku księgowego, jest odpowiednie (zob. „Reakcje oszacowane ryzyka istotnego zniekształcenia” poniżej).</p>
<p>17. Biegły rewident ustala, czy którekolwiek z ryzyk istotnego zniekształcenia zidentyfikowanych i oszacowanych zgodnie z par. 16 są, według jego osądu, ryzykami znaczącymi.¹¹ Jeżeli biegły rewident ustali, że występuje znaczące ryzyko, uzyskuje</p>	<p>Identyfikując i oszacowując ryzyko istotnego zniekształcenia, biegły rewident rozważa, gdzie w procesie szacowania powstają ryzyka istotnego zniekształcenia oraz jaki poziom ryzyka nieodłącznego powstaje dla każdego z nich,</p>	<p>W oparciu o oszacowanie ryzyka nieodłącznego dla portfeli kart kredytowych, w ramach którego oceniono stopień, w jakim szacunek oczekiwanych strat kredytowych był obciążony niepewnością, złożonością, subiektywnością i innymi czynnikami ryzyka nieodłącznego, biegły</p>

¹¹ MSB 315 (zmieniony), paragraf 27

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>zrozumienie kontroli jednostki, w tym czynności kontrolnych dotyczących tego ryzyka.¹² (Zob. par. A80)</p>	<p>na podstawie analizy czynników ryzyka nieodłącznego.</p> <p>Na przykład, związki pomiędzy założeniami leżącymi u podstaw szacunków oczekiwanych strat kredytowych mogą nie być liniowe – wykorzystanie kart kredytowych może wzrosnąć w okresach łagodnej recesji, ale spaść w okresach poważnej recesji, podczas gdy karta obciążeniowa prawdopodobnie wygeneruje niższe oczekiwane straty kredytowe w większości scenariuszy gospodarczych (ponieważ klient nie może jej użyć jako produktu pożyczkowego). Jednak w przypadku scenariuszy trudnych warunków gospodarczych może wystąpić wyższy wskaźnik niewykonania zobowiązań w przypadku karty obciążeniowej, ponieważ produkt ten nie daje klientowi możliwości rozłożenia spłaty na raty.</p> <p>Ponadto, w przypadku gdy założenia są w dużym stopniu oparte na osądzie, mogą być podatne na ryzyko stronniczości kierownictwa, które, jeśli jest to zamierzone i ma na celu wprowadzenie w błąd, może powodować ryzyko oszustwa. W przypadku zidentyfikowania ryzyka istotnego zniekształcenia z powodu oszustwa, jest to ryzyko znaczące.</p>	<p>rewident ustalił, że istnieje znaczące ryzyko istotnego zniekształcenia wyceny dla zwykłych kart kredytowych z następujących powodów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedokładne wskaźniki EAD generowane przez modele. Modele te mogą być nieodpowiednie, jeśli modele EAD nie przewidują dokładnie niewykonania zobowiązania w czasie, mogą stać się niezgodne z wewnętrznymi działaniami w zakresie zarządzania ryzykiem lub szerszym doświadczeniem branżowym. Modele EAD są bardziej złożone ze względu na wpływ zachowania klienta na salda odnawialne oraz bardziej subiektywne ze względu na zmianę działań banku w zakresie zarządzania ryzykiem w odniesieniu do niewykorzystanych limitów. • Ryzyko wynikające z oszustwa przy wycenie oczekiwanych strat kredytowych dla zwykłych kart w odniesieniu do osądu kierownictwa dotyczącego wyboru scenariuszy, powiązanych prawdopodobieństw scenariuszy i istotnych zmiennych ekonomicznych stojących za tymi scenariuszami, jak również

¹² MSB 315 (zmieniony), paragraf 29

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>Aby wyrobić sobie pogląd na temat przyczyn i znaczenia czynników ryzyka nieodłącznego, biegły rewident bierze pod uwagę dostępne informacje, w tym między innymi trendy strat na poziomie branży oraz testy warunków skrajnych wymagane przez organ nadzoru dla usług finansowych.</p>	<p>powiązanych wag w portfelu zwykłych kart. Ze względu na potrzebę osądu przy wyborze scenariuszy oraz subiektywność, która pojawia się w tym procesie, szacunki te są podatne na stronniczość kierownictwa. Istnieje ryzyko, że kierownictwo będzie celowo dokonywać niewłaściwych wyborów, aby uzyskać pożądaną wynik wyceny, co doprowadzi do istotnego zniekształcenia. Ze względu na krótkoterminowy charakter karty kredytowej travel (posiadacz karty jest zobowiązany do całkowitej spłaty salda w każdym miesięcznym terminie płatności) ustalono, że istnieje niższe ryzyko podatności na stronniczość kierownictwa w odniesieniu do tego produktu.</p> <p>Biorąc pod uwagę znaczące ryzyko, biegły rewident ustalił, że kontrole w procesie utraty wartości są istotne dla badania i uzyskał zrozumienie ich projektu oraz tego, czy zostały wdrożone, co obejmowało:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprawdzenie modelu EAD dla zwykłych kart, w tym ocenę założeń kierownictwa dokonaną poprzez niezależne sprawdzenie modelu;

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<ul style="list-style-type: none"> • kontrolę weryfikacji powdrożeniowej dotyczącą odpowiedniego wdrożenia teorii modelowania dla modelu EAD dla zwykłych kart w narzędziu IT do obliczania oczekiwanych strat kredytowych; • regularne monitorowanie skuteczności modelu (weryfikacja ex-post) w celu oceny stałej skuteczności modelu w oparciu o najnowsze przypadki niewykonania zobowiązań; oraz • kontrolę nad zasadnością prognoz makroekonomicznych, projektowaniem i wyborem scenariuszy oraz określaniem związanych z nimi wag.
Reakcje na oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia		
<p><i>Badanie, w jaki sposób kierownictwo ustala szacunki księgowe</i></p> <p>22. Podczas badania sposobu, w jaki kierownictwo ustala szacunki księgowe, dalsze procedury badania obejmują procedury zaprojektowane i wykonywane zgodnie z paragrafami 23–26, w celu uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących ryzyk</p>	<p>Na szacunek oczekiwanych strat kredytowych mogą mieć wpływ metody, założenia i dane wykorzystywane przez kierownictwo oraz osądy dokonywane przy ich wyborze i stosowaniu.</p> <p>Opracowując strategię badania, biegły rewident uzyskuje zrozumienie procesów stosowanych przez kierownictwo, wykorzystania ekspertów przez kierownictwo oraz powiązanych kontroli wewnętrznych w celu identyfikacji i reagowania na oszacowane ryzyka istotnego zniekształcenia</p>	<p>Ze względu na dużą populację kart kredytowych, które mają podobny charakter i nie są indywidualnie istotne, a także ze względu na fakt, że MSSF 9 ogólnie określa, w jaki sposób kierownictwo powinno dokonywać szacunków, zespół wykonujący badanie zaprojektował podejście do badania, które sprawdza, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunków księgowych.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>istotnego zniekształcenia odnoszących się do: (zob. par. A94)</p> <p>(a) Wyboru i zastosowania metod, znaczących założeń oraz danych wykorzystanych przez kierownictwo podczas ustalania szacunku księgowego, oraz</p> <p>(b) Sposobu, w jaki kierownictwo dokonało wyboru szacunku punktowego i przedstawiło powiązane ujawnienia dotyczące niepewności szacowania.</p>	<p>w odniesieniu do szacunków oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Przyjmując podejście polegające na badaniu, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunku, ważne jest, aby biegły rewident zakwestionował przesłanki wyboru metody na wczesnym etapie procesu badania oczekiwanych strat kredytowych, ponieważ oszacowanie wpływu alternatywnych podejść do modelowania może być niepraktyczne.</p> <p>Specyfika tego zagadnienia została przedstawiona w zastosowaniu MSB 540 (Zmienionego) paragrafy 23-26 poniżej.</p>	<p>Zobacz odpowiedzi do paragrafów 23-26 MSB 540 (Zmienionego) poniżej, które obejmują sposób, w jaki biegły rewident zakwestionował osądy kierownictwa.</p>
<p>Metody</p> <p>23. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do metod, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p> <p>(a) Czy wybrana metoda jest prawidłowa w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany metody w stosunku do tych, które były wykorzystane w poprzednich okresach</p>	<p>Biegły rewident ocenia, czy metoda lub model (modele) odpowiednio szacują właściwe składniki oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Biegły rewident może zazwyczaj zastosować połączenie testów kontroli i szczegółowych testów wiarygodności w celu zbadania metod stosowanych do szacowania oczekiwanych strat kredytowych. Często podejście banku do wyboru metody lub modelu (modeli) oraz osądów jest objęte ramami zarządzania modelami oczekiwanych strat kredytowych z wzajemnie powiązanymi czynnościami kontrolnymi (np. niezależne procesy sprawdzenia modeli mogą uwzględniać zarówno stosowność wyboru</p>	<p>Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do metod, biegły rewident, z pomocą swojego specjalisty ds. modelowania, ustalił populację metod wykorzystywanych do obliczania oczekiwanych strat kredytowych dla portfeli kart kredytowych.</p> <p>Zidentyfikowano liczne metody i modele i przeprowadzono analizę zakresu, biorąc pod uwagę ryzyko nieodłączne, istotność i procedury oszacowania ryzyka już przeprowadzone dla każdej metody i modelu oraz stosując zawodowy sceptycyzm.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p> sprawozdawczych są odpowiednie; (zob. par. A95, A97)</p> <p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru metody powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p> <p>(c) Czy kalkulacje są zastosowane zgodnie z metodą oraz są poprawne matematycznie;</p> <p>(d) Tam, gdzie zastosowana przez kierownictwo metoda obejmuje skomplikowane modelowanie, czy osądy zostały zastosowane spójnie oraz czy, gdy ma to zastosowanie: (zob. par. A98– A100)</p> <p>(i) Zaprojektowanie modelu spełnia cel pomiaru mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, jest odpowiednie w danych okolicznościach oraz, jeżeli ma to zastosowanie, zmiany w modelu w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego są</p>	<p> modelu, jak i zasadność dokonanych osądów). Dlatego też poszczególne wymogi paragrafów 23(a) do 23(e) mogą również wymagać odwzorowania i zrozumienia w kontekście tych ram oraz precyzji, z jaką one funkcjonują.</p> <p> Od biegłego rewidenta wymaga się stosowania zawodowego sceptycyzmu w następujących sytuacjach (ewentualne uwzględnienie wymogów paragrafów 23(a)-23(e) przedstawiono w nawiasie):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ocenę zaprojektowania i skuteczności zarządzania modelami oczekiwanych strat kredytowych, w tym: polityk i zarządzania w zakresie projektowania, budowy i sprawdzania modeli; bieżącego przeglądu modeli; oraz korekt i nakładek na modele (paragrafy 23(a)-23(e)). • Ocenę i zakwestionowanie podejścia technicznego i modelowego kierownictwa do szacunków oczekiwanych strat kredytowych (paragrafy 23(a) i 23(d)). • Ocenę tego, w jaki sposób kierownictwo rozważyło alternatywne podejścia i osądy oraz ustalenie, czy podejście to jest bezstronne (paragrafy 23(a), 23(b) i 23(d)). • Ocenę, czy zasady rachunkowości były dokładnie i konsekwentnie stosowane 	<p> Biegły rewident uzyskał dowody dotyczące kontroli kierownictwa w zakresie ram zarządzania modelami, w tym testowania i przeglądu adekwatności i dokładności wybranych metod i modeli, nie odnotowując żadnych problemów.</p> <p> Po ustaleniu przez biegłego rewidenta metod i modeli do przetestowania, biegły rewident przeprowadził następujące czynności dla poszczególnych metod i modeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biegły rewident ocenił i stwierdził, że metody i modele kierownictwa są odpowiednie do ustalania oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z wymogami mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej. • Biegły rewident rozważył i nie zidentyfikował innych praktycznych alternatyw dla metody kierownictwa oraz ocenił i nie zidentyfikował żadnych oznak stronniczości kierownictwa w jej wyborze. • Zaprojektowano i przeprowadzono procedury wiarygodności, które dostarczyły dowodów na to, że obliczenia wykonane w ramach metody były poprawne matematycznie.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>odpowiednie w danych okolicznościach, oraz</p> <p>(ii) Poprawki wyniku modelu są spójne z celem pomiaru mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej i są odpowiednie w danych okolicznościach, oraz</p> <p>(e) Czy spójność znaczących założeń i danych została zachowana podczas stosowania metody (zob. par. A101).</p>	<p>przez różne funkcje operacyjne banku zaangażowane w szacowanie oczekiwanych strat kredytowych oraz w poszczególnych okresach obrachunkowych (paragrafy 23(a), 23(c), 23(d) i 23(e)).</p> <p>Szczegółowe testy wiarygodności mogą koncentrować się na ponownym wykonaniu pewnych elementów kodu lub logiki modelu oraz porównaniu elementów wyników modelu z alternatywnymi źródłami informacji (np. porównaniu modelowanego LGD z doświadczeniami w zakresie niedawnej sprzedaży wierzytelności z kredytów w sytuacji nieregularnej).</p> <p>Biegły rewident może być zmuszony zaangażować innych ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę do pomocy w tych ocenach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zaprojektowano i przeprowadzono z pomocą specjalisty biegłego rewidenta ds. modelowania procedury wiarygodności, które dostarczyły dowodów na to, że osądy są stosowane w sposób spójny i spełniają cel wyceny określony w MSSF 9, z uwzględnieniem nakładek. Zaprojektowano i przeprowadzono procedury wiarygodności, które dostarczyły dowodów na to, że przy stosowaniu metody zachowano rzetelność założeń kierownictwa i wykorzystanych danych. <p>Przykład jednej z metod testowanych przez biegłego rewidenta został przedstawiony poniżej:</p> <p>W przypadku zwykłych kart kredytowych, czyli takich, które oferują limit kredytowy do wykorzystania oraz opcję spłaty minimalnej, metoda określania okresu życia na podstawie zachowań klientów stanowiła kluczowy obszar osądu przy obliczaniu oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Procedury, które zostały przeprowadzone przy rozważaniu adekwatności zastosowanej przez kierownictwo metody określania okresu życia na podstawie zachowań, obejmowały:</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<ul style="list-style-type: none"> • Testowanie zaprojektowania i skuteczności operacyjnej kontroli nad ustalaniem okresu życia kart, w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ Właściwe zastosowanie wyłączenia z paragrafu 5.5.20 MSSF 9; ○ Poprawność koncepcyjną zastosowanej metodologii i przyjętych założeń; ○ Kompletność, dokładność i adekwatność danych wykorzystywanych do ustalenia okresu użytkowania kart kredytowych; ○ Właściwe wdrożenie założeń dotyczących okresu użytkowania w ramach obliczeń oczekiwanych strat kredytowych; oraz ○ Adekwatność oczekiwanych strat kredytowych (w tym założeń dotyczących okresu użytkowania) oceniona przez komitet ds. rezerw. • Przeprowadzenie szczegółowych testów wiarygodności, w tym ocenę: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zasadności przyjętej przez kierownictwo metody ustalania

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>okresu użytkowania poprzez porównanie z rzeczywistymi okresami użytkowania zaobserwowanymi na kartach kredytowych; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Kompletności, dokładności i adekwatności danych użytych do określenia okresu użytkowania kart kredytowych. ● Ocenę kluczowych wskaźników i znaczących założeń w celu ustalenia, czy istnieją dowody na stronniczość kierownictwa.
<p>Znaczące założenia</p> <p>24. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do znaczących założeń, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p> <p>(a) Czy znaczące założenia są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany metody w stosunku do poprzednich okresów</p>	<p>Biegły rewident dąży do zrozumienia i oceny oraz zakwestionowania tych założeń, które kierownictwo uważa za znaczące (jak również tych, co do których biegły rewident oczekiwałby, że będą znaczące) przy szacowaniu odpisów aktualizujących z tytułu oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z wymogami MSSF 9.</p> <p>Proces ten obejmuje zazwyczaj ustalenie adekwatności oceny kierownictwa w zakresie tych założeń, które kierownictwo uznało za znaczące oraz ustalenie, na jakiej podstawie wyciągnięto taki wniosek. Ponadto, biegły rewident zwykle rozważa założenia, które kierownictwo uznało</p>	<p>Biegły rewident uzyskał od kierownictwa listę założeń, które kierownictwo uznało za istotne oraz tych, które nie zostały uznane za istotne. Biegły rewident przeprowadził procedury wiarygodności oraz zaangażował do oceny tej listy specjalistę ds. modelowania, aby ocenić dokładność i kompletność informacji na niej zawartych.</p> <p>Biegły rewident ustalił znaczące założenia i przeprowadził dalsze procedury badania, które odpowiednio odniosły się do kwestii wskazanych w paragrafach 24(a)-24(d).</p> <p>Biegły rewident ustalił, że:</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p> sprawozdawczych są odpowiednie; (zob. par. A95, A102–A103)</p> <p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru znaczących założeń powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p> <p>(c) Czy, na podstawie wiedzy uzyskanej przez biegłego rewidenta w trakcie badania, znaczące założenia są spójne między sobą oraz z założeniami wykorzystanymi w innych szacunkach księgowych, lub z powiązаныmi założeniami wykorzystanymi w innych obszarach działalności gospodarczej jednostki; oraz (zob. par. A104)</p> <p>(d) Tam gdzie ma to zastosowanie, czy kierownictwo zamierza podjąć specyficzne rodzaje działań i czy ma możliwość, aby to zrealizować (zob. par. A105).</p>	<p>za nieistotne i analizuje na jakiej podstawie wyciągnięto taki wniosek.</p> <p>Przy ustalaniu szacunku oczekiwanych strat kredytowych poprzez zastosowanie złożonego modelowania, zastosowana metodologia i wykorzystanie znaczących założeń mogą być ze sobą powiązane. Na przykład, prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania na karcie kredytowej może zostać oszacowane przy użyciu danych z dziesięciu lat dotyczących podobnych kart kredytowych - zastosowany okres (dziesięciu lat) oraz segmentacja księgi kart kredytowych (w celu określenia, które karty są podobne) mają zarówno aspekty metodologii, jak i założeń.</p> <p>Jak zauważono powyżej, często podejście banku do założeń metody i modelu (modeli) jest objęte ramami zarządzania modelem oczekiwanych strat kredytowych z powiązаныmi procesami i czynnościami kontrolnymi.</p> <p>Biegły rewident dąży do uzyskania zrozumienia procesu i kontroli stosowanych przez kierownictwo zgodnie z jego ramami zarządzania modelem oczekiwanych strat kredytowych (paragraf 13(i)) oraz opracowuje strategię badania w celu ustosunkowania się do metodologii stosowanej przez kierownictwo</p>	<p>(a) Nie było zmian w stosunku do poprzedniego okresu oraz, że w tym przypadku historia niewykonania zobowiązania jest dobrym prognostykiem przyszłego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania na karcie kredytowej i jako taka jest odpowiednia w kontekście MSSF 9.</p> <p>(b) Biegły rewident nie zidentyfikował oznak możliwej stronniczości kierownictwa w odniesieniu do osądów dokonanych przy wyborze znaczących założeń.</p> <p>(c) Biegły rewident potwierdził, że dziesięcioletnie dane były spójne w całym portfelu kart kredytowych, tam gdzie dane były dostępne. Tam, gdzie kierownictwo przyjęło założenia w celu rozwiązania problemu niewystarczalności lub braków danych, biegły rewident dodatkowo ocenił stosowność przyjętych założeń.</p> <p>(d) Biegły rewident stwierdził, że paragraf 24(d) nie ma zastosowania w tych okolicznościach.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>(paragrafy 19 i 22). Poszczególne wymogi paragrafów od 24 a) do 24 d) mogą również wymagać przyporządkowania do tych procesów i kontroli.</p> <p>Biegły rewident zazwyczaj zapoznaje się i ocenia również odpowiednie kontrole wewnętrzne dotyczące wyboru znaczących założeń, takie jak te, które odnoszą się do racjonalności znaczących założeń, możliwości stronniczości kierownictwa w osądach dotyczących wyboru założeń oraz spójności założeń między sobą i założeniami wykorzystywanymi do dokonywania innych szacunków.</p>	
<p>Dane</p> <p>25. Zgodnie z wymogami paragrafu 22 w odniesieniu do danych, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p> <p>(a) Czy dane są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych są odpowiednie (zob. par. A95, A106);</p>	<p>Dane wejściowe do modelu oczekiwanych strat kredytowych mogą składać się z dużej ilości danych, których podstawą są często złożone przepływy interfejsów danych przez systemy i aplikacje bankowe.</p> <p>MSSF 9.5.5.17 wymaga, aby szacunki oczekiwanych strat kredytowych były oparte na racjonalnych i możliwych do udokumentowania informacjach, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań. W związku z tym biegły rewident rozważy, czy założenia są oparte na informacjach dostępnych bez nadmiernych kosztów i starań.</p>	<p>Z uwagi na wysoce transakcyjny charakter portfeli kart kredytowych banku, istniało wiele danych, które biegły rewident musiał uwzględnić w analizie i założeniach modelowania (pochodzących z biur kredytowych lub od innych dostawców danych).</p> <p>Biegły rewident dokładnie rozważył, czy istotne dane nie zostały pominięte, gdy racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje były dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań. Obejmowało to zrozumienie, czy dane te są dostępne w systemach zarządzania ryzykiem, wyceny lub sprawozdawczości regulacyjnej.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
<p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru danych powodują wystąpienie oznak możliwej stroniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p> <p>(c) Czy dane zostały odpowiednio zrozumiane lub zinterpretowane przez kierownictwo, w tym w odniesieniu do warunków umownych; oraz (zob. par. A107)</p> <p>(d) Czy dane zostały odpowiednio zrozumiane lub zinterpretowane przez kierownictwo, w tym w odniesieniu do warunków umownych (zob. par. A108).</p>	<p>Przykłady danych wykorzystywanych do opracowania, a następnie do obsługi modelu obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktualne dane klientów stosowane w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych na dzień sprawozdawczy; • historyczne dane behawioralne; • dane makroekonomiczne; • dane finansowe; • dane kredytowe; oraz • między innymi dane dotyczące ujawnień. <p>Dane te mogą pochodzić z bieżącego okresu sprawozdawczego lub okresów historycznych, a nawet mogą dotyczyć przyszłości.</p> <p>Ponadto, wykorzystywane dane można podzielić na dwa rodzaje:</p> <p>(a) Dane, które wpływają bezpośrednio do szacunku.</p> <p>(b) Dane, które są wykorzystywane do wprowadzenia założenia.</p> <p>Konieczne może być przeprowadzenie oceny w celu ustalenia, które z licznych strumieni danych oraz które konkretne pola danych są głównymi czynnikami wpływającymi na</p>	<p>Biorąc pod uwagę wysoki wolumen transakcji związanych z portfelami kart kredytowych, do obliczeń oczekiwanych strat kredytowych wprowadzono dużą ilość danych.</p> <p>Biegły rewident, z pomocą eksperta posiadającego specjalistyczną wiedzę, przeprowadził analizę wrażliwości oraz analizę modelowania statystycznego (np. współczynniki przewidywalności) w celu zidentyfikowania krytycznych danych zastosowanych w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>W przypadku portfeli kart kredytowych, zidentyfikowane krytyczne elementy danych obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dane dotyczące kart kredytowych (powstanie, limit i salda). • Ocena zdolności kredytowej / punktowe oceny biura kredytowego. • Oceny behawioralne. • Wzorce wykorzystania limitu kredytowego. • Dane dotyczące płatności. • Wpływ strategii banku ograniczających ryzyko kredytowe. • Dane o opóźnieniach w spłatach.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>oczekiwane straty kredytowe, a zatem mają decydujące znaczenie dla obliczenia oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Zwykle wpłynęłoby to na zakres i sposób opracowania przez kierownictwo solidnego procesu i kontroli w celu zapewnienia, że te bardziej krytyczne elementy danych będą kompletne i dokładne. Testując sposób, w jaki kierownictwo dokonało szacunków, biegły rewident często dąży do testowania działania tych kontroli (na podstawie oszacowania ryzyka kontroli przez biegłego rewidenta).</p> <p>Dane historyczne wykorzystywane do kalibracji parametrów modelu mogły nie podlegać kontrolom odpowiednim do poprzednio stosowanej sprawozdawczości finansowej. Ograniczenia danych historycznych mogą skutkować uproszczeniami w modelowaniu, na przykład, wyższym poziomem agregacji lub zmniejszoną segmentacją modelu przy modelowaniu niektórych portfeli kredytów. Biegły rewident kieruje się osądem przy ustalaniu, czy podejście przyjęte przez bank jest racjonalne i możliwe do uzasadnienia, a także rozważa, czy do szacunków oczekiwanych strat kredytowych nie wprowadza się stronniczości z powodu ograniczeń danych historycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dane dotyczące zwłoki udzielonej dłużnikowi. • Dane o bezrobociu/zatrudnieniu. <p>Po ustaleniu populacji krytycznych elementów danych biegły rewident przeprowadził dalsze procedury badania, które dotyczyły odpowiednio spraw wymienionych w paragrafach 25(a)-25(d).</p> <p>Biegły rewident ustalił, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Dane były odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej; (b) Osądy zastosowane podczas wyboru danych nie powodowały wystąpienia oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (c) Dane były przydatne i wiarygodne w danych okolicznościach; oraz (d) Dane zostały odpowiednio zrozumiane lub zinterpretowane przez kierownictwo, w tym w odniesieniu do warunków umownych.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>Ponadto, często wymagane są długoterminowe dane historyczne w celu określenia korelacji pomiędzy zmiennymi ekonomicznymi a niewykonaniem zobowiązań z kart kredytowych banku. Ustalenie kompletności i dokładności szeregów czasowych przypadków niewykonania zobowiązań z tytułu kart kredytowych może stanowić wyzwanie.</p> <p>Testy wiarygodności kluczowych elementów danych wpływających na oczekiwane straty kredytowe często obejmują sprawdzenie informacji zawartych w danych wejściowych do modelu z odpowiednimi dowodami źródłowymi, a następnie przeprowadzanie testów wiarygodności na wybranej próbie tych krytycznych elementów danych w celu sprawdzenia, czy zostały one dokładnie wprowadzone do modelu.</p> <p>Ponadto biegły rewident może uznać procedury analityczne za pomocne w oszacowaniu ryzyka i krytyczności elementów danych, i procedury te mogą być również pomocne w identyfikacji wartości odstających (np. kart kredytowych o bardzo wysokich saldach lub datach otwarcia przed okresem objętym analizą zachowań) lub innych anomalii, które mogą wskazywać,</p>	

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>że biegły rewident musi zmienić rodzaj, zakres i czas przeprowadzenia procedur.</p> <p>Biegły rewident może być zmuszony zaangażować innych ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę do pomocy w tych ocenach.</p>	
Ogólna ocena oparta na wykonanych procedurach badania		
<p>Ustalanie, czy szacunki księgowe są racjonalne, czy zniekształcone</p> <p>35. Biegły rewident ocenia, czy szacunki księgowe i powiązane ujawnienia są racjonalne, czy są zniekształcone w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej. MSB 450¹³ dostarcza wytycznych, w jaki sposób biegły rewident może rozróżnić zniekształcenia (zarówno faktyczne, jak i wynikające z osądu lub prognozowane) dla oceny przez biegłego rewidenta skutków nieskorygowanych zniekształceń w odniesieniu do sprawozdania finansowego. zob. par. A12–A13, A139–A144)</p>	<p>Podczas gdy biegły rewident przeprowadza szczegółowe procedury badania w celu sprawdzenia, w jaki sposób kierownictwo dokonało oszacowania oczekiwanych strat kredytowych banku, biegły rewident przeprowadza również procedury „zachowania dystansu” w celu rozważenia szacunku oczekiwanych strat kredytowych jako całości oraz w szerszym kontekście sprawozdania finansowego, zarówno pod kątem racjonalności, jak i stronniczości kierownictwa.</p> <p>Może to obejmować rozważenie kierunkowej spójności zmian oczekiwanych strat kredytowych w czasie w świetle zmian w portfelach kart kredytowych i otoczeniu makroekonomicznym, rozważenie informacji o innych podmiotach i opinii regulatorów oraz ocenę, czy założenia</p>	<p>Biegły rewident przeprowadził następujące procedury „zachowania dystansu” w odniesieniu do szacunków oczekiwanych strat kredytowych dla portfeli kart kredytowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadził procedury analityczne zarówno na poziomie kart kredytowych travel, jak i zwykłych kart, aby ocenić, czy w ujęciu ogólnym oczekiwane straty kredytowe są zgodne z rozumieniem podmiotu przez biegłego rewidenta, z wykorzystaniem danych porównawczych i punktów odniesienia, które obejmowały: <ul style="list-style-type: none"> ○ zmianę oczekiwanych strat kredytowych w porównaniu z rokiem poprzednim;

¹³ MSB 450, paragraf A6

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
	<p>banku w odniesieniu do szacunku oczekiwanych strat kredytowych są na wysokim, czy niskim poziomie, w oparciu o profesjonalny osąd biegłego rewidenta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ wskaźnik pokrycia w porównaniu z rokiem poprzednim; oraz ○ szacunek oczekiwanych strat kredytowych podany w sprawozdaniach dla organów nadzoru; ● Porównał zastosowaną stopę dyskontową z historycznymi wskaźnikami rzeczywistych przychodów odsetkowych w stosunku do średnich sald należności; ● Oceniał projekcje modelu przy różnych scenariuszach ekonomicznych, porównując przewidywane straty kwartalne przy tych różnych scenariuszach z danymi historycznymi z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> ○ wielkości wskaźników strat (historyczne versus prognozowane); ○ poziomu oczekiwanych strat kredytowych w scenariuszach w porównaniu z historycznymi okresami recesji (od szczytu do dołka); oraz ○ uszeregowania przewidywanych strat według różnych scenariuszy (straty według scenariusza pesymistycznego w porównaniu ze

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ⁶	Uzyskanie zrozumienia przez biegłego rewidenta i wypracowanie podejścia ⁷
		<p>stratami według scenariusza podstawowego);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porównał KPI związane z oczekiwanymi stratami kredytowymi jednostki z odpowiednimi porównywalnymi wskaźnikami (np. wskaźnik oczekiwanych strat kredytowych w stosunku do salda kredytów brutto, względny odsetek ekspozycji w trzech etapach, zmiana oczekiwanych strat kredytowych i wskaźników pokrycia w stosunku rok do roku); oraz • Oceniał zidentyfikowane dowody badania, które mogą zaprzeczać oszacowaniu oczekiwanych strat kredytowych przez kierownictwo (np. w oparciu o szerszą wiedzę na temat działalności jednostki, jakości kredytowej instrumentów finansowych, aktualnego otoczenia gospodarczego). <p>Biegły rewident stwierdził, że szacunek oczekiwanych strat kredytowych dla portfeli kart kredytowych oraz związane z nim ujawnienia są racjonalne w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej.</p>

Przykład 2 – Zastosowanie wybranych aspektów MSB 540 (zmienionego) do MSSF 9 „Utrata wartości” (Oczekiwane straty kredytowe) – Istotny wzrost ryzyka kredytowego

Informacje ogólne

Badany bank zarządza swoimi kredytami w modelu biznesowym utrzymywania w celu uzyskania przepływów pieniężnych i zgodnie z MSSF 9 wycenia kredyty na dzień sprawozdawczy na podstawie zamortyzowanego kosztu, skorygowanego o odpis z tytułu utraty wartości. Odpis z tytułu utraty wartości wyceniany jest na bazie oczekiwanych strat kredytowych. W celu oszacowania oczekiwanych strat kredytowych dla portfela kredytów bank ustanowił dobrze kontrolowany wewnętrzny proces modelowania i sprawdzenia szacunków oczekiwanych strat kredytowych. Modele oparte są na „prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania lub stracie w przypadku niewykonania zobowiązania” w następujący sposób:

$$ECL = (PD \times EAD \times LGD)_{ES}$$

gdzie:

- PD = Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (odpowiednio 12-miesięczne lub w całym okresie użytkowania)
- EAD = Ekspozycja w momencie niewykonania zobowiązania
- LGD = Strata w przypadku niewykonania zobowiązania
- ES = Oczekiwane straty kredytowe szacuje się w kontekście określonego przez kierownictwo przyszłego scenariusza ekonomicznego

Oczekiwane straty kredytowe ocenia się na podstawie kilku kluczowych elementów, z których jednym jest to, czy dany kredyt - lub portfel kredytów - doświadczył istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Zgodnie z MSSF 9 utrata wartości jest początkowo oparta na 12-miesięcznych oczekiwanych stratach kredytowych („etap 1”), chyba że kredyt doświadczył istotnego wzrostu ryzyka kredytowego lub został nabyty lub udzielony jako kredyt z utratą wartości, w którym to przypadku utrata wartości jest oparta na oczekiwanych stratach kredytowych dla całego okresu życia (odpowiednio „etap 2” lub „etap 3”). Ocena banku, czy dany kredyt lub portfel kredytów doświadczył istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, opiera się na wskaźnikach prognostycznych i istnieje możliwe do odrzucenia założenie, że zostaną one przesunięte do etapu 2 nie później niż w momencie, gdy ich przeterminowanie wyniesie 30 dni. Ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego dokonywana przez bank opiera się na ratingu kredytu i uwzględnia połączenie innych informacji, które są specyficzne dla poszczególnych kredytobiorców, takich jak informacje związane z makroekonomią, sektorem handlowym kredytobiorcy, regionem geograficznym (w zakresie, w jakim takie informacje nie zostały już uwzględnione w procesie ratingowym) oraz inne środki zgodne z praktykami banku w zakresie zarządzania ryzykiem. To, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, opiera się na zmianie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, a nie na zmianie w ostatecznym oczekiwaniu straty.

Bank posiada portfel kredytów komercyjnych dla przedsiębiorstw produkcyjnych w jednym kraju. Pożyczki w tym portfelu mają umowny okres spłaty wynoszący pięć lat i warunki płatności, zgodnie z którymi pożyczkobiorcy dokonują kwartalnych płatności wyłącznie odsetkowych, a kwotę nominalną spłacają w terminie zapadalności. Bank wykorzystuje swój wewnętrzny proces oceny kredytów, aby opracować ocenę zdolności kredytowej dla wszystkich instrumentów. Następnie

bank wprowadza ocenę zdolności kredytowej do modelu ilościowego, który wykorzystuje wiele scenariuszy ekonomicznych ważonych prawdopodobieństwem, aby opracować zarówno 12-miesięczne, jak i dożywotnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania dla każdego kredytu. Aby ocenić, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, bank przeprowadza następującą analizę:

- Porównuje aktualnie opracowane dożywotnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania z oczekiwaniami banku co do aktualnego dożywotniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania opracowanego przy początkowym ujęciu kredytu. Jeśli różnica prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania początkowo oczekiwanego w danym punkcie w czasie do rzeczywistego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w całym okresie kredytowania na dzień sprawozdawczy przekracza określony próg ustalony przez bank, uznaje się, że wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego;
- uwzględnia inne wskaźniki wczesnego ostrzegania, takie jak fakt, czy kredyt został przypisany do listy kredytów pod obserwacją oraz inne praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym;
- jakościowo uwzględnia czynniki makroekonomiczne i zdarzenia idiosynkratyczne (takie jak czynniki polityczne lub specyficzne dla sektora handlowego, np. zmiany w przepisach podatkowych, zmiany w krajowych umowach handlowych, zakłócenia technologiczne itp.), które nie zostały wychwycone podczas przeglądu kredytów dokonywanego przez bank; oraz
- wykorzystuje ilościowy mechanizm zabezpieczający w celu zapewnienia, że wszystkie kredyty, które są przeterminowane o 30 dni lub więcej, znajdują się na etapie 2.

Zastosowanie MSB 540 (zmienionego)

Poniższa tabela podaje przykłady ilustrujące zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście, z których można skorzystać w odniesieniu do wybranych wymogów MSB 540 (Zmienionego). Przykład nie odnosi się do wszystkich wymogów standardu. Dodatkowo, w konkretnych okolicznościach zlecenia mogą mieć znaczenie inne zdarzenia, warunki lub czynniki i mogą one wymagać rozważenia.

Biegły rewident stwierdził znaczące ryzyko istotnego zniekształcenia wyceny szacunku oczekiwanych strat kredytowych.¹⁴

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
Procedury oszacowania ryzyka i powiązane działania		
<p>13. Podczas uzyskiwania zrozumienia jednostki i jej otoczenia, w tym jej kontroli wewnętrznej zgodnie z wymogami MSB 315 (zmienionego),¹⁸ biegły rewident uzyskuje zrozumienie poniższych kwestii odnoszących się do szacunków księgowych jednostki. Procedury biegłego rewidenta prowadzące do uzyskania tego zrozumienia powinny zostać przeprowadzone w zakresie niezbędnym do zapewnienia odpowiedniej podstawy dla identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia zarówno na poziomie sprawozdania finansowego,</p>	<p>Na kredyty komercyjne dla firm produkcyjnych mają wpływ zarówno idiosynkratyczne ryzyka związane z kredytobiorcą (takie jak branża i geografia, w której działa kredytobiorca), jak i ryzyka makroekonomiczne, które mogą mieć wpływ na portfel w szerszym zakresie.</p> <p>Dodatkowo, praktyki banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym dotyczące komercyjnej działalności kredytowej podlegają przeglądowi regulacyjnemu.</p>	<p>Biegły rewident zwrócił się z zapytaniami i uzyskał dowody od kierownictwa oraz uzyskał informacje udostępnione przez bankowe organy regulacyjne i ustalił, że badany bank udziela producentom jednego rodzaju kredytu - pięcioletnich kredytów z warunkami spłaty, które wymagają od kredytobiorców dokonywania kwartalnych płatności samych odsetek oraz spłaty części kapitałowej w terminie zapadalności. Jednakże na ceny oferowane kredytobiorcom ma wpływ dokonywane przez bank oszacowanie ryzyka kredytowego kredytobiorcy, uwzględniające takie czynniki, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • produkty wytwarzane przez kredytobiorców

¹⁴ Zostało to szerzej omówione w poniższej tabeli.

¹⁵ Zob. odpowiednie materiały dotyczące zastosowania.

¹⁶ Mają one na celu zapewnienie kontekstu, aby pomóc biegłemu rewidentowi w uzyskaniu zrozumienia i wypracowaniu podejścia – nie są one w zamierzeniu wyczerpujące.

¹⁷ Mają one na celu zilustrowanie możliwych wyników dla niniejszego przykładu - nie ilustrują wszystkich możliwych wyników.

¹⁸ MSB 315 (zmieniony), paragrafy 3, 5–6, 9, 11–12, 15–17 i 20–21

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>jak i na poziomie stwierdzeń (zob. par. A19–A22).</p> <p><i>Jednostka i jej otoczenie</i></p> <p>(a) Transakcje jednostki oraz inne zdarzenia i uwarunkowania, które mogą skutkować potrzebą ujęcia lub ujawnienia, albo zmiany szacunków księgowych w sprawozdaniu finansowym (zob. par. A23).</p>		<ul style="list-style-type: none"> • baza klientów kredytobiorcy • położenie geograficzne kredytobiorcy • obecny poziom zadłużenia kredytobiorcy w stosunku do jego aktywów i marży brutto <p>Zgodnie z rozumieniem biegłego rewidenta kredyty te zawierają zwyczajowe postanowienia dotyczące warunków spłaty.</p>
<p>(b) Wymogi mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej dotyczące szacunków księgowych (w tym kryteria ujęcia, podstawy wyceny, oraz powiązane wymogi odnoszące się do ujawnień i prezentacji), a także sposób, w jaki są one stosowane w kontekście rodzaju i okoliczności dotyczących jednostki i jej otoczenia, w tym w jaki sposób transakcje i inne zdarzenia lub okoliczności są podatne na czynniki ryzyka nieodłącznego lub wpływają na nie (zob. par. A24–A25).</p>	<p>W celu zrozumienia mających zastosowanie ram sprawozdawczości finansowej, biegły rewident uzyskuje zrozumienie MSSF 9 i ocenia, w jaki sposób zostały one wdrożone przez bank. Zgodnie z MSSF 9 utrata wartości jest początkowo oparta na 12-miesięcznych oczekiwanych stratach kredytowych („etap 1”), chyba że kredyt doświadczył istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, w którym to przypadku utrata wartości jest oparta na oczekiwanych stratach kredytowych dla całego okresu życia (odpowiednio „etap 2” lub „etap 3”), z wyjątkiem sytuacji, gdy kredyt został nabyty udzielony jako kredyt z utratą wartości. Ocena banku, czy dany kredyt lub portfel kredytów doświadczył istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, opiera się na wskaźnikach prognostycznych i istnieje możliwe do odrzucenia założenie, że zostaną one</p>	<p>Biegły rewident udokumentował i ocenił interpretację wymogów MSSF 9 dokonaną przez bank. Obejmowało to ustalenie przez bank, że istotny wzrost ryzyka kredytowego opiera się na ratingu kredytu i uwzględnia połączenie innych informacji, które są specyficzne dla poszczególnych kredytobiorców, takich jak informacje związane z makroekonomią, wytwarzanymi produktami kredytobiorcy, regionem geograficznym (w zakresie, w jakim takie informacje nie zostały już uwzględnione w procesie ratingowym) oraz inne środki zgodne z praktykami banku w zakresie zarządzania ryzykiem. To, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, opiera się na zmianie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, a nie na zmianie w ostatecznym oczekiwaniu straty.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>przesunięte do etapu 2 nie później niż w momencie, gdy ich przeterminowanie wyniesie 30 dni.</p>	<p>Biegły rewident rozumie, że bank wykorzystuje swój wewnętrzny proces przeglądu kredytów do opracowania „oceny zdolności kredytowej” dla wszystkich kredytów. Następnie bank wprowadza ocenę zdolności kredytowej do modelu ilościowego, który wykorzystuje wiele scenariuszy ekonomicznych ważonych prawdopodobieństwem, aby opracować zarówno 12-miesięczne, jak i dożywotnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania dla każdego kredytu. Aby ocenić, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, bank przeprowadza następującą analizę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porównuje aktualnie opracowane dożywotnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania z oczekiwaniami banku co do aktualnego dożywotniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania opracowanego przy początkowym ujęciu kredytu. Jeśli różnica prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania początkowo oczekiwanego w danym punkcie w czasie w stosunku do rzeczywistego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w całym okresie kredytowania na dzień sprawozdawczy przekracza określony próg

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>ustalony przez bank, uznaje się, że wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnia inne wskaźniki wczesnego ostrzegania, takie jak fakt, czy kredyt został przypisany do listy kredytów pod obserwacją oraz inne praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym; • Jakościowo uwzględnia czynniki makroekonomiczne i zdarzenia idiosynkratyczne (takie jak czynniki polityczne lub specyficzne dla sektora handlowego, np. zmiany w przepisach podatkowych, zmiany w krajowych umowach handlowych, zakłócenia technologiczne itp.), które nie zostały wychwycone podczas przeglądu kredytów dokonywanego przez bank; oraz • Wykorzystuje ilościowy mechanizm zabezpieczający w celu zapewnienia, że wszystkie kredyty, które są przeterminowane o 30 dni lub więcej, znajdują się na etapie 2. <p>Bank posiada również system monitorowania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, w ramach którego ocenia aktywa zaklasyfikowane do każdego etapu oraz podstawę</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>zaklasyfikowania do etapu 2, aby ocenić, czy spełnione są wymogi MSSF 9.</p> <p>Biegły rewident rozważył, w jaki sposób czynniki ryzyka nieodłącznego mogą być istotne dla istotnego wzrostu ryzyka kredytowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponieważ ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego opiera się na ocenie zdolności kredytowej i dodatkowych czynnikach, które często są złożone, istnieje ryzyko, że wyniki oceny nie są dokładne i / lub nie są aktualizowane w odpowiednim czasie, a uwzględnienie wielu czynników nie jest skuteczne. • Ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego jest w znacznym stopniu uzależniona od danych dotyczących każdego kredytu. Ponieważ wiele z tych danych nie jest tradycyjnymi informacjami ze sprawozdawczości finansowej, wybór odpowiednich danych wiąże się ze znacznym osądem oraz ryzykiem, że nie będą one kompletne lub dokładne. • Istotny wzrost ryzyka kredytowego jest obszarem podatnym na stronniczość kierownictwa, biorąc pod uwagę zakres osądu przy ustalaniu progów.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<ul style="list-style-type: none"> W związku z tym, że wartość nominalna jest spłacana w terminie zapadalności, należy rozważyć skutki potencjalnego refinansowania, w tym to, czy dany składnik aktywów zostałby oceniony jako zmodyfikowany, czy usunięty z bilansu i jaki byłby tego wpływ na ocenę etapową.

<p><i>Kontrola wewnętrzna jednostki</i></p> <p>(e) Rodzaj i zakres nadzoru i ładu korporacyjnego, jaki jednostka posiada nad procesem sprawozdawczości finansowej kierownictwa w zakresie ustalania szacunków księgowych (zob. par. A28–A30).</p>	<p>W związku z tym, że podejście oparte na oczekiwanych stratach kredytowych wymaga dokonywania znaczących osądów, oczekuje się, że bank ustanowi procedury nadzoru i ładu korporacyjnego w celu monitorowania i oceny szacunków oczekiwanych strat kredytowych. Biegły rewident uzyskuje zrozumienie tych procedur w ramach procedur planowania i oszacowania ryzyka.</p> <p>Obejmują one zazwyczaj ocenę podejścia banku do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Częściowo ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego dokonywana przez bank opiera się na modelach. W związku z tym istotne są polityki dotyczące ryzyka modeli. Polityka w zakresie ryzyka modeli często określa kluczowe wykonywane działania, takie jak charakter i częstotliwość sprawdzania modelu oraz jego monitorowania czy weryfikacji ex-post, a także kontrole nad oceną kompletności i dokładności danych wykorzystywanych w modelu. Biorąc pod uwagę złożony charakter modeli oczekiwanych strat kredytowych, poziom zaawansowania bankowych kontroli modeli może mieć znaczący wpływ na reakcję biegłego rewidenta na ryzyka istotnego zniekształcenia. Zrozumienie i ocena projektu polityki banku w zakresie ryzyka 	<p>Biegły rewident zasięgnął informacji i uzyskał dowody od osób sprawujących nadzór nad procesem utraty wartości i ustalił, co następuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rada Dyrektorów utworzyła Komitet ds. Ryzyka Kredytowego Grupy w celu nadzorowania ryzyka kredytowego i wyceny oczekiwanych strat kredytowych.¹⁹ W skład Komitetu wchodzi członkowie działów ryzyka kredytowego i finansów. • Dział Finansów Grupy określa zasady rachunkowości dla oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 oraz, w stosownych przypadkach, zgodnie z odpowiednimi wytycznymi regulacyjnymi. Zasady te są corocznie zatwierdzane przez Komitet Nadzoru Finansowego Grupy. • Odrębny Dział Ryzyka Kredytowego Grupy, podlegający Komitetowi ds. Ryzyka Kredytowego Grupy, jest odpowiedzialny za zarządzanie procesami i politykami Grupy w zakresie ryzyka kredytowego (zgodnymi z zasadami rachunkowości oczekiwanych strat kredytowych), w tym za: <ul style="list-style-type: none"> ○ Formułowanie polityk kredytowych w porozumieniu z poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi; ○ Ustalanie struktury uprawnień do zatwierdzania i odnawiania instrumentów kredytowych; oraz
---	--	---

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>modeli będą kluczowe dla identyfikacji i oszacowania ryzyka kontroli, jak również poziomu zaufania do testów skuteczności operacyjnej kontroli banku.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dodatkowo, na ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego banku mają wpływ subiektywne osądy. Mogą one podlegać weryfikacji co do sposobu ich dokonywania, w tym adekwatności i wiarygodności wykorzystanych informacji źródłowych oraz sposobu, w jaki kierownictwo banku określiło wpływ tych informacji na ryzyko kredytowe portfela. • Bank ocenia również, czy niektóre branże produkcyjne znajdują się w trudnej sytuacji i dlatego kredytobiorcy z tych branż są zbiorczo oceniani pod kątem istotnego wzrostu ryzyka kredytowego zgodnie z MSSF 9 B5.5.1. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Opracowywanie i utrzymywanie procesów wyceny oczekiwanych strat kredytowych w Grupie. Obejmuje to procesy służące: <ul style="list-style-type: none"> - Ocenie znaczących osądów księgowych we współpracy z funkcją finansową - Wstępnemu zatwierdzeniu, regularnemu sprawdzaniu i weryfikacji ex-post stosowanych modeli; - Określaniu i monitorowaniu istotnego wzrostu ryzyka kredytowego; oraz - Włączaniu informacji dotyczących przyszłości. • Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do wdrożenia zasad i procedur kredytowych Grupy, przy czym uprawnienia do zatwierdzania kredytów są delegowane przez Komitet Kredytowy Grupy. Każda jednostka organizacyjna jest odpowiedzialna za jakość i wyniki swojego

¹⁹ Bank postępował zgodnie z wytycznymi Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego („Komitet Bazylejski”) w sprawie ryzyka kredytowego i rachunkowości oczekiwanych strat kredytowych („GCRAECL”) (grudzień 2015 r.). Wytyczne te określają wskazówki nadzorcze dotyczące prawidłowych praktyk w zakresie ryzyka kredytowego związanych z wdrożeniem i bieżącym stosowaniem ram rachunkowości oczekiwanych strat kredytowych.

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>portfela kredytowego oraz za monitorowanie i kontrolowanie wszystkich ryzyk kredytowych w swoim portfelu, w tym ryzyk podlegających zatwierdzeniu centralnemu. Ponadto, istnieje polityka Grupy dotycząca ratingów kredytowych oraz ramy zatwierdzania i monitorowania tych ratingów kredytowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regularne audyty jednostek organizacyjnych i procesów kredytowych Grupy przeprowadzane są przez audyt wewnętrzny. Po sprawdzeniu raportu z audytu wewnętrznego jednostki organizacyjnej Kredytów Komercyjnych za okres objęty przeglądem wydano pozytywne sprawozdanie, jednakże konieczne jest przeprowadzenie dalszych prac badania w celu oceny obowiązujących procesów zarządzania. <p><i>[Uwaga: Niniejszy przykład ilustrujący koncentruje się na kwestiach dotyczących podstawy zastosowania lub modelowania wymogów MSSF 9. Nie obejmuje innych kwestii wymienionych w sąsiedniej kolumnie, chociaż biegły rewident wziąłby je pod uwagę przy identyfikacji i oszacowaniu ryzyka istotnych zniekształceń].</i></p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>(i) Mające znaczenie dla badania czynności kontrolne nad procesem ustalania szacunków księgowych przez kierownictwo, jak opisano w paragrafie 13(h)(ii) (zob. par. A50–A54).</p>	<p>Od banków oczekuje się opracowania i wdrożenia wysokiej jakości polityk, procedur, kontroli wewnętrznych, systemów i modeli zgodnie ze standardem rachunkowości, aby umożliwić kierownictwu banku dokonywanie właściwych osądów przy szacowaniu oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Zdolność banku do uzasadniania rozsądnych szacunków oczekiwanych strat kredytowych będzie zależała od solidnego systemu kontroli wewnętrznej nad krytycznymi źródłami informacji, procesami i modelami, na których opiera się szacunek oczekiwanych strat kredytowych banku. Szacunki oczekiwanych strat kredytowych będą zależały od unikalnych informacji, doświadczenia i perspektywy każdego banku. W związku z tym kluczowe elementy tych szacunków będą miały charakter subiektywny i będą podatne na stronniczość kierownictwa. System kontroli wewnętrznej banku zwykle uwzględnia, w odniesieniu do istotnego wzrostu ryzyka kredytowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosowność i wiarygodność danych, w tym informacji pochodzących spoza funkcji finansowej lub uzyskanych ze źródeł zewnętrznych; oraz 	<p>Biegły rewident zasięgnął informacji i uzyskał dowody od osób sprawujących nadzór nad procesem utraty wartości.</p> <p>Biegły rewident zrozumiał i ocenił projekt i wdrożenie kontroli w procesie utraty wartości w ramach procesów oszacowania ryzyka i zauważył, że czynności kontrolne w badanym banku miały szeroki zakres, a szefowie jednostek organizacyjnych kredytów komercyjnych byli aktywnie zaangażowani. Biegły rewident zidentyfikował następujące istotne czynności kontrolne związane z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego dla portfela kredytów komercyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przegląd przez funkcję niezależną od sporządzającego i sprawdzenie modeli oczekiwanych strat kredytowych przez kierownictwo; • Przegląd i zakwestionowanie przez komitet zarządczy kluczowych założeń przyjętych przy ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego na koniec okresu, w tym prognoz przyszłych warunków makroekonomicznych, prawdopodobieństwa różnych możliwych wyników oraz rozważanych korekt jakościowych do modelowanych wyników;

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedniość zasad rachunkowości, zwłaszcza tych, które wymagają zastosowania osądu, np. w przypadku, gdy ekspozycja kredytowa wykazuje istotny wzrost ryzyka kredytowego. <p>Od banków oczekuje się posiadania dobrze kontrolowanego, dobrze udokumentowanego, dobrze wspieranego i powtarzalnego procesu szacowania i monitorowania, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. Banki, które nie posiadają tak solidnej kontroli wewnętrznej nad kluczowymi elementami procesu szacowania, mogą dokonywać szacunków oczekiwanych strat kredytowych, którym ostatecznie brakuje odpowiedniego wsparcia dowodowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proces zarządzania w zakresie oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, w tym wielopoziomowe przeglądy kluczowych osądów dokonywanych przez kierownictwo i osoby sprawujące nadzór; • Identyfikacja krytycznych punktów danych wykorzystywanych w ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz monitorowanie kompletności i dokładności tych punktów danych; • Ogólne kontrole IT i kontrole uzgadniające związane z danymi wykorzystywanymi w procesie oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz przekazywaniem danych pomiędzy różnymi systemami, w szczególności uzgadnianie danych uzyskanych z różnych systemów ryzyka i finansów, i informacji zewnętrznych; • Kontrole logicznego i fizycznego dostępu, kontrole zarządzania zmianami oraz kontrole operacji komputerowych dotyczące aplikacji i infrastruktury informatycznej wykorzystywanej do realizacji procesu oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego; • Kontrole zapewniające prawidłową ocenę aktywów pod kątem istotnego wzrostu

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		ryzyka kredytowego, nie później niż 30 dni po terminie płatności.
<p>(j) W jaki sposób kierownictwo dokonuje przeglądu wyniku (lub wyników) wcześniejszych szacunków księgowych i odnosi się do rezultatów tego przeglądu.</p>	<p>Wykorzystanie retrospektywnego przeglądu jest powszechną i przyjętą praktyką stosowaną w celu oceny, czy zachowanie modelu jest zgodne z jego przeznaczeniem. Weryfikacja ex-post jest jedną z metod wykorzystania perspektywy czasu do sprawdzenia modeli lub ich elementów w stosownych przypadkach; alternatywne rozwiązania obejmują testy warunków skrajnych, benchmarking i inne, bardziej jakościowe metody.</p> <p>Szacunki oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9 nie są szacunkami banku dotyczącymi strat, które spodziewa się on ponieść w danym portfelu, ale raczej sumą 12-miesięcznych (dla aktywów w etapie 1) i dożywotnych oczekiwanych strat kredytowych (dla aktywów w etapie 2), które są wazone prawdopodobieństwem według różnych scenariuszy ekonomicznych. W związku z tym, wysiłki zmierzające do porównania faktycznie poniesionych przez bank strat z wcześniejszymi, całościowymi szacunkami oczekiwanych strat kredytowych mogą mieć niewielką wartość.</p> <p>Jednakże różne elementy procesu szacowania oczekiwanych strat kredytowych przez bank</p>	<p>Biegły rewident zaobserwował, że kierownictwo wykorzystało weryfikację ex-post do oceny ustalonych kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego poprzez oszacowanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czasu spędzonego w etapie 2 przed niewykonaniem zobowiązania; • kredytów, które przeszły bezpośrednio z etapu 1 do etapu 3; • ile kredytów zostało przeniesionych do etapu 2 dopiero po wprowadzeniu mechanizmu zabezpieczającego w postaci 30-dniowego opóźnienia w spłacie (co wskazuje, że proces istotnego wzrostu ryzyka kredytowego nie uwzględnia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego przed faktycznymi przypadkami niewykonania zobowiązań); • liczby ręcznych zmian kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego (wskazujących na to, że modele prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania mogą nie odzwierciedlać oceny kierownictwa w zakresie zmian ryzyka kredytowego).

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>łatwiej poddają się ocenie z perspektywy czasu. Przykładem może być weryfikacja ex-post kluczowych osądów księgowych, takich jak istotny wzrost ryzyka kredytowego, poprzez wykorzystanie wskaźników KPI, takich jak wycena kredytów w sytuacji nieregularnej bez wykorzystania etapu 2. Biegły rewident rozważa również, czy bank ustanowił progi, które powodują ponowną ocenę kryteriów klasyfikacji do etapów.</p> <p>Biegły rewident może rozważyć, czy modele są odpowiednio skorygowane o nowe istotne informacje historyczne, po rozważeniu wpływu różnic między przewidywanymi a rzeczywistymi wynikami.</p> <p>Biegły rewident może także rozważyć, czy modele są odpowiednio aktualizowane lub korygowane w odpowiednim czasie o zmiany zidentyfikowane jako konieczne w ramach bankowego procesu testowania i sprawdzania modeli oraz czy istnieją odpowiednie polityki kontroli zmian w modelach.</p>	<p>Dodatkowo, biegły rewident zaobserwował i zbadał sformalizowany proces sprawdzania modeli przez kierownictwo, który został wprowadzony jako czynność kontrolna wykonywana przez bank. W ramach procesu sprawdzania modelu, biegły rewident ocenił, w jaki sposób zajęto się ustaleniami i czy zostały one zamknięte w odpowiednim czasie. Biegły rewident ocenił również, w jaki sposób ustalenia zostały zgłoszone osobom sprawującym nadzór oraz jakie działania zostały następnie podjęte.</p>
<p>15. W odniesieniu do szacunków księgowych biegły rewident określa, czy zespół wykonujący zlecenie posiada specjalistyczne umiejętności lub wiedzę do wykonania procedur oszacowania ryzyka,</p>	<p>Ze względu na złożoność i subiektywność szacunku, biegły rewident może stwierdzić, że zespół wykonujący zlecenie potrzebuje specjalistycznych umiejętności lub wiedzy w celu</p>	<p>Ponieważ kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego opierają się na dożywotnim prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania, biegły rewident ustalił, że do</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia, zaprojektowania i wykonania procedur badania stanowiących reakcję na te ryzyka, lub oceny uzyskanych dowodów badania (zob. par. A61–A63).</p>	<p>oceny kwestii dotyczących wartości oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Biegły rewident może być zmuszony do zaangażowania odpowiednich ekspertów w takich dyscyplinach, jak ryzyko kredytowe, modelowanie, prognozowanie ekonomiczne i systemy informatyczne.</p> <p>Oprócz znajomości odpowiednich zasad rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, biegli rewidenci muszą posiadać wiedzę i doświadczenie w zakresie sektora bankowego i jego unikalnych ryzyk.</p>	<p>przeprowadzenia procedur badania wymagane są następujące specjalistyczne umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biegły rewident zaangażował specjalistów ds. ryzyka kredytowego, posiadających odpowiednie umiejętności i wiedzę. • Informatycy: Umiejętności i wiedza z zakresu IT są wymagane do zrozumienia i przeprowadzenia procedur związanych z informatycznym wdrożeniem modeli oczekiwanych strat kredytowych. • Specjaliści ds. modelowania: Specjaliści ds. modelowania są niezbędni do zrozumienia i przeprowadzenia procedur związanych z dożywotnim prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania.
<p>Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia</p>		
<p>16. W trakcie identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia odnoszących się do szacunków księgowych i powiązanych ujawnień na poziomie stwierdzeń, jak jest to wymagane przez MSB 315 (zmieniony),²⁰ biegły rewident szacuje odrębnie ryzyko nieodłączne i ryzyko kontroli. Podczas</p>	<p>Szacunki oczekiwanych strat kredytowych często charakteryzują się wysokim stopniem niepewności ze względu na nieodłączną niemożność ich precyzyjnej wyceny, a także są obciążone złożonością modeli stosowanych do obliczania oczekiwanej straty oraz subiektywnością w doborze założeń i atrybutów</p>	<p>Ocena kierownictwa, czy w portfelu kredytów produkcyjnych wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, jest uzależniona od:</p> <p>(a) ilościowych modeli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, które wykorzystują zarówno obiektywne dane wejściowe (dane na poziomie kredytu, które</p>

²⁰ MSB 315 (zmieniony), paragrafy 25 i 26

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>identyfikacji ryzyka istotnego zniekształcenia i szacowania ryzyka nieodłącznego biegły rewident bierze pod uwagę następujące zagadnienia: (zob. par. A64–A71):</p> <p>(a) stopień, w jakim szacunek księgowy jest narażony na niepewność szacowania, oraz (zob. par. A72–A75)</p> <p>(b) stopień w jakim na poniższe ma wpływ niepewność szacowania, złożoność, subiektywizm lub inne czynniki ryzyka nieodłącznego: (Zob. par. A76–A79)</p> <p>(i) wybór i zastosowanie metod, założeń i danych podczas ustalania szacunku księgowego, oraz</p> <p>(ii) wybór szacunku punktowego kierownictwa i powiązanych ujawnień do włączenia do sprawozdania finansowego.</p>	<p>wyceny. Modele i subiektywny wybór założeń stosowane przez kierownictwo banku do oceny, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, są jednym z takich obszarów, który przyczynia się do wysokiej niepewności szacunku. Aby wyrobić sobie pogląd na temat przyczyn czynników ryzyka nieodłącznego, biegły rewident bierze pod uwagę dostępne informacje, w tym między innymi trendy strat na poziomie branży oraz testy warunków skrajnych wymagane przez organ nadzoru dla usług finansowych.</p> <p>Rozważając ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego portfela ekspozycji na kredyty komercyjne, biegły rewident bierze pod uwagę, czy ogólny szacunek oczekiwanych strat kredytowych jest wrażliwy na ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego dla danego portfela ekspozycji kredytowych. Jeżeli ogólny szacunek oczekiwanych strat kredytowych jest wrażliwy na ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, biegły rewident ocenia stopień, w jakim podejście do modelowania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego podlega niepewności szacunku oraz stopień, w jakim na metodę, założenia i dane wykorzystywane przy dokonywaniu oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego wpływa złożoność, subiektywizm lub inne czynniki ryzyka nieodłącznego. Kwestie wymagające</p>	<p>pochodzą z różnych systemów w badanym banku), jak i subiektywne dane wejściowe (prognozy przyszłych warunków ważne prawdopodobieństwem); oraz</p> <p>(b) subiektywnych ocen wzrostu ryzyka kredytowego dla poszczególnych kredytobiorców i na poziomie portfela (wykorzystanie list kredytów pod obserwacją, oceny idiosynkratycznych i innych niemodelowanych informacji gospodarczych).</p> <p>Biegły rewident dokonał szczegółowego oszacowania ryzyka, w zakresie wyceny oczekiwanych strat kredytowych dla portfela kredytów produkcyjnych, biorąc pod uwagę takie czynniki jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wielkość i złożoność portfela kredytów produkcyjnych oraz ich profil spłaty. • Złożoność modeli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania i straty w przypadku niewykonania zobowiązania stosowanych przez bank oraz zależność modeli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania od subiektywnych danych wejściowych. • Czynniki ryzyka obecne w danych wejściowych do oceny istotnego wzrostu

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>uwzględnienia przy szacowaniu tych nieodłącznych ryzyk mogą obejmować:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) podstawę stosowania lub modelowania wymogów w zakresie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego zawartych w MSSF 9; (b) warunki ekonomiczne mające wpływ na straty kredytowe i ryzyko kredytowe; (c) zdolność kredytową lub ryzyko kredytowe kredytobiorców banku w momencie udzielenia kredytu; (d) standardy zatwierdzania kredytów stosowane przez bank; (e) warunki spłaty kredytu przez kredytobiorcę; (f) trendy w zachowaniu klientów wpływające na wzorce spłat kredytobiorców; oraz (g) zmiany w wymogach regulacyjnych. <p>W celu dokonania oszacowania i zareagowania na ryzyka istotnego zniekształcenia, może zaistnieć potrzeba rozbicia podstawowych ryzyk nieodłącznych na wiele pojedynczych potencjalnych ryzyk zniekształcenia sprawozdania finansowego dla potrzeb oszacowania i zareagowania na ryzyka istotnego zniekształcenia.</p>	<p>ryzyka kredytowego, takie jak ocena zdolności kredytowej i dane dotyczące wyników na poziomie ekspozycji, jak wspomniano w ust. 13 lit. b).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Różnica w pokryciu oczekiwanych strat kredytowych pomiędzy etapem 1 a etapem 2. • Istotność i potencjalny wpływ niemodelowanych korekt, w tym stopień, w jakim korekty te opierają się na subiektywnych informacjach lub ocenach kierownictwa. <p>W oparciu o powyższe biegły rewident ustalił, że stopień, w jakim istotny wzrost ryzyka kredytowego podlega niepewności szacunków, jest wysoki, złożoność obliczeń jest wysoka dla portfela kredytów produkcyjnych, biorąc również pod uwagę bieżące wyniki branży produkcyjnej oraz płatności wyłącznie odsetkowe dokonywane przez cały okres kredytowania.</p> <p>Ponadto biegły rewident ustalił, że ogólny szacunek oczekiwanych strat kredytowych był wrażliwy na ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego (to znaczy, że ogólny szacunek oczekiwanych strat kredytowych mógł się różnić o istotną kwotę, jeżeli ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego nie była właściwa).</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>W związku z tym biegły rewident ustalił, że nieodłączne ryzyko istotnego zniekształcenia wyceny szacunku oczekiwanych strat kredytowych z powodu istotnego wzrostu ryzyka kredytowego dla portfela kredytów produkcyjnych, jest wysokie.</p> <p>Biegły rewident ocenił, że ryzyko kontroli jest niskie, ponieważ kontrole banku zostały ocenione jako skutecznie zaprojektowane i wdrożone w celu uwzględnienia ryzyka zniekształcenia wynikającego z oszacowania oczekiwanych strat kredytowych, a w szczególności z oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, a biegły rewident zamierza przetestować skuteczność operacyjną w zakresie reagowania na ocenione ryzyko.</p> <p>W rezultacie biegły rewident ustalił, że podejście polegające na sprawdzeniu, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunku księgowego, jest odpowiednie (zob. „Reakcje na oszacowane ryzyka istotnego zniekształcenia” poniżej).</p>
<p>17. Biegły rewident ustala, czy którekolwiek z ryzyk istotnego zniekształcenia zidentyfikowanych i oszacowanych zgodnie z par. 16 są, według jego osądu, ryzykami znaczącymi.²¹ W przypadku ustalenia,</p>	<p>Identyfikując i oszacowując ryzyko istotnego zniekształcenia, biegły rewident rozważa, gdzie w procesie szacowania powstają ryzyka istotnego zniekształcenia oraz jaki poziom ryzyka nieodłącznego powstaje dla każdego z nich,</p>	<p>Na podstawie analizy oszacowania ryzyka nieodłącznego dla portfela kredytów produkcyjnych, biegły rewident ustalił, że istnieje znaczące ryzyko istotnego zniekształcenia wyceny portfela kredytów produkcyjnych</p>

²¹ MSB 315 (zmieniony), paragraf 27

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>że występuje znaczące ryzyko, biegły rewident uzyskuje zrozumienie kontroli jednostki, w tym czynności kontrolnych dotyczących tego ryzyka²² (zob. par. A80).</p>	<p>na podstawie analizy czynników ryzyka nieodłącznego.</p> <p>Na przykład, zależności pomiędzy założeniami leżącymi u podstaw szacunków oczekiwanych strat kredytowych mogą nie być liniowe. Na przykład, w przypadku portfela kredytów produkcyjnych, znaczny spadek ryzyka kredytowego po udzieleniu kredytu może skutkować stosunkowo niskim spadkiem oczekiwanych strat kredytowych, podczas gdy wzrost ryzyka kredytowego po udzieleniu kredytu może skutkować istotnym wzrostem oczekiwanych strat kredytowych z powodu przeniesienia tych kredytów z etapu 1 do etapu 2, a co za tym idzie, wyceny dożywotnich, a nie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.</p>	<p>wynikające z istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Wynikało to z faktu, że ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego może mieć istotny wpływ na szacunek oczekiwanych strat kredytowych i ma wyższe prawdopodobieństwo, biorąc pod uwagę następujące czynniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dane wejściowe do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, takie jak ocena zdolności kredytowej i dane dotyczące wyników na poziomie ekspozycji, obarczone są wyższym ryzykiem nieodłącznym. • Ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego opiera się w dużym stopniu na osądzie i może być podatna na ryzyko stronniczości kierownictwa, które, jeśli jest to zamierzone i ma na celu wprowadzenie w błąd, może powodować ryzyko oszustwa. W przypadku zidentyfikowania ryzyka istotnego zniekształcenia z powodu oszustwa, jest to ryzyko znaczące. <p>W związku z tym biegły rewident uzyskał zrozumienie kontroli nad wyceną portfela kredytów produkcyjnych w odniesieniu do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.</p>

²² MSB 315 (zmieniony), paragraf 29

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
Reakcje na oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia		
<p><i>Badanie, w jaki sposób kierownictwo ustala szacunki księgowe</i></p> <p>22. Podczas badania sposobu, w jaki kierownictwo ustala szacunki księgowe, dalsze procedury badania obejmują procedury zaprojektowane i wykonywane zgodnie z paragrafami 23–26, w celu uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących ryzyk istotnego zniekształcenia odnoszących się do: (zob. par. A94)</p> <p>(a) Wyboru i zastosowania metod, znaczących założeń oraz danych wykorzystanych przez kierownictwo podczas ustalania szacunku księgowego, oraz</p> <p>(b) Sposobu, w jaki kierownictwo dokonało wyboru szacunku punktowego i przedstawiło powiązane ujawnienia dotyczące niepewności szacowania.</p>	<p>Na szacunek oczekiwanych strat kredytowych mogą mieć wpływ metody, założenia i dane wykorzystywane przez kierownictwo oraz osądy dokonywane przy ich wyborze i stosowaniu.</p> <p>Opracowując strategię badania, biegły rewident uzyskuje zrozumienie procesów zarządczych, wykorzystania ekspertów kierownictwa oraz powiązanych kontroli wewnętrznych w celu identyfikacji i reagowania na ryzyka istotnego zniekształcenia stwarzane przez szacunek oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Przyjmując podejście polegające na badaniu, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunku, ważne jest, aby biegły rewident zakwestionował przesłanki wyboru metody na wczesnym etapie procesu badania oczekiwanych strat kredytowych, ponieważ oszacowanie wpływu alternatywnych podejść do modelowania może być niepraktyczne.</p> <p>Specyfika tego zagadnienia została przedstawiona w zastosowaniu MSB 540 (Zmienionego) paragrafy 23-26 poniżej.</p>	<p>Ze względu na wskazane powyżej ryzyka związane z wyborem danych wejściowych oraz subiektywnością osądów kierownictwa, zespół wykonujący badanie opracował podejście do badania, w ramach którego sprawdza się, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunków księgowych.</p> <p>Zob. odpowiedzi do paragrafów 23-26 MSB 540 (zmienionego) poniżej, które obejmują sposób, w jaki biegły rewident zakwestionował osądy kierownictwa.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>Metody</p> <p>23. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do metod, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p>		
<p>(a) Czy wybrana metoda jest prawidłowa w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany metody w stosunku do tych, które były wykorzystane w poprzednich okresach sprawozdawczych, są odpowiednie; (zob. par. A95, A97)</p>	<p>Kwestie rozważane przez biegłego rewidenta obejmowały, co następuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proces zarządzania kierownictwa mający na celu opracowanie, zatwierdzenie, monitorowanie oraz, w razie potrzeby, zmianę kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. • Prognostyczny charakter kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, czy opierają się one w dużej mierze na metrykach retrospektywnych, takich jak dni przeterminowania, czy też uwzględniają metryki prognostyczne, takie jak prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania. • Fakt, że ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego opierała się na bieżącym prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania w porównaniu z początkowymi oczekiwaniami banku co do prawdopodobieństwa niewykonania 	<p>Biegły rewident ustalił, że wybrana metoda jest odpowiednia, poprzez przeprowadzenie dalszych procedur badania, które dotyczyły lub obejmowały następujące kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oceniał procesy zarządzania w celu monitorowania i zatwierdzania kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, rozważając, czy były one szczegółowe i solidne, w celu zakwestionowania kryteriów. Biegły rewident wziął również pod uwagę umiejętności i doświadczenie osób przeprowadzających ocenę. • Oceniał dokumentację jednostki potwierdzającą wybrane kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak również ocenił, jakie kryteria były rozważane, ale nie zostały wybrane. • Oceniał, czy kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego zawierały elementy prognostyczne, takie jak prawdopodobieństwo niewykonania

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>zobowiązania z kredytu w danym momencie jego umownego okresu, a nie na oczekiwaniu straty.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wpływ różnych scenariuszy ekonomicznych na ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Na przykład, czy w ocenie wykorzystano prognozowane prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania ważne prawdopodobieństwem. 	<p>zobowiązania zgodne z MSSF 9, a nie opierały się wyłącznie na dniach przeterminowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozważył, czy metody monitorowania zawierają wystarczające mierniki, aby zakwestionować ich skuteczność. Większość aktywów w etapie 2 znalazła się tam z powodu prognozy prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w przeciwieństwie do dni przeterminowania, a zastosowane prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania było ważne prawdopodobieństwem, co wskazywało, że zawierało elementy prognostyczne. Dane wykorzystywane przez kierownictwo jako dane wejściowe do obliczeń istotnego wzrostu ryzyka kredytowego uznano za kompletne, istotne dla portfela i wiarygodne. Biegły rewident przetestował kontrole w zakresie zarządzania danymi podczas dokonywania tej oceny, aby ocenić, czy stanowią one rozsądną podstawę do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Nie odnotowano żadnych istotnych wyjątków. Wreszcie, biegły rewident zauważył, że kierownictwo, oceniając, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, porównywało bieżące prawdopodobieństwo

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>niewykonania zobowiązania dla całego okresu do oczekiwanego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania dla całego okresu w momencie udzielenia kredytu, biorąc pod uwagę średni „wiek” kredytów w portfelu.</p> <p>Nie odnotowano żadnych zmian w stosunku do poprzednich okresów i na podstawie ocenionych informacji uznano to za właściwe.</p>
<p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru metody powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p>	<p>Mogą istnieć pewne portfele, w przypadku których wskazuje się na ryzyko stronniczości kierownictwa. Biegły rewident rozważa wszelkie zmiany kryteriów wprowadzone w okresie, aby ocenić, czy zmiany te wskazują na stronniczość (na przykład, czy pożyczki są bardziej lub mniej wrażliwe na zmiany warunków gospodarczych, czy jest mniej prawdopodobne, że pożyczki zostaną przeniesione do etapu 2 lub 3, ale bardziej prawdopodobne, że zostaną przeniesione z powrotem do etapu 1, czy więcej pożyczek jest przenoszonych do etapu 2 lub 3 ze względu na mechanizm zabezpieczający itp.)</p>	<p>Jak wspomniano powyżej, biegły rewident ocenił kluczowe wskaźniki portfela, aby ustalić, czy istnieją dowody na stronniczość kierownictwa co do kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego wybranych przez kierownictwo. Biegły rewident nie zidentyfikował czynników wskazujących na to, że kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego nie były dostatecznie dalekowzroczne, ani nie były tendencyjne w odniesieniu do identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. W szczególności biegły rewident nie stwierdził znacznej liczby kredytów, które przeszły bezpośrednio z etapu 1 do etapu 3, ani znacznej liczby kredytów, które przeszły do etapu 2 w związku z uruchomieniem mechanizmu zabezpieczającego w postaci 30-dniowego opóźnienia w spłacie.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>Kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego stosowane przez kierownictwo były spójne z kryteriami stosowanymi w poprzednich okresach. Biegły rewident rozważył, czy w portfelu zaszyły jakiegokolwiek zmiany, które sugerowałyby konieczność zmiany kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego w stosunku do poprzednich okresów. Biegły rewident ustalił jednak, że portfel jest zasadniczo spójny z poprzednimi okresami, a zatem stosowanie tych samych kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego jest odpowiednie.</p> <p>Wreszcie, biegły rewident ustalił, że informacje i procesy wykorzystywane przez kierownictwo do oceny, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, czy też nie, są zasadniczo zgodne z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym banku.</p>
<p>(c) Czy kalkulacje są zastosowane zgodnie z metodą oraz są poprawne matematycznie;</p>	<p>Biegły rewident rozważa złożoność obliczeń istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, aby ocenić potrzebę zaangażowania w procedury badania ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę.</p>	<p>Biegły rewident ponownie przeliczył etap (między 1, 2 lub 3), stosując kryteria stosowane przez jednostkę.</p> <p>Test ten nie wykazał żadnych wyjątków.</p>
<p>(d) Tam, gdzie zastosowana przez kierownictwo metoda obejmuje skomplikowane modelowanie, czy osądy były stosowane spójnie</p>	<p>Stosowanie samych kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego nie wymaga na ogół stosowania skomplikowanych modeli. Jednakże w przypadku, gdy podstawowym wskaźnikiem</p>	<p>Oceniając modele prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania wykorzystywane przy ocenie istotnego wzrostu ryzyka</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>oraz czy, gdy ma to zastosowanie: (zob. par. A98–A100)</p> <p>(i) Zaprojektowanie modelu spełnia cel pomiaru mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, jest odpowiednie w danych okolicznościach oraz, jeżeli ma to zastosowanie, zmiany w modelu w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego są odpowiednie w danych okolicznościach, oraz</p> <p>(ii) Poprawki wyników modelu są spójne z celem pomiaru mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej i są odpowiednie w danych okolicznościach, oraz</p>	<p>istotnego wzrostu ryzyka kredytowego jest prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, może to obejmować złożone modelowanie. Oceniając prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania wykorzystywane do obliczania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, biegły rewident uwzględnia złożoność modeli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania oraz procedur dotyczących tych modeli. Testowanie modeli może obejmować wykorzystanie osób posiadających specjalistyczne umiejętności w zakresie modelowania w celu sprawdzenia metody i założeń przyjętych przy obliczaniu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania.</p>	<p>kredytowego, biegły rewident wziął pod uwagę testowanie modeli przez kierownictwo, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teoretyczną solidność metodologii prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania. • Istotność i wiarygodność danych użytych do obliczenia prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania. • Matematyczną dokładność prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania. <p>Modele prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania stosowane przez kierownictwo były poprawne koncepcyjnie, zgodne z zasadami MSSF 9 i dawały matematycznie dokładne wyniki. Biegły rewident skorzystał z pomocy eksperta w zakresie modelowania przy tej analizie. Biegły rewident ocenił również procesy zarządzania modelami banku oraz dokumentację modeli i uznał je za odpowiednie w danych okolicznościach.</p>
<p>(e) Czy spójność znaczących założeń i danych została zachowana podczas stosowania metody (zob. par. A101).</p>	<p>Rozważania biegłego rewidenta mogą obejmować środowisko IT, w którym dane są wykorzystywane do obliczania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Kwestie wymagające uwzględnienia obejmują:</p>	<p>Biegły rewident zbadał systemy, w których dokonuje się obliczeń istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, aby ocenić, czy w obliczeniach występują potencjalne słabości/wady. Obejmowało to badanie ogólnych kontroli informatycznych i kontroli zautomatyzowanych</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczbę systemów źródłowych potrzebnych dla wszystkich punktów danych wykorzystywanych w obliczeniach, w tym, czy są to systemy finansowe, zarządzania ryzykiem, czy systemy front office. • Złożoność i ilość danych przekazywanych między różnymi systemami w celu przeniesienia danych do systemu obliczania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. • Występowanie kontroli informatycznych mających na celu ocenę kompletności i dokładności danych wykorzystywanych do obliczeń. 	<p>w systemach, w których przechowywane są dane i w których w stosownych przypadkach dokonywane są obliczenia; nie wykryto żadnych problemów.</p> <p>Biegły rewident zbadał również kontrole zarządzania danymi dotyczące danych wejściowych do tych modeli i stwierdził, że zarządzanie jakością danych jest wystarczające, ponieważ krytyczne punkty danych wykorzystywane do obliczania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego zostały określone przez kierownictwo, a następnie są na bieżąco oceniane pod kątem kompletności i dokładności.</p> <p>Wreszcie, biegły rewident sprawdził, czy w modele te nie ingerowano ręcznie, np. gdy kierownictwo rozważało, czy istnieją jakieś czynniki nieuwzględnione w modelu ilościowym, które miałyby wpływ na ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Nie odnotowano żadnych takich ręcznych ingerencji.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>Znaczące założenia</p> <p>24. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do znaczących założeń, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p>		
<p>(a) Czy znaczące założenia są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany metody w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych są odpowiednie; (zob. par. A95, A102–A103)</p>	<p>Przy ocenie, czy znaczące założenia są odpowiednie, rozważania biegłego rewidenta mogą obejmować następujące kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wypełnienie kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, biorąc pod uwagę kluczowe metryki, takie jak: <ul style="list-style-type: none"> ○ Skład etapu 2 według kryteriów (dni przeterminowania, prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, inne czynniki jakościowe). ○ Aktywa, które przeszły bezpośrednio z etapu 1 do etapu 3. ○ Czas spędzony w etapie 2 przed przejściem do etapu 3. ○ Wolumen kredytów powracających do etapu 1 w każdym okresie. ○ Czy kredyty w etapie 2 lub 3 zostały przeniesione głównie poprzez uruchomienie mechanizmu 	<p>Biegły rewident rozważył, czy założenia wykorzystane w modelu były konsekwentnie stosowane w modelu i w całej działalności oraz czy ewentualne niespójności są właściwe i uzasadnione.</p> <p>Biegły rewident ocenił inne prognozy wykorzystywane przez bank w swojej działalności, takie jak proces sporządzania okresowych budżetów, planowanie kapitałowe oraz coroczny test na utratę wartości wartości firmy, nie odnotowując żadnych istotnych niespójności. Biegły rewident wziął również pod uwagę, w jaki sposób bank monitorował kredyty produkcyjne oraz jak bardzo ocena zdolności kredytowej reagowała na zmiany w branży.</p> <p>Rozważając założenia, biegły rewident zaangażował eksperta do pomocy w rozważeniu istotnych założeń i ich adekwatności. Biegły rewident stwierdził, że założenia te są racjonalne.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>zabezpieczającego w postaci 30-dniowego opóźnienia w spłacie, czy innego jakościowego zabezpieczenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego na różne czynniki, aby zrozumieć, w jaki sposób zmiany kryteriów wpływają na oczekiwane straty kredytowe. • Benchmarking kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego i wynikających z nich aktywów w podziale na portfele i etapy. 	
<p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru znaczących założeń powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p>	<p>Zob. paragraf 24 (a) powyżej.</p>	<p>Jak zauważono powyżej w paragrafie 23(b), kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego stosowane przez kierownictwo są spójne z kryteriami stosowanymi w poprzednich okresach. Biegły rewident rozważył, czy w portfelu produkcyjnym zaszły jakiegokolwiek zmiany, które sugerowałyby konieczność zmiany kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego w stosunku do poprzednich okresów. Biegły rewident ustalił jednak, że portfel jest spójny z poprzednimi okresami. Ponadto biegły rewident zauważył, że kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego są odpowiednie i wybiegające w przyszłość. Biegły rewident nie zidentyfikował żadnych oznak stronniczości kierownictwa ani w kryteriach</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, ani w procesie ustalania ratingów kredytowych lub innych wskaźników wyników wykorzystywanych w ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.</p> <p>Biegły rewident przeprowadził ocenę „z dystansu” w stosunku do szczegółowego procesu szacowania, aby rozważyć, czy zmiany w założeniach z poprzednich okresów lub inne znane zmiany w portfelu i środowisku mogły zostać dokonane w celu przesunięcia wyniku poprzez rozważenie zmian w ich całokształcie.</p>
<p>(c) Czy, na podstawie wiedzy uzyskanej przez biegłego rewidenta w trakcie badania, znaczące założenia są spójne między sobą oraz z założeniami wykorzystanymi w innych szacunkach księgowych, lub z powiązanymi założeniami wykorzystanymi w innych obszarach działalności gospodarczej jednostki; oraz (zob. par. A104)</p>	<p>Kryteria istotnego wzrostu ryzyka kredytowego są generalnie oparte na praktykach zarządzania ryzykiem stosowanych przez jednostkę, takich jak prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, rating ryzyka, listy aktywów pod obserwacją, które monitorują ekspozycje o wyższym ryzyku.</p>	<p>Jak wspomniano powyżej w paragrafie 23(b), biegły rewident ustalił, że informacje i procesy wykorzystywane przez kierownictwo do oceny, czy wystąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, czy też nie, są ogólnie spójne z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym banku.</p>
<p>Dane</p> <p>25. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do danych, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p>		

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
(a) Czy dane są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych są odpowiednie (zob. par. A95, A106);	MSSF 9.5.5.17 wymaga, aby szacunki oczekiwanych strat kredytowych były oparte na racjonalnych i możliwych do udokumentowania informacjach, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań. Biegły rewident rozważa, czy założenia są oparte na informacjach dostępnych bez nadmiernych kosztów i starań.	Biegły rewident, z pomocą eksperta posiadającego specjalistyczną wiedzę, przeprowadził analizę wrażliwości (np. wpływ kryteriów istotnego wzrostu ryzyka kredytowego na saldo etapu 2), aby zidentyfikować krytyczne dane zastosowane w ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.
(b) Czy osądy dokonane podczas wyboru danych powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)	Dane wejściowe do modelu oczekiwanych strat kredytowych mogą składać się z dużej ilości danych, których podstawą są często złożone przepływy interfejsów danych przez systemy i aplikacje bankowe.	W przypadku portfela kredytów produkcyjnych, zidentyfikowane krytyczne elementy danych obejmowały:
(c) Czy dane są przydatne i wiarygodne w danych okolicznościach; oraz (zob. par. A107)	Przykłady danych wykorzystywanych do opracowania, a następnie do obsługi modelu obejmują:	<ul style="list-style-type: none"> • Historyczne dane o kredytach (powstanie, warunki i salda). • Ocena zdolności kredytowej / punktowe oceny biura kredytowego. • Informacje finansowe kredytobiorców, takie jak wskaźniki zadłużenia do dochodu i inne wskaźniki KPI.
(d) Czy dane zostały odpowiednio zrozumiane lub zinterpretowane przez kierownictwo, w tym w odniesieniu do warunków umownych (zob. par. A108)	<ul style="list-style-type: none"> • aktualne dane klientów stosowane w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych na dzień sprawozdawczy; • historyczne dane behawioralne; • metryki kredytów udzielonych; • dane makroekonomiczne; • dane finansowe; • dane kredytowe; oraz • między innymi dane dotyczące ujawnień. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dane dotyczące płatności. • Wpływ strategii banku ograniczających ryzyko kredytowe. • Dane o opóźnieniach w spłatach. • Istotne dane makroekonomiczne, takie jak rozpoczęte budowy domów, PKB, itp. <p>Po ustaleniu populacji krytycznych elementów danych biegły rewident przeprowadził dalsze</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>Dane te mogą pochodzić z bieżącego okresu sprawozdawczego lub okresów historycznych, a nawet mogą dotyczyć przyszłości.</p> <p>Ponadto, wykorzystywane dane można podzielić na dwa rodzaje:</p> <p>(a) Dane, które wpływają bezpośrednio do szacunku.</p> <p>(b) Dane, które są wykorzystywane do wprowadzenia założenia.</p> <p>Konieczne może być przeprowadzenie oceny w celu ustalenia, które z licznych strumieni danych oraz które konkretne pola danych są głównymi czynnikami wpływającymi na oczekiwane straty kredytowe, a zatem mają decydujące znaczenie dla obliczenia oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>Zwykle wpływa to na zakres i sposób opracowania przez kierownictwo solidnego procesu i kontroli w celu zapewnienia, że te bardziej krytyczne elementy danych będą kompletne i dokładne. Podczas badania, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunków, biegły rewident może być zobowiązany do oceny projektu i wdrożenia kontroli oraz prawdopodobnie do przetestowania ich skuteczności operacyjnej.</p>	<p>procedury badania, które dotyczyły odpowiednio spraw wymienionych w paragrafach 25(a)-25(d). Obejmowały one:</p> <p>(a) Testowanie kontroli nad danymi obejmujące następujące zagadnienia:</p> <p>(i) W jaki sposób określone są krytyczne elementy danych dla oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego.</p> <p>(ii) W jaki sposób dane są wprowadzane do systemów źródłowych.</p> <p>(iii) W jaki sposób dane są przekazywane do systemów ryzyka.</p> <p>(iv) W jaki sposób przechowywane są dane historyczne.</p> <p>(v) Jak oceniana jest jakość danych do celów obliczania oczekiwanych strat kredytowych.</p> <p>(b) Badanie wiarygodności próby punktów danych z obliczeń oczekiwanych strat kredytowych z powrotem do systemów źródłowych, ze zrozumieniem wszelkich przekształceń danych lub obliczeń, które miały miejsce.</p> <p>(c) Testowanie uzgodnienia ekspozycji brutto w obliczeniach oczekiwanych strat</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>Do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego zostaną wykorzystane informacje behawioralne i historyczne. Ograniczenia danych historycznych mogą prowadzić do uproszczeń w ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego; na przykład założenie, że ekspozycja znajduje się na etapie 2, chyba że dostępne są inne dane. Biegły rewident kieruje się osądem przy ustalaniu, czy podejście przyjęte przez bank jest racjonalne i możliwe do uzasadnienia, a także rozważa, czy do szacunków oczekiwanych strat kredytowych nie wprowadza się stronniczości z powodu ograniczeń danych.</p> <p>Testy wiarygodności kluczowych elementów danych wpływających na oczekiwane straty kredytowe często obejmują sprawdzenie informacji zawartych w danych wejściowych do modelu z odpowiednimi dowodami źródłowymi, a następnie przeprowadzenie testów wiarygodności na wybranej próbie tych krytycznych elementów danych w celu sprawdzenia, czy zostały one dokładnie wprowadzone do modelu.</p> <p>Ponadto biegły rewident może uznać procedury analityczne za pomocne w oszacowaniu ryzyka i krytyczności elementów danych, i procedury te mogą być pomocne w identyfikacji wartości odstających lub innych anomalii, które mogą</p>	<p>kredytowych z księgą główną w celu oceny kompletności.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
	<p>wskazywać, że biegły rewident musi zmienić rodzaj, zakres i czas przeprowadzenia procedur.</p> <p>Rozważania biegłego rewidenta mogą obejmować kwestię, czy pozyskanie i opracowanie odpowiednich danych, takich jak porównywalne początkowe prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, w celu wzmocnienia założeń, jest nadmiernie uciążliwe. Może to obejmować zrozumienie, czy dane te są dostępne w systemach zarządzania ryzykiem, wyceny lub sprawozdawczości regulacyjnej.</p> <p>Biegły rewident może być zmuszony zaangażować innych ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę do pomocy w tych ocenach.</p>	
Ogólna ocena oparta na wykonanych procedurach badania		
<p>Ustalanie, czy szacunki księgowe są racjonalne, czy zniekształcone</p> <p>35. Biegły rewident ocenia, czy szacunki księgowe i powiązane ujawnienia są racjonalne, czy są zniekształcone w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej. MSB 450²³ dostarcza</p>	<p>Podczas gdy biegły rewident przeprowadza szczegółowe procedury badania w celu sprawdzenia, w jaki sposób kierownictwo dokonało oszacowania oczekiwanych strat kredytowych banku, biegły rewident przeprowadza również procedury „zachowania dystansu” w celu rozważenia szacunku oczekiwanych strat kredytowych jako całości oraz w szerszym kontekście sprawozdania</p>	<p>Biegły rewident przeprowadził następujące procedury „zachowania dystansu” w odniesieniu do szacunków oczekiwanych strat kredytowych dla portfela komercyjnych kredytów produkcyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadził procedury analityczne dla kredytów produkcyjnych w celu oceny, czy ogólne oczekiwane straty kredytowe

²³ MSB 450, paragraf A6

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
<p>wytucznych, w jaki sposób biegły rewident może rozróżnić zniekształcenia (zarówno faktyczne, jak i wynikające z osądu lub prognozowane) dla oceny przez biegłego rewidenta skutków nieskorygowanych zniekształceń w odniesieniu do sprawozdania finansowego (zob. par. A12–A13, A139–A144).</p>	<p>finansowego, zarówno pod kątem racjonalności, jak i stronniczości kierownictwa.</p> <p>Może to obejmować rozważenie kierunkowej spójności zmian struktury etapów w czasie w świetle zmian w portfelach kredytów i otoczeniu makroekonomicznym, rozważenie informacji o innych podmiotach i opinii regulatorów oraz ocenę, czy orzeczenie banku w odniesieniu do szacunku oczekiwanych strat kredytowych są na wysokim, czy niskim poziomie, w oparciu o profesjonalny osąd biegłego rewidenta.</p>	<p>i struktura etapów są zgodne z rozumieniem jednostki, z wykorzystaniem danych porównawczych i punktów odniesienia, które obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ zmianę oczekiwanych strat kredytowych w porównaniu z rokiem poprzednim; ○ wskaźnik pokrycia w porównaniu z rokiem poprzednim; oraz ○ proporcje ekspozycji w każdym stadium; <ul style="list-style-type: none"> ● Ocecił wpływ przesunięcia ekspozycji pomiędzy etapami; ● Przeprowadził benchmarking struktury etapów i oszacował pokrycie według etapów; ● Ocecił projekcje modelu w podziale na etapy przy różnych scenariuszach ekonomicznych, porównując przewidywane straty kwartalne przy tych różnych scenariuszach z danymi historycznymi z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> ○ wielkości wskaźników strat (historyczne versus prognozowane); ○ poziomu oczekiwanych strat kredytowych w scenariuszach

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ¹⁵	Kwestie wymagające uwzględnienia ¹⁶	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ¹⁷
		<p>w porównaniu z historycznymi okresami recesji (od szczytu do dołka); oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ uszeregowania przewidywanych strat według różnych scenariuszy (straty według scenariusza pesymistycznego w porównaniu ze stratami według scenariusza podstawowego); • Porównał KPI związane z oczekiwanymi stratami kredytowymi jednostki do podobnych spółek, koncentrując się na podobnych portfelach kredytów produkcyjnych; oraz • Oceniał dowody badania, które mogą być sprzeczne z twierdzeniami kierownictwa i szacunkami oczekiwaných strat kredytowych. <p>Biegły rewident stwierdził, że ocena istotnego wzrostu ryzyka kredytowego i powiązane ujawnienia są racjonalne w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej.</p>

Przykład 3 – Zastosowanie wybranych aspektów MSB 540 (zmienionego) do MSSF 9 „Utrata wartości” (Oczekiwane straty kredytowe) – Makroekonomiczne dane wejściowe i inne dane

Informacje ogólne

Badana jednostka od 2011 r. udziela kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych nieruchomościami. Kredyty te są udzielane kredytobiorcom z wielu regionów geograficznych w jednej jurysdykcji i są odpowiednio podzielone na segmenty. Jeden z tych regionów jest silnie uzależniony od dobrej koniunktury w przemyśle górniczym i wydobywczym. Przemysł górniczy i wydobywczy doświadczył spadku cen towarów i w rezultacie doświadcza wyższego poziomu bezrobocia. Czynniki te spowodowały spadek popytu na mieszkania w tym regionie. Średni wskaźnik LTV (stosunek kwoty kredytu do wartości zabezpieczenia) dla portfela we wszystkich regionach utrzymuje się na stałym poziomie około 65%, jednak w ostatnim roku wzrósł on do około 75%. Ze względu na stłumiony popyt udzielanych jest mniej nowych kredytów, a te, które są udzielane, mają niższe stopy procentowe przy podwyższonych wskaźnikach LTV.

Badana jednostka jest wysoce uzależniona od zewnętrznych pośredników sprzedaży kredytów mieszkaniowych. Standardy zatwierdzania kredytów nie były ściśle egzekwowane w całym przedsiębiorstwie. W przeszłości pracownicy przedsiębiorstwa zajmowali się przede wszystkim obsługą klienta i relacjami z klientami, w mniejszym stopniu zajmując się windykacją i zarządzaniem ryzykiem. Wynika to z bardzo niskiego poziomu kredytów nieregularnych w przeszłości. Badana jednostka opracowała swój model oczekiwanych strat kredytowych wewnętrznie, ale korzysta z usług strony trzeciej w zakresie prognoz ekonomicznych w trzyletnim horyzoncie czasowym. Opracowała również cztery scenariusze ekonomiczne - przypadek centralny, przypadek pozytywny i dwa przypadki negatywne o różnej dotkliwości - oparte na zmianach cen nieruchomości i bezrobocia na poziomie jurysdykcji, ale nie na zmianach cen towarów.

Obowiązującymi ramami sprawozdawczości finansowej dla spółki są MSSF. W związku z tym zastosowanie ma MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, który wymaga, aby wzrost ryzyka kredytowego w odniesieniu do kredytów i należności był oceniany pod kątem istotności, a straty kredytowe były szacowane i wyceniane na podstawie oczekiwanych strat w zysku lub stracie. Wymaga to ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem kredytowym oraz niepewności szacunków czynników wpływających na ujmowanych i wycenianych oczekiwanych strat kredytowych.

Przedsiębiorstwo działa w sektorze regulowanym.

Niniejszy przykład dotyczy tego, w jaki sposób biegły rewident może zastosować wymogi MSB 540 (Zmienionego) w kontekście badania wykorzystania przez kierownictwo zmiennych i danych makroekonomicznych oraz danych wewnętrznych przy szacowaniu oczekiwanych strat kredytowych, zarówno w odniesieniu do alokacji do etapów, jak i faktycznego szacowania oczekiwanych strat kredytowych. Obejmuje to rozważenie, w jaki sposób kierownictwo podeszło do szacowania prognozowanego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, straty w przypadku niewykonania zobowiązania i ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania;²⁴ korekty modelu; segmentacji kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych nieruchomościami na portfele i opracowania różnych scenariuszy ekonomicznych, a także inne aspekty.

²⁴ Objasnienia tych terminów znajdują się w sekcji „Informacje ogólne” w przykładzie 2.

Zastosowanie MSB 540 (zmienionego)

Poniższa tabela podaje przykłady ilustrujące zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście, z których można skorzystać w odniesieniu do wybranych wymogów MSB 540 (zmienionego). Przykład nie odnosi się do wszystkich wymogów standardu. Dodatkowo, w konkretnych okolicznościach zlecenia mogą mieć znaczenie inne zdarzenia, warunki lub czynniki i mogą one wymagać rozważenia.

Biegły rewident określił znaczące ryzyko istotnego zniekształcenia wyceny szacunkowej wartości oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych nieruchomościami.²⁵

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
Procedury oszacowania ryzyka i powiązane działania		
<p>13. Podczas uzyskiwania zrozumienia jednostki i jej otoczenia, w tym jej kontroli wewnętrznej zgodnie z wymogami MSB 315 (zmienionego),²⁹ biegły rewident uzyskuje zrozumienie poniższych kwestii odnoszących się do szacunków księgowych jednostki. Procedury biegłego rewidenta prowadzące do uzyskania tego zrozumienia powinny zostać przeprowadzone w zakresie niezbędnym do zapewnienia odpowiedniej podstawy dla identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia zarówno na poziomie sprawozdania finansowego, jak i na poziomie stwierdzeń (zob. par. A19–</p>	<p>Na oczekiwane straty kredytowe mają wpływ różne czynniki, w tym szerzej pojęta gospodarka. Biegły rewident ocenia politykę rachunkowości banku zgodnie z MSSF 9 oraz podejście do wykorzystania scenariuszy makroekonomicznych w modelach oczekiwanych strat kredytowych, w tym wykorzystanie informacji pochodzących od stron trzecich.</p> <p>Standard rachunkowości nie opisuje jednej metody identyfikacji lub włączenia scenariuszy makroekonomicznych do obliczeń, ani też nie określa jednoznacznie liczby scenariuszy, które byłyby wymagane.</p>	<p>W celu uzyskania wglądu w czynniki, które mogą mieć wpływ na gospodarkę na poziomie makroekonomicznym, biegły rewident:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Określił położenie geograficzne jednostki - jednostka prowadzi działalność w wielu regionach o różnych systemach regulacyjnych; • Zrozumiał charakter i zakres udzielanych kredytów - kredyty mieszkaniowe zabezpieczone nieruchomościami o średnim LTV na poziomie 65%, ostatnio wzrastającym do 75%;

²⁵ Zostało to szerzej omówione w poniższej tabeli.

²⁶ Zobacz odpowiednie materiały dotyczące zastosowania.

²⁷ Mają one na celu zapewnienie kontekstu, aby pomóc biegłemu rewidentowi w uzyskaniu zrozumienia i wypracowaniu podejścia - nie są one w zamierzeniu wyczerpujące.

²⁸ Mają one na celu zilustrowanie możliwych wyników dla niniejszego przykładu - nie ilustrują wszystkich możliwych wyników.

²⁹ MSB 315 (zmieniony), paragrafy 3, 5–6, 9, 11–12, 15–17 i 20–21

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>A22).</p> <p><i>Jednostka i jej otoczenie</i></p> <p>(a) Transakcje jednostki oraz inne zdarzenia i uwarunkowania, które mogą skutkować potrzebą ujęcia lub ujawnienia, albo zmiany szacunków księgowych w sprawozdaniu finansowym (zob. par. A23).</p>	<p>Biorąc pod uwagę zróżnicowane poglądy ekonomistów na świecie, wykorzystanie scenariuszy makroekonomicznych i przypisanych im wag prawdopodobieństwa w obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych jest ogólnie uważane za obszar znaczącego osądu kierownictwa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Określił geograficzną lokalizację zabezpieczeń kredytów - potwierdzono, że nieruchomości stanowiące zabezpieczenie znajdują się w tej samej lokalizacji, co klient ubiegający się o kredyt; oraz • Zidentyfikował okoliczności makroekonomiczne, które mogą mieć wpływ na: <ul style="list-style-type: none"> ○ wyceny zabezpieczeń bazowych; ○ terminowość przepływów pieniężnych; oraz ○ wysokość przepływów pieniężnych.
<p><i>Kontrola wewnętrzna jednostki</i></p> <p>(e) Rodzaj i zakres nadzoru i ładu korporacyjnego, jaki jednostka posiada nad procesem sprawozdawczości finansowej kierownictwa w zakresie ustalania szacunków księgowych (zob. par. A28–A30).</p> <p>...</p> <p>(g) W jaki sposób proces szacowania ryzyka przez jednostkę identyfikuje i reaguje na ryzyka odnoszące się do szacunków księgowych (zob. par.</p>	<p>Oczekuje się, że kierownictwo wprowadziło solidne ramy zarządzania i kontroli w celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Określenia odpowiednich transakcji i klasyfikacji produktów w celu zidentyfikowania tych, dla których wymagane jest obliczenie oczekiwanych strat kredytowych. • Segmentacji portfeli kredytowych w podziale na regiony geograficzne, lokalną jurysdykcję, branżę itp. • Zidentyfikowania najbardziej wrażliwych zmiennych makroekonomicznych mających wpływ na kalkulacje 	<p>Biegły rewident potwierdził, że w procesie zarządczym zidentyfikowano następujące elementy jako istotne zmienne makroekonomiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bazowe wartości cen domów i trendy w ostatnich latach wraz z oczekiwaniami na przyszłość; • poziomy bezrobocia w danym obszarze geograficznym; • przyszłe perspektywy przemysłu górniczego i wydobywczego; • wpływ cen towarów na branżę i prognozy cenowe na przyszłość. Zastosowano

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>A32–A33).</p> <p>(h) System informacyjny jednostki w zakresie, w jakim odnosi się do szacunków księgowych, w tym:</p> <p>(i) grup transakcji, zdarzeń i uwarunkowań, które są znaczące dla sprawozdania finansowego i mogą skutkować potrzebą ujęcia szacunków księgowych i powiązanych ujawnień lub ich zmianą; oraz (zob. par. A34–A35)</p> <p>(ii) w jaki sposób, dla takich szacunków księgowych i powiązanych ujawnień, kierownictwo:</p> <p>a. identyfikuje właściwe metody, założenia lub źródła danych oraz potrzebę dokonania w nich zmian, które są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz w jaki sposób kierownictwo:</p>	<p>oczekiwanych strat kredytowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacji scenariuszy makroekonomicznych, które byłyby istotne dla ocenianego portfela kredytowego; • Przypisania wag prawdopodobieństwa do zidentyfikowanych scenariuszy makroekonomicznych; • Konsekwentnego stosowania tych scenariuszy w ocenie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego i związanej z tym kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych; oraz • Regularnego sprawdzenia modelu w celu określenia jego skuteczności i ciągłej oceny adekwatności wykorzystanych danych makroekonomicznych, w tym źródła tych danych. <p>Oprócz powyższego, biegły rewident zwraca również uwagę na to, jaki system informatyczny został wykorzystany do opracowania scenariuszy makroekonomicznych, a także na ogólne kontrole informatyczne tego systemu.</p> <p><i>[Uwaga: Ten przykład koncentruje się na skutkach makroekonomicznych danych wejściowych i danych samych w sobie, a nie na systemach informacyjnych, wykorzystywanych do szacunków oczekiwanych strat kredytowych]</i></p>	<p>wskaźniki;</p> <ul style="list-style-type: none"> • poziomy zatrudnienia w górnictwie i przemyśle wydobywczym w ostatnich latach i oczekiwania na przyszłość; oraz • poziomy korelacji pomiędzy czynnikami zidentyfikowanymi powyżej. <p>Biegły rewident uzyskał również zrozumienie ogólnych kontroli IT stosowanych w odniesieniu do systemu informatycznego wykorzystywanego do tworzenia scenariuszy makroekonomicznych.</p> <p>Po uzyskaniu zrozumienia powyższych kwestii, biegły rewident zapoznał się z procesem, przez który przeszło kierownictwo, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić odpowiednie zmienne makroekonomiczne i scenariusze do wykorzystania w swoich modelach oczekiwanych strat kredytowych; • zrozumieć, w jaki sposób zmienne makroekonomiczne i scenariusze zostały zastosowane w modelach oczekiwanych strat kredytowych; • zrozumieć wpływ wybranych zmiennych makroekonomicznych i scenariuszy na obliczanie oczekiwanych strat kredytowych; • wybrać szacunki punktowe dla odpowiedniego punktu w przyszłości

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>(zob. par. A36–A37)</p> <p>i. wybiera lub projektuje oraz stosuje wykorzystywane metody, w tym wykorzystanie modeli; (zob. par. A38–A39)</p> <p>ii. wybiera założenia, które zostaną wykorzystane, uwzględniając rozważenie alternatywnych rozwiązań oraz identyfikuje znaczące założenia, oraz (zob. par. A40–A43)</p> <p>iii. wybiera dane do zastosowania, (zob. par. A44)</p> <p>b. zapoznaje się ze stopniem niepewności szacunku, w tym poprzez rozważenie zakresu</p>	<p><i>i związanych z nimi ujawnień, więc paragraf 13(h) nie został tu uwzględniony].</i></p>	<p>w każdym scenariuszu prognozy makroekonomicznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonać przeglądu tych zmiennych i scenariuszy, w tym określić, kto dokonał przeglądu i zatwierdzenia, jaka jest częstotliwość przeglądu, czy kierownictwo zakwestionowało kompletność zmiennych i przeprowadziło dalsze analizy; • złożyć wewnętrzne sprawozdania dla komitetu ds. audytu, komitetu wykonawczego i komitetu ds. ryzyka, uwzględniając poziom szczegółowości i zrozumiałość informacji zarządczej; • przeprowadzić testy ogólnych kontroli IT w odniesieniu do zidentyfikowanego systemu informacyjnego; oraz • zatwierdzić model szacunku, uwzględniając wpływ czynników makroekonomicznych na oczekiwane straty kredytowe. <p>Po przeprowadzeniu tych czynności biegły rewident rozważył ryzyko, że przy wyborze zmiennych makroekonomicznych kierownictwo mogło wykazać stronniczość w kierunku określonego wyniku. Biegły rewident stwierdził, że nie wydaje się, aby istniały dowody na stronniczość, ponieważ niektóre zmienne makroekonomiczne wydawały się konserwatywne,</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>możliwych wyników wyceny; oraz (zob. par. A45)</p> <p>c. odnosi się do niepewności szacunku, w tym wybierając szacunek punktowy oraz powiązane ujawnienia w celu ich ujęcia w sprawozdaniu finansowym (zob. par. A46– A49).</p> <p>(i) mające znaczenie dla badania czynności kontrolne nad procesem ustalania szacunków księgowych przez kierownictwo, jak opisano w paragrafie 13(h)(ii) (zob. par. A50– A54).</p>		<p>a inne wręcz przeciwnie.</p>
<p>15. W odniesieniu do szacunków księgowych biegły rewident określa, czy zespół wykonujący zlecenie posiada specjalistyczne umiejętności lub wiedzę do wykonania procedur oszacowania ryzyka, identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia, zaprojektowania i wykonania procedur badania stanowiących reakcję na te ryzyka, lub oceny uzyskanych dowodów badania (zob.</p>	<p>Ze względu na złożoność i subiektywność analizy makroekonomicznej przeprowadzanej przez kierownictwo, biegły rewident może stwierdzić, że zespół realizujący zlecenie potrzebuje specjalistycznych umiejętności lub wiedzy.</p> <p>Poza odpowiednimi ramami rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, biegli rewidenci sprawozdań finansowych banków muszą</p>	<p>Na podstawie złożoności szacunku oczekiwanych strat kredytowych oraz biorąc pod uwagę wiedzę i umiejętności posiadane przez zespół przeprowadzający badanie, biegły rewident ustalił, że do wykonania procedur badania niezbędne są następujące specjalistyczne umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekspersi ds. ryzyka ekonomicznego i kredytowego: Osoby, które koncentrują się na prognozowaniu i analizie prognozowania

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>par. A61–A63).</p>	<p>posiadać wiedzę i doświadczenie w zakresie sektora bankowego i jego unikalnych ryzyk.</p>	<p>zależności pomiędzy czynnikami ekonomicznymi i jego wpływu na zdolność klientów do spłaty zobowiązań.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatycy: Umiejętności i wiedza z zakresu IT są wymagane do zrozumienia i przeprowadzenia procedur związanych z informatycznym wdrożeniem modeli oczekiwanych strat kredytowych. • Eksperti ds. modelowania: Eksperti ds. modelowania są niezbędni do zrozumienia i przeprowadzenia procedur związanych z modelami oczekiwanych strat kredytowych funkcjonującymi w banku.
<p>Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia</p>		
<p>16. W trakcie identyfikacji i oszacowania ryzyk istotnego zniekształcenia odnoszących się do szacunków księgowych i powiązanych ujawnień na poziomie stwierdzeń, jak jest to wymagane przez MSB 315 (Zmieniony),³⁰ biegły rewident szacuje odrębnie ryzyko nieodłączne i ryzyko kontroli. Podczas identyfikacji ryzyk istotnego zniekształcenia i szacowania ryzyka nieodłącznego biegły rewident bierze pod uwagę następujące zagadnienia: (zob. par. A64–A71)</p>	<p>W ramach oszacowania ryzyka biegły rewident zazwyczaj stara się zrozumieć, czy i w jakim stopniu osądy dokonywane przy ustalaniu makroekonomicznych danych wejściowych, zmiennych i scenariuszy przyczyniają się do stopnia niepewności szacunków. Ustalając stopień niepewności szacunków, biegły rewident zazwyczaj bierze pod uwagę następujące kwestie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ocenę czynników ryzyka nieodłącznego, w tym: 	<p>Aby zidentyfikować i oszacować ryzyko istotnego zniekształcenia związane ze zmiennymi makroekonomicznymi, biegły rewident:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poszukiwał dodatkowych dowodów w publicznie dostępnych informacjach, uzyskanych ze źródeł takich jak Internet czy lokalne publikacje regulacyjne, aby samodzielnie zrozumieć panujące warunki ekonomiczne, które mogą mieć wpływ na portfel hipoteczny, takie jak poprawa stóp bezrobocia, oznaki, że ceny nieruchomości

³⁰ MSB 315 (zmieniony), paragrafy 25 i 26

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>(a) Stopień, w jakim szacunek księgowy jest narażony na niepewność szacowania, oraz (zob. par. A72–A75)</p> <p>(b) Stopień w jakim na poniższe ma wpływ niepewność szacowania, złożoność, subiektywizm lub inne czynniki ryzyka nieodłącznego: (zob. par. A76-A79)</p> <p>(i) Wybór i zastosowanie metod, założeń i danych podczas ustalania szacunku księgowego, oraz</p> <p>(ii) Wybór szacunku punktowego kierownictwa i powiązanych ujawnień do włączenia do sprawozdania finansowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ warunki ekonomiczne mające wpływ na konkretny portfel kredytowy oraz subiektywność w określaniu tych najbardziej istotnych; ○ względny stopień złożoności w szacowaniu prognozy zmian cen domów i bezrobocia; ○ siłę korelacji pomiędzy czynnikami ekonomicznymi a oczekiwanymi stratami kredytowymi; oraz ○ osądy stosowane przy określaniu istotnych czynników. <ul style="list-style-type: none"> ● Zarządzanie i kontrole nad modelami wykorzystywanymi do szacowania oczekiwanych strat kredytowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ zmienne ekonomiczne istotne dla ocenianego portfela, w tym ocena klienta dotycząca wrażliwości na zmianę tych zmiennych indywidualnie lub w połączeniu z innymi zmiennymi; ○ liczba scenariuszy makroekonomicznych zidentyfikowanych dla portfela; oraz ○ waga prawdopodobieństwa scenariuszy makroekonomicznych. 	<p>mogą rosnać na danym obszarze, itp.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Oceniał kompletność i dokładność danych źródłowych i danych historycznych wykorzystanych do opracowania analizy w celu identyfikacji odpowiednich zmiennych makroekonomicznych, wyboru scenariuszy i ich wagi prawdopodobieństwa. Zastosował analizę danych w celu zidentyfikowania wszelkich braków w jakości danych źródłowych wykorzystanych do określenia zmiennych makroekonomicznych, przy czym nie zidentyfikował żadnych istotnych luk; ● Zapytał ekspertów ds. regulacji o wszelkie niedawne zmiany w regulacjach mieszkaniowych lub towarowych, które mogą mieć wpływ na klientów tego portfela kredytów hipotecznych; ● Zaangażował niezależnych ekspertów gospodarczych do oceny zasadności założeń dotyczących przyszłych perspektyw i prognoz. Dokonał tego poprzez porównanie prognozy kierownictwa z prognozą opracowaną niezależnie przez wewnętrznych ekspertów. W przypadku stwierdzenia różnic w prognozach, zorganizował spotkanie wewnętrznych ekonomistów z ekonomistami kierownictwa

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<ul style="list-style-type: none"> zmiany w wymogach regulacyjnych. 	<p>w celu zrozumienia zasadności przyjętych założeń w kontekście podniesionych niezależnych zastrzeżeń; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> Dokonał przeglądu informacji ujawnionych w sprawozdaniu finansowym, aby upewnić się, że obszary, które spowodowały powstanie ryzyka nieodłącznego, zostały odpowiednio ujawnione, wraz z potencjalnymi wrażliwościami, aby umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego odpowiednią ocenę założeń przyjętych przez kierownictwo. Zauważono, że kierownictwo powinno bardziej szczegółowo omówić wrażliwość na scenariusze makroekonomiczne i mogłoby odnieść korzyść z wyjaśnienia wrażliwości na podstawie testów warunków skrajnych przeprowadzonych na potrzeby sprawozdawczości kapitałowej. <p>Z wyjątkiem ustalenia związanego z powyższym ujawnieniem, biegły rewident stwierdził, że zmienne makroekonomiczne podlegają znacznej niepewności szacunków. Wybór scenariuszy makroekonomicznych jest subiektywny i z natury rzeczy złożony przy określaniu wag stosowanych do każdego scenariusza.</p>
<p>17. Biegły rewident ustala, czy którekolwiek z ryzyk istotnego zniekształcenia</p>	<p>Szacunki oczekiwanych strat kredytowych, a w szczególności dane wejściowe oparte</p>	<p>Biegły rewident ustalił, że na szereg zmiennych makroekonomicznych może mieć wpływ</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>zidentyfikowanych i oszacowanych zgodnie z par. 16 są, według jego osądu, ryzykami znaczącymi.³¹ Jeżeli biegły rewident ustalił, że występuje znaczące ryzyko, uzyskuje zrozumienie kontroli jednostki, w tym czynności kontrolnych dotyczących tego ryzyka³² (zob.: par. A80).</p>	<p>na scenariuszach makroekonomicznych, często charakteryzują się wysoką niepewnością z uwagi na subiektywność stosowanych prognoz.</p> <p>Zazwyczaj biegły rewident analizuje zidentyfikowane ryzyko istotnego zniekształcenia, aby ustalić, które elementy bazowe lub przyjęte założenia w największym stopniu przyczyniają się do tej niepewności szacunku, oraz przypisać te elementy i założenia do oszacowania znaczącego ryzyka.</p> <p>Biorąc pod uwagę ograniczenia w zakresie wiedzy i/lub danych wykorzystywanych przy opracowywaniu scenariuszy, kierownictwo musi dokonywać osądu, co może komplikować opracowywanie tych scenariuszy oraz, w efekcie, pomiar wpływu przyjętych scenariuszy. Złożoność ta jest brana pod uwagę jako część oszacowania i identyfikacji ryzyk istotnego zniekształcenia przez biegłego rewidenta.</p> <p>Analiza wrażliwości lub analiza trendów może zostać wykorzystana, aby pomóc zrozumieć czynniki wpływające na niepewność szacunków, takie jak historyczne trendy makroekonomiczne i historia dokładnego prognozowania w naszym przykładzie.</p>	<p>pogorszenie koniunktury w branży górniczej i wydobywczej, w tym ceny domów, bezrobocie itp. Wydaje się, że istnieje silna korelacja między tymi zmiennymi, a na podstawie wrażliwości biegły rewident ustalił, że przyszłe perspektywy makroekonomiczne dla kredytów udzielanych osobom pracującym w tym sektorze i w tym regionie geograficznym mogą być znacznie zagrożone, a tym samym wpłynąć na oszacowanie oczekiwanych strat kredytowych. Biegły rewident stwierdził, że identyfikacja i zastosowanie zmiennych makroekonomicznych w ramach scenariuszy makroekonomicznych stanowi znaczące ryzyko.</p> <p>Biegły rewident zidentyfikował odpowiednie kontrole związane z określeniem zmiennych makroekonomicznych. Następująca kontrola (między innymi) została zidentyfikowana jako istotna kontrola:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Departament kredytowy banku uzyskał od departamentu gospodarczego banku szereg zmiennych ekonomicznych i przygotował analizę w celu określenia: <ul style="list-style-type: none"> ○ zmiennych, które są istotne dla kalkulacji oczekiwanych strat

³¹ MSB 315 (zmieniony), paragraf 27

³² MSB 315 (zmieniony), paragraf 29

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>kredytowych poprzez analizę regresji;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ liczby scenariuszy makroekonomicznych, które należy rozważyć w oparciu o zachowanie danej zmiennej; oraz ○ wagi, jakie należy zastosować do każdego scenariusza. <p>Analiza jest przeglądana przez kierownika ds. ryzyka kredytowego oraz omawiana i zatwierdzana na kwartalnym posiedzeniu komitetu kredytowego w celu potwierdzenia, że pozostaje istotna, a jeżeli komitet uzna, że wymaga ona aktualizacji, jest odświeżana na następnym posiedzeniu komitetu.</p> <p>Biegły rewident sprawdził projekt i wdrożenie kontroli, biorąc pod uwagę następujące czynniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy kontrola została zaprojektowana tak, aby działała na wystarczająco precyzyjnym poziomie, aby ograniczyć ryzyko istotnego zniekształcenia; • Czy osoby przeprowadzające kontrolę miały odpowiednie doświadczenie i kwalifikacje do jej przeprowadzenia oraz czy posiadały w organizacji uprawnienia umożliwiające skuteczność kontroli; • Czy podjęto odpowiednie działania

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>wynikające z przeprowadzonej kontroli; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy informacje wykorzystane w kontroli były kompletne i dokładne (np. dane makroekonomiczne wykorzystane w raporcie kwartalnym). <p>Na podstawie powyższych rozważań biegły rewident nie zatwierdził projektu kontroli ze względu na rozbieżność między czynnikami makroekonomicznymi uwzględnionymi w obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych na poziomie jurysdykcji, a nie na poziomie regionu geograficznego, bez uwzględnienia lub udokumentowania w metodologii jakichkolwiek czynników rekompensujących to ograniczenie danych. Informacja o tym została przekazana kierownictwu i osobom sprawującym nadzór.</p>
Reakcje na oszacowanie ryzyka istotnego zniekształcenia		
<p><i>Badanie, w jaki sposób kierownictwo ustala szacunki księgowe</i></p> <p>22. Podczas badania sposobu, w jaki kierownictwo ustala szacunki księgowe, dalsze procedury badania obejmują procedury zaprojektowane i wykonywane zgodnie z paragrafami 23–26, w celu uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących ryzyk</p>	<p>Przy opracowywaniu procedur mających na celu sprawdzenie, w jaki sposób kierownictwo dokonało szacunku, biegły rewident niezależnie stosuje osąd oparty na znanych faktach i okolicznościach, aby zakwestionować te czynności wykonane przez kierownictwo.</p> <p>Ze względu na znaczną liczbę osądów, które muszą być dokonane, biegły rewident musi rozważyć sumę dokonanych osądów, aby ocenić</p>	<p>Biegły rewident otrzymał od kierownictwa szczegółowy dokument dotyczący metodologii opracowania wraz z ostatecznym dokumentem dotyczącym polityki rachunkowości w zakresie oczekiwanych strat kredytowych i scenariuszy makroekonomicznych oraz potwierdził treść dokumentu poprzez zapytania skierowane do departamentu gospodarczego, finansów i kredytów banku. We współpracy z informatykiem zakresem badania objęto odpowiednie systemy,</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>istotnego zniekształcenia odnoszących się do: (zob. par. A94)</p> <p>(a) Wyboru i zastosowania metod, znaczących założeń oraz danych wykorzystanych przez kierownictwo podczas ustalania szacunku księgowego, oraz</p> <p>(b) Sposobu, w jaki kierownictwo dokonało wyboru szacunku punkтового i przedstawiło powiązane ujawnienia dotyczące niepewności szacowania.</p>	<p>ogólną racjonalność.</p> <p>Zazwyczaj biegły rewident angażuje ekspertów posiadających specjalistyczną wiedzę i ekspertów ds. projektowania i przeprowadzania procedur badania, w tym analizy wystarczalności i odpowiedniości dowodów badania zgodnie z MSB 500 „Dowody badania”.</p> <p>Określenie czynników makroekonomicznych istotnych dla portfela, a tym samym dla kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, wymaga uwzględnienia szerokiego zakresu źródeł informacji. Zazwyczaj analiza przeprowadzana w celu ustalenia, czy dany czynnik wiąże się ze stratami, opiera się na publicznie dostępnych informacjach historycznych. Tam, gdzie jest to możliwe, biegły rewident uzyskuje je niezależnie podczas przeprowadzania własnej analizy.</p>	<p>w tym bezpieczny serwer, na którym kierownictwo przechowuje swoje analizy, oraz bazę danych.</p> <p>Ekspert ds. ryzyka kredytowego był zaangażowany w projektowanie i przeprowadzanie procedur w celu zapewnienia, że odpowiednie czynniki zostały uwzględnione w planowanych testach szczegółowych, koncentrujących się na osądach kierownictwa.</p> <p>Ekspersi ds. modelowania zostali zaangażowani przez biegłego rewidenta do zaprojektowania solidnych procedur badania, w ramach których ponownie przeprowadzili analizę regresji wykonaną przez kierownictwo w celu zakwestionowania odpowiedniości zmiennej makroekonomicznej.</p> <p><i>[Uwaga: Szczegółowe procedury przeprowadzone w odniesieniu do znaczących założeń i związanych z nimi wyników znajdują się w pkt 24 poniżej].</i></p>
<p>Metody</p> <p>23. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do metod, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p> <p>(a) Czy wybrana metoda jest prawidłowa w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń</p>	<p>Wymóg ten jest istotny dla zmiennych makroekonomicznych oczekiwanych strat kredytowych w dwóch kluczowych obszarach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • po pierwsze, przy określaniu czynników makroekonomicznych istotnych dla portfela; oraz • po drugie, w metodzie, według której są one wbudowane w mechanizm obliczania 	<p>Biegły rewident przeprowadził analizę jakościową w celu niezależnej identyfikacji czynników ekonomicznych, które mogą mieć wpływ na oczekiwane straty kredytowe, jak wspomniano powyżej, aby sprawdzić kompletność i odpowiedniość czynników wykorzystanych w modelu oczekiwanych strat kredytowych. Wykorzystując niezależnie uzyskane dane</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p> sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany metody w stosunku do tych, które były wykorzystane w poprzednich okresach sprawozdawczych są odpowiednie; (zob. par. A95, A97)</p> <p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru metody powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p> <p>(c) Czy kalkulacje są zastosowane zgodnie z metodą oraz są poprawne matematycznie;</p> <p>(d) Tam, gdzie zastosowana przez kierownictwo metoda obejmuje skomplikowane modelowanie, czy osądy zostały zastosowane spójnie oraz czy, gdy ma to zastosowanie: (zob. par. A98–A100)</p> <p>(i) Zaprojektowanie modelu spełnia cel pomiaru mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, jest odpowiednie w danych okolicznościach oraz, jeżeli ma to zastosowanie,</p>	<p>oczekiwanych strat kredytowych, w tym obliczania różnych scenariuszy i stosowanych w nich wag.</p> <p>W celu określenia tych czynników makroekonomicznych, które mają wpływ na obliczanie oczekiwanych strat kredytowych, oczekuje się, że kierownictwo przeprowadzi analizę regresji w odniesieniu do danych dotyczących strat historycznych w celu ustalenia, czy istnieje współzależność, w oparciu o szereg czynników, które mogłyby w sposób uzasadniony prowadzić do zmiany zdolności kredytobiorcy do spłaty. Analiza ta powinna być okresowo aktualizowana, aby zapewnić, że czynniki te są nadal odpowiednie.</p> <p>W miarę możliwości zespół ds. badania ponownie przeprowadza analizę statystyczną, aby zapewnić dokładność matematyczną. Jeżeli jest to możliwe, takie ponowne wykonanie obejmuje niezależne uzyskanie danych dotyczących czynników sprawczych i uwzględnienie ich w obliczeniach, aby upewnić się, że nie doszło do manipulacji danymi bez wyjaśnienia i nadzoru.</p> <p>Oceniając metodę włączenia czynników makroekonomicznych do modelu, zespół ds. badania korzysta z pomocy ekspertów ds. ryzyka kredytowego i modelowania. Ekspert</p>	<p>dotyczące cen domów i bezrobocia, biegły rewident przeprowadził analizę regresji w celu sprawdzenia matematycznej dokładności obliczeń kierownictwa. Wyniki potwierdziły pozytywną współzależność między danymi dotyczącymi cen nieruchomości i bezrobocia a stratami kredytowymi.</p> <p>Biegły rewident zauważył, że kierownictwo nie określiło w swoim modelowym dokumencie poświęconym metodologii częstotliwości ponownego przeprowadzania analizy odpowiednich czynników makroekonomicznych. Zostało to zgłoszone kierownictwu jako ustalenie dotyczące jego środowiska kontroli.</p> <p>Biegły rewident skorzystał z pomocy ekspertów ds. ryzyka kredytowego do przeglądu metodologii pod kątem zgodności z MSSF 9. Skrypty obliczeń oczekiwanych strat kredytowych zostały następnie przejrane przez eksperta ds. modelowania, aby upewnić się, że obliczenia są zgodne z polityką i osądami udokumentowanymi w metodologii. Ekspert nie stwierdził odstępstw od standardu ani rozbieżności między metodologią modelu a matematyką wbudowaną w silnik obliczeniowy.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>zmiany w modelu w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego są odpowiednie w danych okolicznościach, oraz</p> <p>(ii) Poprawki wyniku modelu są spójne z celem pomiaru mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej i są odpowiednie w danych okolicznościach, oraz</p> <p>(e) Czy spójność znaczących założeń i danych została zachowana podczas stosowania metody (zob. par. A101).</p>	<p>ds. ryzyka kredytowego ocenia dokument dotyczący metodologii modelu pod kątem zgodności z obowiązującym standardem rachunkowości, MSSF 9. Następnie ekspert ds. modelowania dokonuje przeglądu skryptów modelu, aby upewnić się, że model działa zgodnie z polityką.</p>	

<p>Znaczące założenia</p> <p>24. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do znaczących założeń, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p> <p>(a) Czy znaczące założenia są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany metody w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych są odpowiednie; (zob. par. A95, A102–A103)</p> <p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru znaczących założeń powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p> <p>(c) Czy, na podstawie wiedzy uzyskanej przez biegłego rewidenta w trakcie badania, znaczące założenia są spójne między sobą oraz z założeniami wykorzystanymi w innych szacunkach księgowych, lub z powiązаныmi założeniami wykorzystanymi w innych obszarach działalności gospodarczej jednostki; oraz (zob. par. A104)</p>	<p>W celu wykonania wymogów określonych w paragrafie 24(a) MSB 540 (Zmienionego), biegły rewident dąży do zrozumienia, oceny i zakwestionowania tych założeń, które kierownictwo uważa za znaczące (jak również tych, co do których biegły rewident oczekiwałby, że będą znaczące) przy szacowaniu odpisów aktualizujących wartość oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z wymogami MSSF 9. Obejmuje to rozważenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polityki rachunkowości banku zgodnie z MSSF 9 oraz podejścia do wykorzystania zmiennych makroekonomicznych i danych w modelach oczekiwanych strat kredytowych, w tym wykorzystania informacji stron trzecich; • Środowisko zarządzania i kontroli, które kierownictwo wprowadziło w odniesieniu do szacowania oczekiwanych strat kredytowych; • Systemy informatyczne, które zostały wykorzystane do oszacowania oczekiwanych strat kredytowych, wraz z ogólnymi kontrolami informatycznymi tych systemów; • Dotychczasowe ustalenia kontroli; • Spotkania z ekspertami i specjalistami dotyczące zakresu prac; oraz • Inne czynniki ryzyka nieodłącznego 	<p>W odniesieniu do paragrafu 24(a), w tym przypadku biegły rewident uzyskał i przejrzał analizę przygotowaną przez kierownictwo, która pokazuje, jak wrażliwe są, w ujęciu rzeczowym, odpisy aktualizujące wartość oczekiwanych strat kredytowych na zmiany w zakresie bezrobocia i cen nieruchomości na poziomie geograficznym. Ponieważ badana jednostka nie opracowała konkretnych scenariuszy dla cen towarów, biegły rewident zakwestionował zasadność tej decyzji w kontekście potencjalnego wpływu zmian takich cen na odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych i zwrócił się do kierownictwa o wykazanie, że wpływ zmian cen towarów został uwzględniony w ujmowaniu i wycenie odpisu na oczekiwane straty kredytowe poprzez korektę modelu. W odniesieniu do samej korekty modelu biegły rewident przeanalizował, ocenił i zatwierdził kontrole kierownictwa oraz proces zarządzania stosowany do szacowania korekty modelu, jak również wpływ na alokację do etapów. Dokonano tego w odniesieniu do wszystkich regionów geograficznych.</p> <p>Biegły rewident uzyskał również i ocenił wyniki testów statystycznych przeprowadzonych przez kierownictwo w celu uzyskania dowodów na zastosowanie zmiennych makroekonomicznych w szacowaniu przyszłościowych PD, LGD i EAD. Obejmowało to rozważenie zasadności ram statystycznych, które kierownictwo wykorzystало do ustalenia związków przyczynowych (regresja</p>
--	---	---

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>(d) Tam gdzie ma to zastosowanie, czy kierownictwo zamierza podjąć specyficzne rodzaje działań i czy ma możliwość, aby to zrealizować (zob. par. A105).</p>	<p>zidentyfikowane podczas przeprowadzania procedur oszacowania ryzyka i powiązanych działań, jak opisano powyżej.</p> <p>Proces ten obejmuje ustalenie, w jaki sposób kierownictwo zidentyfikowało czynniki ryzyka kredytowego, stosując odpowiedni zawodowy sceptycyzm. W związku z tym można oczekiwać, że proces ten będzie obejmował rozważenie poprawności oceny kierownictwa w zakresie czynników, które kierownictwo uznało za kluczowe oraz na jakiej podstawie wyciągnięto taki wniosek, jak również rozważenie czynników, których kierownictwo nie uznało za kluczowe oraz na jakiej podstawie wyciągnięto taki wniosek.</p> <p>Biegły rewident zazwyczaj stara się również zrozumieć, w jaki sposób ustalono zależności między zmiennymi makroekonomicznymi a (i) wskaźnikami niewykonania zobowiązań, (ii) wartościami zabezpieczeń oraz (iii) historią spłat w celu oszacowania prognozowanego (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, (ii) straty w przypadku niewykonania zobowiązania oraz (iii) ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania. Może to obejmować ustalenie, jakie podejście i ramy statystyczne zastosowano w celu ustalenia tych związków przyczynowych oraz jakie testy</p>	<p>liniowa) oraz wyników testów przeprowadzonych przez kierownictwo w celu ustalenia istotności statystycznej (współczynniki, które wykazały przedziały ufności większe niż akceptowalny procent). Prace te wymagały skorzystania z pomocy ekspertów biegłego rewidenta w zakresie prognozowania gospodarczego, ryzyka kredytowego i modelowania.</p> <p>Biegły rewident ocenił i sprawdził podejście, które kierownictwo zastosowało przy opracowywaniu założeń stanowiących podstawę wielorakich scenariuszy ekonomicznych. Prace te obejmowały zrozumienie, ocenę i sprawdzenie kontroli stosowanych przez kierownictwo oraz nadzór nad tym procesem. Podejście kierownictwa polegało na przyjęciu średniej ważonej strat kredytowych ustalonych dla każdego z różnych wybranych scenariuszy, ważonej prawdopodobieństwem wystąpienia każdego scenariusza plus / minus oddzielna korekta z tytułu czynników „dodatkowych”. Ponieważ badana jednostka opracowała tylko cztery scenariusze, biegły rewident zakwestionował ich liczbę i adekwatność poprzez porównanie charakteru i ilości scenariuszy z innymi scenariuszami i zewnętrznymi prognozami publikowanymi przez banki centralne i inne organy. Biegły rewident zastosował zawodowy sceptycyzm, oceniając, czy istnieją inne prawdopodobne scenariusze,</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>przeprowadzono w celu określenia istotności statystycznej i bezstronności wszelkich modeli. W ramach tego zadania biegły rewident zazwyczaj rozważa, w jaki sposób kierownictwo oceniło oczekiwane współzależności między założeniami przy opracowywaniu szczegółów konkretnych scenariuszy gospodarczych, np. oczekuje się, że wzrost bezrobocia spowoduje ostatecznie spadek stóp procentowych i PKB w przyszłości. Może to obejmować rozważenie, w jaki sposób kierownictwo upewniło się, że założenia są stosowane w sposób spójny, tak aby opracowane scenariusze były realistyczne.</p> <p>Biegły rewident zwykle ustala, ile scenariuszy ekonomicznych zidentyfikowało kierownictwo oraz w jaki sposób scenariusze te zostały opracowane i uzasadnione, na przykład poprzez odniesienie do danych zewnętrznych lub porównanie z innymi podmiotami. Na ogół uwzględnia się przy tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiedniość polityki badanej jednostki w celu zidentyfikowania i opracowywania racjonalnie prawdopodobnych scenariuszy, które mogą nastąpić i wpłynąć na odpis aktualizujący wartość oczekiwanych strat kredytowych; • założenia kierownictwa dotyczące prawdopodobieństwa wystąpienia każdego 	<p>które kierownictwo mogło rozważyć, i zakwestionował podstawę, na której wybrano cztery scenariusze. Kierownictwo przedstawiło analizę wrażliwości, która wykazała, że zaostrzenie założeń nie spowodowałoby istotnej zmiany w odpisie z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Biegły rewident ocenił dokumenty przedstawione na poparcie tego twierdzenia i doszedł do wniosku, że stanowisko kierownictwa jest odpowiednie i uzasadnione. Obejmowało to rozważenie wpływu alokacji do etapów. W tym względzie odnotowano różnicę - ponieważ podkreślono istotne założenia, spowodowało to różnicę w odpisie z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, która była niższa niż istotność wyników. W związku z tym biegły rewident uwzględnił tę różnicę w zestawieniu nieskorygowanych zniekształceń.</p> <p>Biegły rewident ocenił również racjonalność prawdopodobieństwa wystąpienia tych scenariuszy, które kierownictwo opracowało i uzasadniło, odwołując się do danych zewnętrznych i wyników testów warunków skrajnych w bankach partnerskich, aby ustalić, czy badana jednostka mieści się w konsensusie rynkowym.</p> <p>Biegły rewident uznał ogólne podejście kierownictwa za odpowiednie i rozsądne w oparciu o pracę wykonaną powyżej oraz pracę</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>z nich pod względem wag, które zostały zastosowane do parametrów (PD, LGD i EAD), które zostały przyjęte w ramach każdego scenariusza; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> W jaki sposób opracowano i uzasadniono te wagi, na przykład ponownie poprzez odniesienie do danych zewnętrznych lub porównanie do innych podmiotów. <p>W szczególności biegły rewident może dążyć do zrozumienia, oceny i zatwierdzenia kontroli dotyczących danych ekonomicznych i prognoz, jak również oceny niezależnych testów, które zostały przeprowadzone w celu zatwierdzenia założeń wykorzystanych do oszacowania odpisu na oczekiwane straty kredytowe. Obejmuje to przegląd narzędzi wrażliwości, które są wykorzystywane przez kierownictwo w celu informowania o nadzorze nad adekwatnością szacunków oczekiwanych strat kredytowych i oceny wpływu alternatywnych założeń ekonomicznych.</p> <p>Zmiany zachodzące z roku na rok w procesie przyjętym przez kierownictwo oraz w założeniach przez nie stosowanych są zazwyczaj zrozumiałe i oceniane pod kątem racjonalności. Obejmuje to analizę rzeczywistych wyników w zestawieniu z oczekiwaniami oraz inne formy weryfikacji ex-post.</p>	<p>wykonaną przez ekspertów biegłego rewidenta w zakresie prognozowania gospodarczego i ryzyka kredytowego.</p> <p>Kierownictwo dokonało zmian w założeniach, ponieważ są one kalibrowane w czasie. W związku z tym biegły rewident ocenił te zmiany w odniesieniu do kwoty odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, która jest ujmowana i wyceniana, aby ustalić, czy zmiana ta nie wpłynęła nadmiernie na odpis. Biegły rewident uczynił to, aby móc wyciągnąć wniosek co do stosowności zmiany i/lub tego, czy zmiana wskazuje na stronniczość kierownictwa. Prace te obejmowały przegląd dokonanej przez kierownictwo oceny stopnia, w jakim potencjalne straty kredytowe mogą być niedoszacowane w przypadku przyszłego spowolnienia gospodarczego, biorąc pod uwagę, że założenia kierownictwa w momencie udzielania kredytów opierały się na oczekiwaniach, iż warunki kredytowe będą stosunkowo bardziej korzystne. Biegły rewident porównał również założenia oczekiwane w roku poprzednim z tym, co faktycznie okazało się w praktyce w roku bieżącym, potwierdzając, że kierownictwo było zasadniczo dokładne w swoich prognozach. W ramach tej pracy biegły rewident przeanalizował, ocenił i zatwierdził kontrole kierownictwa dotyczące sposobu, w jaki te zmiany</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>W celu spełnienia wymogów określonych w paragrafie 24(c) MSB 540 (Zmienionego) biegły rewident powinien być świadomy sprzecznych informacji w zakresie rachunkowości instrumentów finansowych, a także w zakresie innych wartości szacunkowych. Uzasadnienie istotnych różnic powinno być zrozumiałe i potwierdzone dowodami.</p> <p>W celu spełnienia wymogów określonych w paragrafie 24(d) MSB 540 (Zmienionego) biegły rewident stara się zrozumieć i ocenić wewnętrzne praktyki kierownictwa w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym. Ma to na celu ocenę, czy założenia stosowane przy szacowaniu odpisu na oczekiwane straty kredytowe są zgodne z takimi praktykami, w szczególności w odniesieniu do strat w przypadku niewykonania zobowiązania, które są ustalane poprzez odniesienie do zabezpieczenia na zasadzie prognozowania.</p>	<p>założeń są stosowane do modelu, nie odnotowując żadnych wyjątków w tym zakresie.</p> <p>W odniesieniu do paragrafu 24(c), w ramach oceny spójności rachunkowości instrumentów finansowych w ujęciu ogólnym, biegły rewident ustalił, czy założenia dotyczące przedpłat i wcześniejszych spłat przyjęte przy określaniu okresu życia kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych nieruchomościami, wykorzystywane do szacowania odpisu z tytułu utraty wartości oczekiwanych strat kredytowych, różniły się od założeń stosowanych przy szacowaniu przychodów z tytułu odsetek. Chociaż zidentyfikowano różnice, w związku z zastosowaniem przybliżeń do oszacowania oczekiwanych strat kredytowych według portfela, kierownictwo przedstawiło analizę ich ilości, a biegły rewident ponownie przeprowadził próbę tych obliczeń i stwierdził, że różnice nie były w rzeczywistości istotne. W zakresie innych szacunków księgowych biegły rewident ocenił, w jaki sposób przyjęte przez badaną jednostkę prognostyczne założenia dotyczące kontynuacji działalności, utraty wartości firmy oraz odzyskiwalności aktywów z tytułu podatku odroczonego są powiązane z założeniami zastosowanymi w modelu oczekiwanych strat kredytowych. W szczególności, biegły rewident potwierdził, na podstawie próby, że przepływy</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>pieniężne wykorzystane przez kierownictwo w testach na utratę wartości wartości firmy, budżetowaniu i prognozowaniu oraz w ocenie możliwości odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego są spójne z przepływami pieniężnymi oraz innymi założeniami makroekonomicznymi wykorzystanymi do oszacowania oczekiwanych strat kredytowych zgodnie ze scenariuszem ekonomicznym opartym na scenariuszu podstawowym.</p> <p>W odniesieniu do paragrafu 24(d), biegły rewident ocenił, czy kierownictwo ma zamiar i możliwość przejęcia nieruchomości i realizacji zabezpieczenia w oparciu o dotychczasową praktykę i bieżące plany biznesowe. Biegły rewident zakwestionował przypadki, w których straty w przypadku niewykonania zobowiązania były modelowane w oparciu o prognostyczne wartości zabezpieczeń, ponieważ kierownictwo nie zajmowało nieruchomości w przeszłości i stwierdził, że kierownictwo zrobi to w przyszłości, jeżeli nie będzie realnej perspektywy spłaty.</p> <p><i>[Uwaga: To, w jaki sposób biegły rewident stosuje wymogi określone w paragrafie 24(b) MSB 540 (zmienionego), przedstawiono poniżej w podrozdziale „Oznaki możliwej stronniczości kierownictwa”].</i></p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>Dane</p> <p>25. Stosując wymogi paragrafu 22 w odniesieniu do danych, dalsze procedury badania odnoszą się do poniższych zagadnień:</p> <p>(a) Czy dane są odpowiednie w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej oraz, jeżeli ma to zastosowanie, czy zmiany w stosunku do poprzednich okresów sprawozdawczych są odpowiednie (zob. par. A95, A106);</p> <p>(b) Czy osądy zastosowane podczas wyboru danych powodują wystąpienie oznak możliwej stronniczości kierownictwa; (zob. par. A96)</p> <p>(c) Czy dane zostały odpowiednio zrozumiane lub zinterpretowane przez kierownictwo, w tym w odniesieniu do warunków umownych; oraz (zob. par. A107)</p> <p>(d) Czy dane zostały odpowiednio zrozumiane lub zinterpretowane przez kierownictwo, w tym w odniesieniu do warunków umownych (zob. par. A108).</p>	<p>Biegły rewident zwykle ocenia stosowność i wiarygodność danych, które zostały uwzględnione przez kierownictwo w ocenie czynników ryzyka kredytowego, w tym, w odniesieniu do kompletności, rozważa, czy istnieją jakiegokolwiek dane, które zostały zidentyfikowane jako istotne dla oszacowania oczekiwanych strat kredytowych, ale nie zostały uwzględnione przez kierownictwo. Może to obejmować ustalenie, w jaki sposób kierownictwo wykorzystało w modelowaniu dane historyczne i progностyczne oraz czy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • są to dane wewnętrzne, zewnętrzne czy też połączenie obu; • czy istnieją wystarczające dane historyczne lub luki w danych; oraz • w jaki sposób kierownictwo sprawdziło jakość danych, w tym danych uzyskanych od zewnętrznych dostawców. <p>Biegły rewident zazwyczaj stara się zrozumieć i ocenić, jakie kluczowe pola danych wpływają na parametry stosowane przez kierownictwo przy szacowaniu odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Może to obejmować rozważenie analizy wrażliwości przeprowadzonej przez kierownictwo w celu zidentyfikowania elementów, które w największym stopniu przyczyniają się do ryzyka istotnego zniekształcenia. Biegły rewident</p>	<p>W odniesieniu do paragrafów 25(c) i 25(d) biegły rewident rozważył, w jaki sposób kierownictwo zajęło się lukami w danych lub jakością danych, np. poprzez zastosowanie dolnych granic lub innych podobnych korekt - na przykład dolnych granic straty w przypadku niewykonania zobowiązania. Obejmowało to ocenę polityki i kontroli, które kierownictwo wprowadziło w tych obszarach, oraz przeprowadzenie testów tych korekt i ponowne ich obliczenie w przypadku, gdy były znaczące. Biegły rewident uzgodnił również warunki umowne zgodne z zestawem danych z bazowymi danymi źródłowymi oraz uzgodnił inne dane makroekonomiczne, które zostały wykorzystane i były publicznie dostępne, z zewnętrznymi źródłami, nie odnotowując żadnych wyjątków podczas przeprowadzania obu tych procedur wiarygodności. Pierwsza procedura weryfikuje, na podstawie próby, punkty danych wykorzystywane w modelu oczekiwanych strat kredytowych badanej jednostki do systemów źródłowych.</p> <p>W odniesieniu do paragrafów 25(a), 25(c) i 25(d) MSB 540 (Zmienionego), biegły rewident przeprowadził również następujące procedury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W zakresie segmentacji kredytów mieszkaniowych, biegły rewident ocenił, w jaki sposób kierownictwo ustaliło, ile

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>może również starać się zrozumieć i ocenić, w jaki sposób kierownictwo przetestowało zbiory danych historycznych pod kątem ich przydatności i w razie potrzeby skorygowało je. Może to obejmować rozważenie potrzeby odzwierciedlenia bieżących warunków i przyszłych prognoz, które nie miały wpływu na okres, w którym dane historyczne zostały zebrane, oraz usunięcia wszelkich skutków warunków historycznych, które nie są już istotne lub których ponowne wystąpienie nie jest oczekiwane.</p> <p>Dokładniej rzecz ujmując, biegły rewident może ocenić, czy i w jaki sposób zmienne makroekonomiczne zostały uwzględnione przez kierownictwo w karcie wyników lub ratingu ryzyka stosowanych do oceny zdolności kredytowej kredytobiorców badanej jednostki w momencie udzielenia kredytu oraz na bieżąco, jeżeli jest to część procesu, zamiast prognozowanego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania. Dane te uwzględnia się przy ustalaniu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, jeżeli mogą one wpłynąć na zachowania kredytobiorcy w zakresie kredytu i spłat, np. wzrost bezrobocia zwiększy ryzyko niewykonania zobowiązania.</p> <p>Biegły rewident może przeanalizować i ocenić zasadność dokonanej przez kierownictwo</p>	<p>segmentów ma być wykorzystywanych do celów zbiorczych ocen zarówno w zakresie istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i ujmowania i wyceny odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. Obejmowało to rozważenie, czy każdy segment był poparty wystarczającymi punktami danych, czy rozważano zastosowanie większej liczby segmentów, biorąc pod uwagę wpływ, jaki miałyby to na odpisy z tytułu utraty wartości oczekiwanych strat kredytowych, oraz czy na granicach segmentów występowały duże koncentracje kredytów mieszkaniowych, które mogłyby wskazywać, że segmentacja stosowana przez kierownictwo może wymagać zmiany. Zidentyfikowane anomalie zostały zgłoszone kierownictwu, które następnie zajęło się nimi, aktualizując podstawy dokonywania zbiorczych ocen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biegły rewident rozważył, jaki zbiór danych był wykorzystywany (tj. od roku 2011 do dnia dzisiejszego) i ocenił go pod kątem zmian w portfelu w czasie, jak również zmian w apetycie na ryzyko kredytowe badanej jednostki. Obejmowało to ocenę, w jaki sposób kierownictwo dostosowało zbiór danych do tych zmian, tak aby zbiór danych nadawał się do użycia. Na

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>klasyfikacji kredytów mieszkaniowych w oparciu o wspólne cechy ryzyka, na przykład rodzaj instrumentu, ratingi ryzyka kredytowego, rodzaj zabezpieczenia, datę początkowego ujęcia i pozostały okres do terminu zapadalności, według regionu geograficznego dla każdej z określonych kategorii.</p> <p>Ze względu na brak danych kierownictwo mogło zastosować przybliżenia. Może to mieć na celu zrekompensovanie braku historycznych przypadków niewykonania zobowiązań, jako uproszczenie (np. zastosowanie zmiennych dla całego kraju, a nie dla poszczególnych regionów) lub wynikać z faktu, że informacje prognostyczne nie istnieją w wystarczająco długim horyzoncie czasowym (np. zastosowanie powrotu do średniej ceny po okresie pięcioletnim). Mogą one być również stosowane w celu wdrożenia wymogów MSSF 9 przed datą wejścia w życie tego standardu, gdy nie ma wystarczających danych, aby zastosować bardziej solidne podejście, przy czym korekta modelu jest stosowana w celu złagodzenia tych ograniczeń w krótkim okresie, jak również w celu uchwycenia „ukrytych ryzyk” nieuwzględnionych w modelach. Biegły rewident może zidentyfikować i ocenić takie wykorzystanie pod względem stosowności na początku, jak również rozważyć plan kierownictwa dotyczący jego</p>	<p>podstawie wykonanej pracy biegły rewident stwierdził, że zmiany są odpowiednie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biegły rewident uzgodnił również dane wykorzystywane do uruchomienia modeli na dzień sprawozdawczy w zakresie oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego i szacowania oczekiwanych strat kredytowych, ze źródłami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Dokonano tego na podstawie próby, przy czym odnotowano jedynie drobne różnice, jak również poprzez uzyskanie dowodów na temat kontroli logiki, dostępu i technologii zmiany programu, które kierownictwo wdrożyło w odniesieniu do strumieni danych. • Ze względu na brak historycznych danych o stratach kierownictwo przeprowadziło ocenę istotnego wzrostu ryzyka kredytowego poprzez wykorzystanie czynników wywołujących. W związku z tym biegły rewident ocenił i zakwestionował ustalenie tych czynników wywołujących przez kierownictwo dokonując przeglądu analizy kierownictwa dotyczącej tych czynników w odniesieniu do wyników historycznych. Obejmowało to rozważenie, czy wybrane czynniki wywołujące są aktualne i prognostyczne, a nie tylko służą uchwyceniu poniesionych strat poprzez

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>stopniowego ograniczania.</p> <p><i>[Uwaga: To, w jaki sposób biegły rewident stosuje wymogi określone w paragrafie 25(b) MSB 540 (zmienionego), przedstawiono poniżej w podrozdziale „Oznaki możliwej stroniczości kierownictwa”].</i></p>	<p>określenie, w jakim stopniu istotny wzrost ryzyka kredytowego zostałby zidentyfikowany, zanim dany kredyt mieszkaniowy lub jego portfel byłby przeterminowany przez określony czas. Biegły rewident ocenił to również pod kątem stroniczości, jak przedstawiono poniżej w części „Oznaki możliwej stroniczości kierownictwa”. Tam, gdzie kierownictwo postanowiło nie wykorzystywać prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w momencie udzielenia kredytu jako danych wejściowych do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, co ponownie wynikało z braku danych, biegły rewident rozważył zasadność decyzji o wykorzystaniu ostrożnych przybliżeń opartych na przedziałach cenowych, które obowiązywały w tym czasie, i stwierdził, że w tym przypadku była ona zasadna. Ponadto, w świetle zaostżenia standardów zatwierdzania kredytów, biegły rewident ocenił różnice w czynnikach wywołujących stosowanych w odniesieniu do segmentów kredytów mieszkaniowych, które zostały udzielone mniej niedawno niż inne, zauważając, że różnice, w ujęciu względnym, są odpowiednie w danych okolicznościach.</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>W odniesieniu do wymogów określonych w paragrafie 25(a) MSB 540 (zmienionego), biegły rewident przeprowadził następujące dodatkowe procedury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biegły rewident rozważył zasadność poziomu konta stosowanego przez kierownictwo do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. W przypadku, gdy ocena ta nie mogła zostać przeprowadzona na poziomie pojedynczego instrumentu, biegły rewident sprawdził ustalenie kierownictwa, że charakterystyka ryzyka kredytowego poszczególnych instrumentów w portfelu kredytów mieszkaniowych jest podobna oraz że ustalenie to uwzględniało progностyczne informacje dotyczące portfela oraz informacje makroekonomiczne. W kilku przypadkach biegły rewident stwierdził, że charakterystyka ryzyka kredytowego nie jest wspólna i powiadomił o tym kierownictwo. Następnie kierownictwo dokonało przeglądu segmentacji i zaktualizowało ją w sposób zadowalający biegłego rewidenta. • Biegły rewident ocenił dokonywany przez kierownictwo okresowy przegląd wcześniej ustalonych wskaźników, ponieważ przegląd ten mógł wykazać, że przybliżenia nie są

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>już odpowiednie (tj. rosnące poziomy niewypłacalności, koncentracja pogorszenia sytuacji w określonych regionach oraz rosnące zadłużenie wśród porównywalnych spółek).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Biegły rewident ocenił poleganie przez badaną jednostkę na korektach modelu w celu zaradzenia ograniczeniom danych, szczególnie tam, gdzie były one znaczące. Zostały one wykorzystane przez kierownictwo w celu uwzględnienia ryzyka refinansowania, prolongaty, przystępności, zadłużenia, oczekiwanych okresów użytkowania oraz scenariuszy gospodarczych – na przykład w świetle braku aktualnych danych na poziomie kredytobiorcy, badana jednostka monitorowała wskaźniki narastania ukrytego ryzyka związanego z przystępnością, które biegły rewident zbadał w celu sprawdzenia, czy dane te są wystarczająco i ściśle monitorowane oraz odpowiednio uwzględnione w szacunkach, dochodząc do wniosku, że są one wystarczająco i ściśle monitorowane oraz odpowiednio oszacowane. <p><i>[Uwaga: To, w jaki sposób biegły rewident stosuje wymogi określone w paragrafie 25(b) MSB 540 (zmienionego), przedstawiono poniżej]</i></p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<i>w podrozdziale „Oznaki możliwej stroniczości kierownictwa”].</i>
<p><i>Inne rozważania odnoszące się do dowodów badania</i></p> <p>30. Podczas uzyskiwania dowodów badania dotyczących ryzyk istotnego zniekształcenia odnoszących się do szacunków księgowych, niezależnie od źródeł informacji, które będą wykorzystane jako dowód badania, biegły rewident postępuje zgodnie z odpowiednimi wymogami MSB 500.</p> <p>Gdy wykorzystywana jest praca eksperta kierownictwa, wymogi określone w paragrafach 21-29 niniejszego MSB mogą stanowić wsparcie dla biegłego rewidenta podczas oceny odpowiedniości pracy eksperta jako dowodu badania dla odpowiedniego stwierdzenia zgodnie z paragrafem 8(c) MSB 500. Oceniając pracę eksperta kierownictwa, na rodzaj, rozłożenie w czasie i zakres dalszych procedur badania wpływa ocena biegłego rewidenta dotycząca kompetencji, umiejętności oraz obiektywizmu eksperta, zrozumienie przez biegłego rewidenta rodzaju wykonanej przez eksperta pracy oraz znajomość obszaru lub</p>	<p>Biegły rewident może wykorzystać pracę eksperta kierownictwa lub skorzystać z własnego eksperta w dziedzinie ekonomii i ryzyka kredytowego przy testowaniu znaczących założeń i danych kierownictwa. Może to obejmować takie obszary, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrozumienie, w jaki sposób związki między zmiennymi makroekonomicznymi a (i) wskaźnikami niewykonania zobowiązań, (ii) wartościami zabezpieczeń oraz (iii) historią spłat zostały ustalone przez kierownictwo przy szacowaniu przez nie prognostycznego (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, (ii) straty w przypadku niewykonania zobowiązania oraz (iii) ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania. • Zrozumienie, w jaki sposób kierownictwo opracowało i zidentyfikowało wiele scenariuszy ekonomicznych, jak również prawdopodobieństwo wystąpienia każdego z nich oraz zastosowanie wag do parametrów. • Ocenę zbiorów danych pod kątem ich wystarczalności i jakości. 	<p>Aby ocenić pracę eksperta kierownictwa, biegły rewident skorzystał z usług ekspertów w dziedzinie ekonomii podczas przeprowadzania procedur opisanych powyżej w punkcie „Istotne założenia i dane”, w szczególności w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustalenia, że kierownictwo odzwierciedliło zmiany cen towarów za pomocą korekty modelu; • Przeanalizowania regresji liniowej, którą kierownictwo wykorzystало do ustalenia związków przyczynowych pomiędzy zmiennymi makroekonomicznymi a (i) wskaźnikami niewykonania zobowiązań, (ii) wartościami zabezpieczeń oraz (iii) historią spłat w ramach szacowania przez kierownictwo prognostycznego (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, (ii) strat w przypadku niewykonania zobowiązania oraz (iii) ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania; oraz • Ocenę prognoz stosowanych przez kierownictwo w porównaniu z prognozami publikowanymi przez bank centralny i inne organy w ramach jurysdykcji badanej

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>specjalistycznej wiedzy eksperta przez biegłego rewidenta (zob. par. A126–A132).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ocenę czynników włączonych do oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz ujmowania i szacowania odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych pod kątem adekwatności i kompletności. <p>Innym aspektem, w którym biegły rewident mógłby skorzystać z pomocy eksperta, jest ocena, czy zastosowano odpowiednią charakterystykę ryzyka przy segmentacji portfeli kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych nieruchomościami dla celów oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz ujęcia i wyceny odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.</p>	<p>jednostki pod kątem dokładności i reprezentatywności w odniesieniu do kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych nieruchomościami badanej jednostki.</p> <p>Biegły rewident zaangażował również eksperta ds. ryzyka kredytowego, który we współpracy z ekonomistą przeanalizował zarówno regresję liniową, którą kierownictwo wykorzystало do ustalenia związków przyczynowych między zmiennymi i parametrami makroekonomicznymi, jak i ocenił stosowność uwzględnienia przez kierownictwo wewnętrznych i zewnętrznych czynników ryzyka w segmentacji portfela w ramach rozważań biegłego rewidenta, czy jest to zgodne z wymogami MSSF 9 i praktyką rynkową. Obejmowało to rozważenie testów statystycznych, które kierownictwo wykorzystало w celu uzasadnienia poziomu segmentacji badanej jednostki, np. przy wyborze zmiennych do segmentacji podczas tworzenia modelu i testowania, które jest wykonywane przez kierownictwo na bieżąco. Jak przedstawiono powyżej w części dotyczącej danych, w kilku przypadkach biegły rewident stwierdził, że na podstawie pracy wykonanej przez eksperta biegłego rewidenta ds. ryzyka kredytowego charakterystyka ryzyka kredytowego nie jest spójna i zwrócił się do kierownictwa z zapytaniem w tej sprawie. Następnie kierownictwo dokonało</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		przeglądu segmentacji i zaktualizowało ją w sposób zadowalający biegłego rewidenta.
Ujawnienia odnoszące się do szacunków księgowych		
<p>31. Biegły rewident projektuje i wykonuje dalsze procedury badania w celu uzyskania wystarczających i odpowiednich dowodów badania dotyczących oszacowanych ryzyk istotnego zniekształcenia na poziomie stwierdzeń dla ujawnień odnoszących się do szacunków księgowych, innych niż te dotyczące niepewności oszacowania, do której odnoszą się paragrafy 26(b) i 29(b).</p>	<p>Biegły rewident zazwyczaj dąży do zrozumienia i oceny procesu przygotowania ujawnień przez kierownictwo. Obejmuje to zrozumienie i ocenę wrażliwości tego odpisu na kluczowe czynniki wpływające na szacunek oczekiwanych strat kredytowych, ustalone przez kierownictwo i zbadane przez biegłego rewidenta, w szczególności subiektywne elementy i dane wejściowe, które są lub mogą stać się bardziej istotne dla ujętej i wycenionej kwoty w odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych dostępnych informacji ilościowych dotyczących tej wrażliwości (np. ceny domów i bezrobocie).</p> <p>Może to również obejmować zrozumienie i ocenę opisowości ujawnień jakościowych w zakresie procesu szacowania przez kierownictwo odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, takich jak podstawy, na których opracowano cztery różne scenariusze ekonomiczne oraz które zmienne zostały wskazane jako kluczowe i dlaczego.</p> <p><i>[Uwaga: Ilustracja ta nie dotyczy ujawnień odnoszących się do niepewności szacunków zgodnie z paragrafami 26(b) i 29(b) MSB 540</i></p>	<p>Biegły rewident zapoznał się z ujawnieniami narracyjnymi i stwierdził, że są one spójne z jego zrozumieniem działalności i innymi pracami, które wykonał w odniesieniu do odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, w tym z ujawnieniem kluczowych czynników ryzyka kredytowego (ceny domów i bezrobocie).</p> <p>Biegły rewident rozważył, czy ujawnienia dotyczące między innymi krytycznych osądów, które są sporządzane zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, są użyteczne dla użytkowników sprawozdań finansowych. Obejmowało to ocenę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ujawnień ilościowych dotyczących zmiennych makroekonomicznych, które zostały zastosowane do poszczególnych scenariuszy ekonomicznych oraz prawdopodobieństwa wystąpienia tych czterech różnych scenariuszy ekonomicznych; oraz • ujawnień jakościowych dotyczących sposobu, w jaki kierownictwo opracowało te

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	(zmienionego)].	<p>scenariusze ekonomiczne, przyczyniło się do położenia większego nacisku na pewne zmienne makroekonomiczne (ceny nieruchomości i bezrobocie) niż na inne (ceny towarów).</p> <p>Praca, którą biegły rewident wykonał powyżej, obejmowała porównanie z innymi podmiotami, które wytwarzają produkty podobne do produktów badanej jednostki. Biegły rewident doszedł do wniosku, że kierownictwo w istotnych aspektach przestrzegało wymogów MSR 1 i MSSF 7 „Instrumenty finansowe: Ujawnianie informacji”, jak również oczekiwań regulatora ostrożnościowego i bieżącej praktyki rynkowej.</p>
Oznaki możliwej stronniczości kierownictwa		
<p>32. Biegły rewident ocenia, czy osądy i decyzje podjęte przez kierownictwo podczas dokonywania szacunków księgowych ujętych w sprawozdaniu finansowym, nawet jeżeli pojedynczo są one racjonalne, stanowią oznaki możliwej stronniczości kierownictwa. Gdy zostaną zidentyfikowane oznaki możliwej stronniczości kierownictwa, biegły rewident ocenia ich skutki dla badania. Gdy występuje intencja wprowadzenia w błąd, stronniczość kierownictwa z natury ma oszukańczy</p>	<p>W trakcie badania biegły rewident zazwyczaj rozważa, gdzie wystąpiła stronniczość w stosowaniu osądu dokonywanego przez kierownictwo w odniesieniu do opracowania i stosowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczących założeń; • wykorzystania danych; • oceny znaczących wzrostów ryzyka kredytowego; oraz • ujmowania i wyceny odpisu aktualizującego wartość oczekiwanych 	<p>Biegły rewident był świadomy oznak możliwej stronniczości kierownictwa podczas przeprowadzania procedur opisanych w części dotyczącej istotnych założeń i danych powyżej, jak również podczas korzystania z usług ekonomisty lub eksperta ds. modelowania ryzyka kredytowego w charakterze eksperta kierownictwa i/lub biegłego rewidenta - na przykład, biegły rewident rozważył, czy wszystkie korekty modelu były kierunkowo takie same, zauważając, że były.</p> <p>Biegły rewident ustalił również, na jakiej podstawie kierownictwo zidentyfikowało</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>charakter (zob. par. A133–A136).</p>	<p>strat kredytowych.</p> <p>Może to obejmować rozważenie ram nadzoru, ryzyka i kontroli badanej jednostki w zakresie przestrzegania wymogów MSSF 9, w tym ustalenie, czy istnieje osoba sprawująca nadzór i kierownictwo wyższego szczebla sprawują wystarczającą kontrolę i dokonują przeglądów w zakresie kluczowych osądów, korekty modelu i odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, które zostały ujęte, a następnie wykazane w sprawozdaniu finansowym.</p> <p>Ujmowane i wyceniane odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych mogą być nieobiektywne ze względu na wybór określonych scenariuszy ekonomicznych (optymistycznych lub pesymistycznych), wykorzystanie nieaktualnych scenariuszy ekonomicznych lub wykorzystanie zbyt małej liczby lub zbyt wąskiego zakresu scenariuszy, aby uchwycić pełen zakres ryzyka związanego z portfelem kredytowym i/lub nieliniowością. Oceniając wskaźniki pod kątem ewentualnej stronniczości kierownictwa, biegły rewident może rozważyć, czy oszacowana wartość oczekiwanych strat kredytowych byłaby wyższa, gdyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwzględniono realistyczne, ale poważne scenariusze pogorszenia sytuacji; • nie uwzględniono scenariuszy o dużym 	<p>nieliniowość pomiędzy istotnymi założeniami, danymi i parametrami oraz w jaki sposób wpłynęło to na oszacowanie przez badaną jednostkę odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych zgodnie z MSSF 9. Ponieważ sprawdzenie to zostało przeprowadzone na dzień inny niż dzień sprawozdawczy, biegły rewident ustalił, w jaki sposób kierownictwo zaktualizowało je o fakty i okoliczności występujące na dzień sprawozdawczy, nie odnotowując w tym zakresie żadnych istotnych różnic.</p> <p>Jak przedstawiono powyżej w części dotyczącej znaczących założeń, badana jednostka opracowała cztery różne scenariusze ekonomiczne. Biegły rewident porównał wagi, jakie kierownictwo zastosowało do czterech scenariuszy ekonomicznych badanej jednostki pod względem prawdopodobieństwa wystąpienia każdego ze scenariuszy z jednostkami porównywalnymi oraz ze scenariuszami opublikowanymi przez bank centralny i inne organy w ramach jurysdykcji badanej jednostki, i stwierdził, że kierownictwo zastosowało mniej rygorystyczne wagi do dwóch scenariuszy pesymistycznych. Biegły rewident uznał to za potencjalną oznakę stronniczości, ponieważ zidentyfikowane jednostki porównywalne posiadające podobne portfele kredytowe miały podobne scenariusze poważnych strat, ale</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<p>wpływie i niskim prawdopodobieństwie, które świadczą o nieliniowości; oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> większą wagę przywiązano do podstawowego scenariusza ekonomicznego. 	<p>zastosowano do nich większe wagi. W związku z tym biegły rewident zwrócił się do kierownictwa o ilościowe określenie wpływu tego faktu, co doprowadziło do powstania istotnej różnicy, którą kierownictwo następnie skorygowało w sprawozdaniu finansowym badanej jednostki, ponieważ zgodziło się, że stanowi to zniekształcenie. Formułując wniosek w tej sprawie, biegły rewident nie uznał stronniczości za celową, ani za jednokierunkową. Wniosek, że stronniczość nie była zamierzona, został sformułowany na podstawie oceny wykonanej pracy oraz komunikacji z kierownictwem i osobami odpowiedzialnymi za zarządzanie. W związku z tym biegły rewident stwierdził również, że nie ma potrzeby zmiany oszacowania ryzyka.</p>
Ogólna ocena oparta na wykonanych procedurach badania		
<p>33. Stosując MSB 330 (zmieniony) do szacunków księgowych,³³ biegły rewident ocenia, w oparciu o przeprowadzone procedury badania i uzyskane dowody badania, czy: (zob. par. A137–A138)</p> <p>(a) Oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia na poziomie</p>	<p>Po zakończeniu procedur badania oraz wyciągnięciu wniosków i ustaleń biegły rewident „cofa się”, aby rozważyć wynik prac kontrolnych przeprowadzonych nad wyceną szacunku oczekiwanych strat kredytowych, w tym osądy dokonane przez kierownictwo przy szacowaniu wpływu makroekonomicznych danych wejściowych i danych na szacunek</p>	<p>Podczas przeprowadzania oceny retrospektywnej dotyczącej makroekonomicznych danych wejściowych i innych danych, praca biegłego rewidenta obejmowała rozważenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizy wrażliwości przeprowadzonej przez kierownictwo oraz niezależnej analizy wrażliwości, którą biegły rewident

³³ MSB 330, paragrafy 25-26

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>stwierzeń pozostaje prawidłowe, w tym wtedy, gdy zostały zidentyfikowane oznaki możliwej stronniczości kierownictwa,</p> <p>(b) Decyzje kierownictwa odnoszące się do ujęcia, pomiaru, prezentacji i ujawnienia tych szacunków księgowych w sprawozdaniu finansowym są zgodne z mającymi zastosowanie ramowymi założeniami sprawozdawczości finansowej, oraz</p> <p>(c) Zostały uzyskane wystarczające i odpowiednie dowody badania.</p>	<p>oczekiwanych strat kredytowych. Biegły rewident rozważy, czy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oszacowanie ryzyka przeprowadzone pierwotnie w odniesieniu do szacunku oczekiwanych strat kredytowych pozostaje odpowiednie w świetle przeprowadzonych prac badania. Ocena ta będzie koncentrować się na szacunkach określonych jako najbardziej istotne oraz na ogólnym rozważeniu, w jaki sposób te szacunki oddziałują na siebie jako całość; 2. Szacunki kierownictwa dotyczące oczekiwanych strat kredytowych oraz ich ujawnienia są zgodne z MSSF 9; oraz 3. Czy uzyskano wystarczające i odpowiednie dowody badania i włączono je do dokumentacji badania, w tym uzyskane dowody potwierdzające i zaprzeczające. W przypadku uzyskania zaprzeczających dowodów, biegły rewident uwzględni w swoich wnioskach oznaki stronniczości kierownictwa. <p>Rozważenie przez biegłego rewidenta obejmuje wpływ wyniku oceny retrospektywnej opisanej powyżej na opinię biegłego rewidenta oraz na potrzebę przeprowadzenia dodatkowych procedur badania.</p>	<p>przeprowadził dla oceny wpływu założeń i scenariuszy makroekonomicznych na oczekiwane straty kredytowe i stwierdził, że istnieje większy stopień niepewności szacunków niż wskazywała na to przeprowadzona wstępna oszacowanie ryzyka;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilości i potencjalnego wpływu zaprzeczających dowodów zidentyfikowanych w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych, oprócz ujawnionych wrażliwości, w celu rozważenia wszelkich nadrzędnych oznak stronniczości kierownictwa; • Bieżącej wiarygodności źródeł wykorzystywanych do sporządzania prognoz makroekonomicznych w oparciu o wiedzę eksperta; • Dostępności innych istotnych zmiennych makroekonomicznych, które mogłyby mieć istotny wpływ na oszacowanie oczekiwanych strat kredytowych, w tym cen surowców i krajowego PKB; oraz • Dowodów, które uzyskano w trakcie kontroli, że ceny towarów mogą mieć istotny wpływ na oczekiwane straty kredytowe. <p>W związku z powyższym biegły rewident</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>ponownie rozważył pierwotne oszacowanie ryzyka i ustalił, że brak cen towarów w zestawie wykorzystanych zmiennych makroekonomicznych stanowi ryzyko istotnego zniekształcenia. W związku z tym biegły rewident przekazał swój wniosek kierownictwu i opracował dodatkowe procedury badania w celu ustalenia, czy doszło do istotnego zniekształcenia.</p> <p>Biegły rewident rozważył następnie, czy dowody badania zawarte w dokumentacji są wystarczające - na przykład, biegły rewident rozważył, czy przeprowadzono wystarczającą ocenę stosowności i wiarygodności wszelkich dowodów badania z roku poprzedniego, na których oparto się w roku bieżącym. Biegły rewident zidentyfikował pewne obszary, w których można było uzyskać dodatkowe dowody badania i uzyskał je w sposób przedstawiony w poprzednich podrozdziałach niniejszego przykładu.</p>
<p>Ustalanie, czy szacunki księgowe są racjonalne, czy zniekształcone</p> <p>35. Biegły rewident ocenia, czy szacunki księgowe i powiązane ujawnienia są racjonalne, czy są zniekształcone w kontekście mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości</p>	<p>Podczas gdy biegły rewident przeprowadza szczegółowe procedury badania w celu sprawdzenia, w jaki sposób kierownictwo dokonało oszacowania oczekiwanych strat kredytowych banku, biegły rewident przeprowadza również procedury „zachowania dystansu” w celu rozważenia szacunku oczekiwanych strat kredytowych jako całości</p>	<p>Procedury „wycofania się” przeprowadzone przez biegłego rewidenta w odniesieniu do szacunków oczekiwanych strat kredytowych w zakresie danych makroekonomicznych i danych wejściowych obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procedury analityczne na poziomie produktowym i geograficznym w celu oceny, czy ogólne oczekiwane straty kredytowe są

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
<p>finansowej. MSB 450³⁴ dostarcza wytycznych, w jaki sposób biegły rewident może rozróżnić zniekształcenia (zarówno faktyczne, jak i wynikające z osądu lub prognozowane) dla oceny przez biegłego rewidenta skutków nieskorygowanych zniekształceń w odniesieniu do sprawozdania finansowego (zob. par. A12–A13, A139–A144).</p>	<p>oraz w szerszym kontekście sprawozdania finansowego, zarówno pod kątem racjonalności, jak i stronniczości kierownictwa.</p> <p>Może to obejmować rozważenie kierunkowej spójności zmian oczekiwanych strat kredytowych w czasie, w świetle zmian w portfelach kredytów i otoczeniu makroekonomicznym, rozważenie informacji o jednostkach porównywalnych i opinii regulatorów oraz ocenę, czy osądy banku w odniesieniu do szacunku oczekiwanych strat kredytowych są bliżej górnej czy dolnej granicy osądu biegłego rewidenta.</p>	<p>zgodne z rozumieniem jednostki, z wykorzystaniem następujących danych porównawczych i punktów odniesienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ zmiana oczekiwanych strat kredytowych w porównaniu z rokiem poprzednim; ○ wskaźnik pokrycia w porównaniu z rokiem poprzednim; oraz ○ szacunek oczekiwanych strat kredytowych podany w sprawozdaniach dla organów nadzoru; <ul style="list-style-type: none"> • porównanie zmiennych makroekonomicznych uznanych za istotne z roku poprzedniego do roku bieżącego; • ocena przewidywań modelu przy różnych scenariuszach ekonomicznych, porównując przewidywane straty kwartalne przy tych różnych scenariuszach z danymi historycznymi z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> ○ wielkości wskaźników strat (historyczne versus prognozowane); ○ poziomu oczekiwanych strat kredytowych w scenariuszach w porównaniu z historycznymi

³⁴ MSB 450, paragraf A6

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		<p>okresami recesji (od szczytu do dołka); oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ uszeregowania przewidywanych strat według różnych scenariuszy (straty według scenariusza pesymistycznego w porównaniu ze stratami według scenariusza podstawowego); • Porównanie wskaźników KPI związanych z oczekiwanymi stratami kredytowymi jednostki do jednostek porównywalnych (np. wskaźnik oczekiwanych strat kredytowych w stosunku do wartości bilansowej brutto, względny odsetek ekspozycji w trzech etapach, zmiana wskaźnika oczekiwanych strat kredytowych i wskaźnika pokrycia w ujęciu rok do roku), przy założeniu, że może wystąpić opóźnienie w publicznie dostępnych informacjach. • Ocena zidentyfikowanych dowodów badania, które były niespójne z szacunkami kierownictwa dotyczącymi oczekiwanych strat kredytowych, na przykład aktualne otoczenie gospodarcze i sprzeczne prognozy z różnych źródeł, takich jak gazety, Internet itp. <p>Po przeprowadzeniu powyższych procedur, biegły rewident stwierdził, że szacunki księgowe były uzasadnione, chociaż stwierdził, że brak cen</p>

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
		towarów wśród zmiennych makroekonomicznych doprowadził do nieskorygowanego zniekształcenia, które, choć nie jest istotne, wymaga zgłoszenia osobom sprawującym nadzór.
<p>36. W odniesieniu do szacunków księgowych biegły rewident ocenia:</p> <p>(a) W przypadku ramowych założeń rzetelnej prezentacji, czy kierownictwo zamieściło ujawnienia, wykraczające poza ujawnienia konkretnie wymagane przez ramowe założenia, które są niezbędne, aby osiągnąć rzetelną prezentację sprawozdania finansowego jako całości;³⁵ lub</p> <p>(b) W przypadku ramowych założeń zgodności, czy ujawnienia są tymi, które są wymagane, aby sprawozdanie finansowe nie wprowadzało w błąd.³⁶</p>	<p>Ten krok wymaga od biegłego rewidenta oceny, czy sprawozdanie finansowe jako całość rzetelnie przedstawia fakty i podstawowe czynniki, które w najbardziej znaczący sposób wpływają na działalność gospodarczą.</p> <p>Biegły rewident może skorzystać z listy kontrolnej zgodności i ujawnienia informacji, aby upewnić się, że wszystkie wymagane ujawnienia, w świetle mających zastosowanie ramowych założeń sprawozdawczości finansowej, zostały zachowane.</p> <p>Zrobienie kroku w tył i przeczytanie sprawozdań finansowych jako całości może ujawnić obszary, w których mogą być wymagane dodatkowe informacje lub nawet miejsca, w których noty objaśniające mogłyby zostać rozwinięte.</p> <p>Biegły rewident może zidentyfikować obszary wymagające poprawy na wiele sposobów, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przeгляд i analiza porównawcza ujawnień spółek porównywalnych. 	<p>Przeprowadzając opisaną powyżej ocenę retrospektywną, biegły rewident stwierdził, że istnieją obszary, które należy poddać dalszej analizie i omówić z kierownictwem oraz osobami odpowiedzialnymi za zarządzanie, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ujawnienia, które mogłyby pomóc we właściwym wyjaśnieniu osądów dokonywanych przez kierownictwo przy określaniu wykorzystania zmiennych makroekonomicznych oraz późniejszych szacunków wpływających na szacunek oczekiwanych strat kredytowych; Niespójności pomiędzy wagami stosowanymi do prognoz makroekonomicznych przy porównywaniu z porównywalnymi instytucjami kredytowymi; oraz Ustalenie, że poziom szczegółowości ujawnień w sprawozdaniu finansowym dotyczących warunków

³⁵ Zobacz także MSB 700 (zmieniony), paragraf 14

³⁶ Zobacz także MSB 700 (zmieniony), paragraf 19

Wybór wymogów MSB 540 (zmienionego) ²⁶	Kwestie wymagające uwzględnienia ²⁷	Zrozumienie przez biegłego rewidenta i przyjęte podejście ²⁸
	<ul style="list-style-type: none"> Wskazanie biegłego rewidenta w firmie na odpowiednim poziomie starszeństwa, który przeprowadzi niezależny przegląd sprawozdań finansowych, szczególnie w celu zidentyfikowania obszarów, w których mogą być wymagane dalsze informacje objaśniające. 	<p>makroekonomicznych, choć zgodny z MSSF, nie był tak pomocny dla odbiorców sprawozdania finansowego, jak w przypadku wielu porównywalnych spółek badanej jednostki.</p> <p>Biegły rewident doszedł do wniosku, że chociaż powyższe stanowiłyby ulepszenia, to ujawnienia badanej jednostki zasadniczo spełniają odpowiednie wymogi MSSF i stanowią zasadniczo pouczające źródło informacji dla odbiorcy sprawozdania finansowego. W związku z tym kierownictwo zgodziło się na wprowadzenie tych poprawek do ujawnień w rocznym sprawozdaniu finansowym za kolejny rok.</p>

Struktury i procesy wspierające działalność IAASB są udostępniane przez International Federation of Accountants® lub IFAC®.

IAASB i IFAC nie ponoszą odpowiedzialności za straty poniesione przez jakiegokolwiek osoby działające bądź powstrzymujące się od działania w oparciu o materiały zawarte w niniejszej publikacji, niezależnie od tego, czy strata taka wynika z zaniedbania, czy też z innych przyczyn.

Międzynarodowe Standardy Badania (International Standards on Auditing, ISA), Międzynarodowe Standardy Usług Atestacyjnych (International Standards on Assurance Engagements, ISAE), Międzynarodowe Standardy Przeglądu (International Standards on Review Engagements, ISRE), Międzynarodowe Standardy Usług Pokrewnych (International Standards on Related Services, ISRS), Międzynarodowe Standardy Kontroli Jakości (International Standards on Quality Control, ISQC), Wskazówki Praktyczne dotyczące badania (International Auditing Practice Notes), dokumenty do dyskusji (Exposure Drafts, Consultation Papers), oraz inne publikacje IAASB publikowane są przez IFAC, która jest również posiadaczem odnośnych praw autorskich.

Copyright © sierpień 2020 r., IFAC. Wszystkie prawa zastrzeżone. Udziela się zgody na kopiowanie niniejszego opracowania w celu jego maksymalnego rozpowszechnienia i uzyskania maksymalnego odzewu, pod warunkiem opatrzenia każdej kopii następującym opisem: *Copyright © lipiec 2020 r., International Federation of Accountants® lub IFAC®. Wszystkie prawa zastrzeżone. Wykorzystane za zgodą IFAC. Udziela się zgody na kopiowanie niniejszego opracowania w celu jego maksymalnego rozpowszechnienia i uzyskania maksymalnego odzewu.*”

Nazwy ‘International Auditing and Assurance Standards Board’, ‘International Standards on Auditing’, ‘International Standards on Assurance Engagements’, ‘International Standards on Review Engagements’, ‘International Standards on Related Services’, ‘International Standards on Quality Control’, ‘International Auditing Practice Notes’, ‘IAASB’, ‘ISA’, ‘ISAE’, ‘ISRE’, ‘ISRS’, ‘ISQC’, ‘IAPN’ oraz logotyp IAASB są znakami towarowymi IFAC lub zastrzeżonymi znakami towarowymi i znakami usługowymi IFAC w Stanach Zjednoczonych i innych krajach.

W celu uzyskania informacji na temat praw autorskich, znaków towarowych i zgód proszę wejść do [permissions](#) lub skontaktować się z permissions@ifac.org.

Niniejszy dokument *Wdrożenie MSB 540 (zmienionego) – Przykłady ilustrujące oczekiwane straty kredytowe*, opracowany przez International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), opublikowany w języku angielskim przez International Federation of Accountants (IFAC) w sierpniu 2020 roku, został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w grudniu 2021 roku i jest powielany za zgodą IFAC. Proces tłumaczenia materiałów wspierających stosowanie MSB 540 (zmienionego) był rozważany przez IFAC i tłumaczenie zostało przeprowadzone zgodnie z “Policy Statement—Policy for Translating Publications of the International Federation of Accountants.” Zatwierdzonym tekstem materiałów wspierających stosowanie MSB 540 (zmienionego) jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

Tekst dokumentu *Wdrożenie MSB 540 (zmienionego) – Przykłady ilustrujące oczekiwane straty kredytowe* w języku angielskim © 2020 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst dokumentu *Wdrożenie MSB 540 (zmienionego) – Przykłady ilustrujące oczekiwane straty kredytowe* w języku polskim © 2021 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *ISA 540 (Revised) Implementation – Expected Credit Losses Illustrative Examples*, August 2020.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z Permissions@ifac.org.

Przetłumaczony przez:

